

102.

Rozporządzenie Ministra Komunikacji

z dnia 18 stycznia 1928 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami: Sprawiedliwości, Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa w sprawie „Przepisów przewozowych polskich kolei żelaznych”.

Na mocy art. 4 punkt 8 i 9 ustawy z dnia 12 czerwca 1924 r. o zakresie działania Ministra Kolei Żelaznych i o organizacji urzędów kolejowych (Dz. U. R. P. Nr. 57, poz. 580) oraz art. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 września 1926 r. w sprawie ustanowienia urzędu Ministra Komunikacji (Dz. U. R. P. Nr. 97, poz. 567) zarządza się co następuje:

§ 1. Na kolejach żelaznych użytku publicznego wprowadza się „Przepisy przewozowe polskich kolei żelaznych” o brzmieniu według załącznika do rozporządzenia niniejszego¹⁾.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 marca 1928 r.

Jednocześnie tracą moc obowiązującą Przepisy Przewozowe, zawarte w Taryfie polskich kolei normalnotorowych na przewóz osób, psów, bagażu i przesyłek nadzwyczajnych, ogłoszonej w rozporządzeniu Ministra Kolei z dnia 16 grudnia 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 128, poz. 913), oraz zawarte w Taryfie Ogólnej na przewóz towarów, zwłok i zwierząt kolejami żelaznymi w Polsce Część I, ogłoszonej w rozporządzeniu Ministra Kolei z dnia 8 kwietnia 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 42, poz. 293), wraz z odnoszającymi się do tychże Przepisów Przewozowych zmianami i uzupełnieniami, ogłoszonymi w rozporządzeniach Ministra Kolei z dnia 20 października 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 109, poz. 782) i z dnia 14 kwietnia 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 39, poz. 245) oraz Ministra Komunikacji z dnia 30 lipca 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 68, poz. 602).

Minister Komunikacji: *Romocki*.

Minister Sprawiedliwości: *A. Meysztowicz*

Minister Skarbu: *G. Czechowicz*

Minister Przemysłu i Handlu: *E. Kwiatkowski*

Minister Rolnictwa: *K. Niezabytowski*

¹⁾ Patrz załącznik: Przepisy przewozowe polskich kolei żelaznych.

PRZEPISY PRZEWOZOWE POLSKICH KOLEI ŻELAZNYCH.

ROZDZIAŁ I.

Zakres przepisów przewozowych.

Art. 1. Koleje i przewozy, do których stosuje się przepisy przewozowe.

1. Niniejsze przepisy przewozowe (w skróceniu P. P.) obowiązują na wszystkich kolejach żelaznych użytku publicznego, znajdujących się na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej.
2. W komunikacji międzynarodowej niniejsze przepisy obowiązują jedynie o tyle, o ile dla komunikacji tej nie ustalono odrębnych przepisów.
3. Niniejsze przepisy stosuje się także do przewozów między stacjami, znajdującymi się na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, dokonywanych tranzytem przez obszar innego państwa:
 - a) jeżeli linię tranzytową eksploatuje polska kolej żelazna;
 - b) nawet wówczas, gdy linia tranzytowa nie jest eksploatowana przez polską kolej żelazną, jeżeli koleje interesowane zawarły odrębne układy, na mocy których przesyłek tych nie uważa się za międzynarodowe.
4. Niniejsze przepisy stosuje się do przewozów ze stacyj i do stacyj, położonych na obszarze państwa sąsiedniego, jeżeli przewozu na całej przestrzeni dokonywa polska kolej żelazna, przy przewozie jednak przesyłek towarowych pod warunkiem, że nadawca przez sam wybór formularza listu przewozowego zażąda stosowania niniejszych przepisów, państwo zaś sąsiednie nie sprzeciwia się temu.
5. Niniejsze przepisy stosuje się również do przewozu od lub do kolejowych stacyj miejskich, urządzonych poza obrębem kolei żelaznej dla odprawy przesyłek towarowych.

Art. 2. Postanowienia wykonawcze. Odchylenia. Czasowe lub przemijające zmiany.

1. Koleje żelazne mogą wydawać do niniejszych przepisów przewozowych postanowienia wykonawcze, które zatwierdza Minister Komunikacji. Postanowienia wykonawcze nie mogą zmieniać postanowień przepisów.
2. Dla pewnych szlaków, stacyj, pociągów lub rodzajów względnie sposobów odprawy, w szczególności dla przesyłek stale powtarzających się między pewnymi miejscowościami lub dla przesyłek przeznaczonych do dalszego przewozu statkami mogą być, za zgodą Ministra Komunikacji wprowadzane odchylenia od przepisów niniejszych, uwzględniające szczególne stosunki.
3. Postanowienia wykonawcze i odchylenia, o których mowa w p. 1 i 2 artykułu niniejszego, muszą być ogłoszone sposobem dla taryf przewidzianym i włączone do taryfy.
4. Przemijające i czasowe zawieszenie lub zmiany poszczególnych przepisów Minister Komunikacji może zarządzić bądź ogólnie, bądź dla pewnych szlaków lub w komunikacji między pewnymi stacjami. Takie zarządzenia muszą być ogłoszone sposobem przewidzianym dla ogłoszenia niniejszych przepisów.

ROZDZIAŁ II.

Postanowienia ogólne.

Art. 3. Obowiązek przewozu.

1. Kolej żelazna obowiązana jest dokonać przewozu:
 - a) jeżeli uczyniono zadość przepisom niniejszym i ogólnym zarządzeniom kolejowym;

- b) jeżeli przewóz nie jest wstrzymany na mocy prawnych zarządzeń lub ze względu na porządek publiczny choćby na jednej z kolei żelaznych na linii przewozu;
- c) jeżeli przewozu można dokonać zwykłymi środkami przewozowymi;
- d) jeżeli przewozowi nie stoją na przeszkodzie okoliczności, które należy uważać za siłę wyższą.

2. Kolej żelazna nie jest obowiązana przyjąć do przewozu przedmiotów, które z powodu swej objętości, wagi lub innych właściwości nie nadają się do przewozu ze względu na urządzenia lub środki przewozowe choćby na jednej z linii kolei żelaznych, uczestniczących w przewozie.

3. Kolej żelazna może odmówić przyjęcia do przewozu przedmiotów, których załadowanie, przeładowanie lub wyładowanie wymaga specjalnych urządzeń, jeżeli stacje, na których czynności te mają być wykonane, nie posiadają takich urządzeń.

Art. 4. P o c i ą g i.

1. Przewóz odbywa się w pociągach, kursujących bądź regularnie według ustalonych rozkładów jazdy, bądź w miarę potrzeby.

2. O każdej przerwie w ruchu pociągów, trwającej dłużej, niż jedną dobę, Zarząd kolejowy powinien podać do wiadomości publicznej.

3. Wykonanie zamówień na pociągi nadzwyczajne zależy od uznania kolei żelaznej.

Art. 5. Odpowiedzialność kolei żelaznej za czynności pracowników.

Kolej żelazna ponosi odpowiedzialność za czynności swoich pracowników oraz innych osób, któremi posługuje się przy dokonywaniu przewozu, o ile czynności te, w myśl przepisów niniejszych oraz przepisów taryfowych, wchodzą w zakres obowiązków kolei żelaznej.

Art. 6. T a r y f y.

1. Kolej żelazna obowiązana jest ustalać taryfy, które powinny zawierać wszelkie warunki umowy o przewóz oraz wszelkie dane, potrzebne do obliczania należności przewozowych i opłat dodatkowych. Taryfy muszą być ogłoszone, w przeciwnym razie są nieważne. Nie mogą one obowiązywać wstecz przed ich ogłoszeniem.

2. Taryfy powinny być stosowane jednakowo względem wszystkich.

3. Opłaty przewozowe powinny być wyrażone w kwotach określonych.

4. Każda odrębna umowa, mocą której jednej lub więcej osobom przyznano zniżkę opłat taryfowych lub inne ulgi taryfowe, jest zakazana i nieważna.

Natomiast dozwolone są zniżki taryfowe, należycie ogłoszone i w równej mierze pod temi samemi warunkami wszystkim przysługujące, jako też ze względu na cele humanitarne lub publiczne oraz w interesie służbowym zarządu kolejowego.

Art. 7. Zażalenia.

Zażalenia można wnosić ustnie lub pisemnie.

Zażalenia powinny być przez kolej żelazną rozpatrzone i rozstrzygnięte w czasie możliwie najkrótszym.

Art. 8. Nieporozumienia.

Nieporozumienia pomiędzy publicznością i służbą kolejową rozstrzyga na stacjach zawiadowca stacji lub jego zastępca, w czasie ruchu pociągu kierownik pociągu.

Art. 9. Waluta.

Oprócz ustawowych środków płatniczych, kolej żelazna może, gdzie zachodzi tego potrzeba, przyjmować walutę państw obcych. W razie przeliczenia walut, obowiązują kursy, podawane do ogólnej wiadomości przez Zarząd kolejowy w ogłoszeniach, wywieszanych przy kasach kolejowych.

ROZDZIAŁ III.

Przewóz osób.

Art. 10. Rozkłady jazdy.

Rozkłady jazdy powinny być, przed ich wprowadzeniem, podane do wiadomości publicznej i wywieszone na stacjach. W rozkładach tych powinny być wyszczególnione klasy wagonów i rodzaje pociągów, tudzież oznaczony czas odjazdu, dla większych zaś stacyj także czas przybycia oraz ważniejsze połączenia kolejowe.

Art. 11. Osoby wyłączone od przejazdu lub dopuszczone do przejazdu warunkowo.

1. Osoby, które nie przestrzegają przepisanego porządku, nie stosują się do rozporządzeń kolei żelaznej lub zachowaniem swem obrażają przyzwoitość publiczną, w szczególności osoby nietrzeźwe, mogą być wyłączone od przejazdu. Podróżny, który został usunięty na podstawie tego przepisu, traci prawo do zwrotu opłat, pobranych za bilet i bagaż.

2. Osoby, których obecność z powodu choroby lub innych poważnych przyczyn (np. brudu, niechlujstwa i t. p.) mogłaby być przykra dla towarzyszy podróży, należy usunąć z pociągu, chyba że może im być oddany do użytku osobny przedział za opłatą taryfową (art. 15 p. 2). Opłatę za bilet i przewóz bagażu zwraca się im po potrąceniu należności za przestrzeń przebytą.

3. Chorych na choroby zakaźne lub podejrzanych o taką chorobę można przewozić tylko w przedziałach zamkniętych z osobnymi miejscami ustępowymi. Przedziały opłaca się według taryfy. Przepis ten stosuje się również do osób umyślowo chorych, które nadto powinny mieć podczas podróży odpowiednią opiekę.

4. Co do wydania bagażu osób, niedopuszczonych do przejazdu, stosuje się postanowienia, zawarte w art. 35, p. 4 i 5.

Art. 12. Opłaty za przejazd. Zniżki opłat za dzieci.

1. Podróżni opłacają należność za przejazd, obliczoną według obowiązujących taryf.

2. Dzieci w wieku do 4 lat skończonych, dla których nie zażądano oddzielnego miejsca, przewozi się bezpłatnie. Dzieci w wieku od 4 lat do skończonych lat 10-ciu przewozi się za połowę opłaty dla dorosłych. Za taką opłatą przewozi się dzieci młodsze, dla których zażądano osobnych miejsc.

3. Na każdej stacji powinien znajdować się na miejscu widocznym wykaz cen biletów, wydanych przez stację w relacjach najwięcej uczęszczanych.

Art. 13. Bilety na przejazd.

1. Każdy podróżny powinien być zaopatrzony w bilet na przejazd.

2. Na biletach powinny być oznaczone:

- a) stacja wyjazdu i stacja przeznaczenia;
- b) droga przejazdu; jeżeli użycie różnych dróg lub środków przewozowych jest dopuszczone, powinno to być na bilecie uwidocznione;
- c) rodzaj pociągu i klasa wagonu;
- d) opłata za przejazd lub odległość taryfowa;
- e) dzień, od którego zaczyna się ważność biletu;
- f) czas ważności.

3. Terminy ważności biletów powinny być określone w taryfie.

Art. 14. Sprzedaż biletów.

1. Kasy biletowe powinny być otwarte na stacjach o większym ruchu przynajmniej na godzinę, na innych przynajmniej na pół godziny przed odejściem odnośnego pociągu.

2. Na 5 minut przed odejściem pociągu kolej żelazna ma prawo odmówić sprzedaży biletów.

3. Kolej żelazna może zażądać, aby podróżny należność za bilet uiszczał już odliczoną.

Art. 15. Zamawianie miejsc, przedziałów i wagonów.

1. Miejsca oddzielne mogą być zamawiane w pociągach, w których skład wchodzi wagony z miejscami numerowanymi lub sypialniami.

2. Oddzielne przedziały w wagonach mogą być wynajmowane, jeżeli na to pozwolą warunki ruchu lub przewozu.

Przedziały zamówione oznaczają się odpowiednimi napisami.

Oплата taryfowa za przedział nie może przekraczać należności za tyle biletów, ile jest miejsc w przedziale, z zastosowaniem, w razie przejazdu dzieci, postanowień, zawartych w art. 12, przyczem ilość podróżnych, obowiązanych posiadać bilety, nie może być większa od ilości zapłaconych biletów.

3. Oddzielne wagony kolej żelazna wynajmuje w miarę możliwości.

4. Za zamówione miejsca numerowane, lub sypialne, za wynajęte oddzielne przedziały lub wagony kolej żelazna pobiera opłatę według taryfy.

Art. 16. Kontrola biletów. Dopłaty do cen za przejazd. Bilety peronowe.

1. Bilet na przejazd należy okazać na żądanie przy wejściu do poczekalni, przy wejściu na peron i przy wyjściu z peronu, przy wsiadaniu do wagonu, a także w każdym czasie podczas jazdy i oddać go albo przed samem ukończeniem, lub po ukończeniu podróży, zależnie od istniejących w tym względzie urządzeń na końcowym odcinku.

2. Podróżny, który nie może okazać ważnego na przejazd biletu, powinien zapłacić podwójną cenę biletu za odcinek przebyty, jeżeli zaś stacji wyjazdu nie można odrazu i z całą pewnością ustalić, podwójną cenę biletu za cały odcinek, który przebył pociąg, jednakże w obu wypadkach nie mniej niż 5 zł. Kwotę powyższą należy uiszczyć również i w tym wypadku, gdy pociąg nie ruszył jeszcze z miejsca.

Podróżny, który bez wezwania zawiadomi konduktora lub kierownika pociągu, że nie mógł kupić biletu, uiszcza cenę pojedynczą biletu, oraz dopłatę w wysokości 1 zł., ogółem jednak nie więcej, jak podwójną cenę tego biletu.

3. Do żadnych dopłat nie jest obowiązany:

- a) podróżny, jadący dalej niż opiewa jego bilet, jeżeli zawiadomił konduktora o zamiarze dalszej jazdy przed wyjazdem z pierwotnej stacji przeznaczenia;
- b) podróżny, rozpoczynający podróż swą na przystanku, na którym nie wydaje się biletów.

4. Podróżny, który odmawia uiszczenia niezwłocznie opłat, wyszczególnionych w p. 2, może być usunięty z pociągu.

W tym wypadku podróżny nie ma prawa wymagać, aby jego bagaż był mu dostarczony na inną stację, jak na stację przeznaczenia.

5. Osoby, nie posiadające biletu ważnego na przejazd, powinny przed wejściem na część zamkniętą stacji wykupić bilet peronowy, który należy okazać przy wejściu i oddać przy opuszczaniu tej części stacji. Kto bez ważnego biletu wstępuje na części odgródzone stacji, powinien zapłacić 1 zł.

6. Kto nie mając zamiaru jazdy, zajmie lub założy miejsce w pociągu przygotowanym do odjazdu, powinien zapłacić 5 zł. i na żądanie organu kolejowego opuścić wagon niezwłocznie.

7. Na każdą uiszczoną dopłatę należy wydać pokwitowanie.

Art. 17. Poczekalnie stacyjne.

1. Poczekalnie powinny być otwarte dla podróżnych przynajmniej na godzinę przed odejściem pociągu.

2. Na stacjach węzłowych podróżni mogą pozostawać w poczekalni do czasu odejścia odpowiedniego pociągu, nie mogą jednak wymagać, aby poczekalnia była dla nich otwarta w czasie od godz. 11 wieczorem do godz. 6 rano, jeżeli w tym czasie niema pociągów.

3. Osobom, wyszczególnionym w art. 11 przebywanie w poczekalni może być wzbronione.

W poczekalniach palenie tytoniu może być wzbronione. Nie stosujący się do tego zakazu powinien zapłacić 5 zł.

Art. 18. Przedziały dla kobiet i dla niepalących.

1. W każdym pociągu, mającym najmniej po 3 przedziały II i III klasy, powinien być przeznaczony przynajmniej jeden przedział II kl. i jeden przedział III kl. dla kobiet.

W przedziale dla kobiet nie mogą przebywać mężczyźni nawet za zgodą kobiet, jadących w danym przedziale; przebywanie w tych przedziałach chłopców w wieku do ukończonych lat 10-ciu jest dozwolone.

2. W klasie II i III każdego pociągu powinien być przynajmniej jeden przedział dla niepalących. Przepisu tego nie stosuje się do kl. III, jeżeli w pociągu jest tylko jeden przedział tej klasy. W kl. I palenie tytoniu jest dopuszczalne tylko za zgodą wszystkich jadących w przedziale i tylko, o ile w pociągu niema osobnych przedziałów I kl. dla palących. W przedziałach dla niepalących i przedziałach dla kobiet palenie tytoniu jest niedozwolone nawet za zgodą innych osób jadących w tych przedziałach.

3. Przedziały dla kobiet i dla niepalących należy oznaczyć odpowiednimi napisami.

Art. 19. Wsiadanie do wagonów i zajmowanie w nich miejsc.

1. Na większych stacjach należy w poczekalniach wzywać podróżnych do zajmowania miejsc w pociągu.

2. Personel kolejowy jest uprawniony, a na żądanie obowiązany wskazywać miejsca podróżnym.

3. Podróżni z bezpośrednimi biletami jazdy, zmuszeni na stacji pośredniej przesiąść się do innego pociągu, mają w tym pociągu pierwszeństwo przed osobami, rozpoczynającymi dopiero podróż.

4. Bilet uprawnia do zajęcia tylko jednego miejsca.

Kto zajęte miejsce opuszcza, nie pozostawiając na niem swoich rzeczy, traci prawo do niego.

Art. 20. Zwrot i zamiana biletów.

1. Podróżny, któremu nie można wyznaczyć miejsca w klasie, odpowiadającej jego biletowi, ma prawo żądać przewiezienia go w klasie niższej, w której są jeszcze miejsca wolne, za zwrotem różnicy w cenie biletu, lub też zaniechać podróży i żądać zwrotu należności, uiszczonej za bilet i za przewóz bagażu. W obu wypadkach podróżny nie ma prawa wymagać od kolei żelaznej jakiegokolwiek odszkodowania.

2. Na stacji wyjazdu podróżny ma prawo żądać wymiany swego biletu na bilet klasy wyższej lub do pociągu o taryfie wyższej, za dopłatą różnicy cen, nie później jednak niż na 5 minut przed odejściem pociągu. Kolej żelazna ma prawo odmówić wymiany, jeżeli bilet jest już przecięty przez kontrolę w pociągu.

3. Podróżny może odbyć podróż na przestrzeni, wskazanej w bilecie, częściowo w klasie wyższej lub w pociągu o taryfie wyższej, jeżeli dopłaci różnicę cen. Taka zmiana warunków jest niedopuszczalna, jeżeli podróżny posiada bilet, wydany na zasadzie taryfy, zawierającej pod tym względem ograniczenia.

Art. 21. Odjazd. Spóźnienie się podróżnego.

1. Po sygnale odjazdu nikt nie powinien być dopuszczony do jazdy.

2. Podróżny, który się spóźnił, nie ma prawa do zwrotu należności za bilet.

3. Jeżeli podróżny życzy sobie jechać innym, niż wskazanym na jego bilecie pociągiem, idącym w tym samym kierunku, to powinien bez zwłoki przedstawić bilet właściwemu organowi stacyjnemu, który poświadcza jego ważność na obrany pociąg. Termin ważności biletu nie ulega przytem przedłużeniu. W razie obrania pociągu droższego, podróżny winien dopłacić różnicę.

4. Do zwrotu bagażu (ust. 2) stosuje się postanowienia art. 35, p. 4 i 5.

Art. 22. Otwieranie okien.

Otwieranie okien wagonu dozwolone jest tylko za zgodą podróżnych, jadących w przedziale. Spory między podróżnymi co do otwierania okien rozstrzyga konduktor.

Art. 23. Uszkodzenie wagonu.

1. Wszelkie koszty, powstałe wskutek uszkodzenia albo zanieczyszczenia wagonu lub inwentarza kolejowego przez podróżnych, jak również koszty odkażania po przewozie chorych należy kolei zwrócić. Kolej żelazna ma prawo wymagać natychmiastowej zapłaty lub zabezpieczenia należności.

2. Odszkodowanie oblicza się na zasadzie cennika, ustanowionego przez kolej żelazną, o ile w nim przewidziane są stawki.

Art. 24. Postoje.

1. Niezwłocznie po zatrzymaniu się pociągu na stacji służba pociągu oznajmia nazwę stacji i czas postoju. Poza tem, na stacjach węzłowych, służba pociągu wzywa do przesiadania się do pociągów innych kierunków.

2. Podróżni mogą wysiadać z wagonów na stacjach dopiero po zatrzymaniu się pociągu. Na stacjach drzwi wagonów otwiera służba pociągu na żądanie podróżnych.

3. Jeżeli pociąg zostanie zatrzymany wyjątkowo poza obrębem stacji, podróżni mogą wysiadać tylko za wyraźnym zezwoleniem kierownika pociągu, powinni jednak usunąć się natychmiast z toru kolejowego i na pierwszy znak dany przez kierownika pociągu, zająć miejsca zpowrotem.

4. Zabrania się bez uzasadnionych przyczyn zatrzymywać pociąg podczas biegu przy pomocy hamulca bezpieczeństwa lub innym jakimkolwiek sposobem. Za przekroczenie postanowienia niniejszego podróżny winien uiścić natychmiast na rzecz kolei żelaznej 100 zł.; pozatem, na wypadek szkód, wyrządzonych takim czynem kolei żelaznej lub osobom trzecim, podróżny ponosi odpowiedzialność sądową na ogólnych zasadach prawnych.

Art. 25. Przerwy podróży.

Taryfy powinny określać, ile razy i na jak długo podróżni mają prawo przerywać podróż na stacjach pośrednich, nie tracąc prawa do dalszej jazdy na podstawie pierwotnego biletu.

Art. 26. Spóźnienie się lub odwołanie pociągu. Wyłączenie wagonu bezpośredniego z pociągu.

1. Spóźnienie się lub odwołanie pociągu lub też wyłączenie z pociągu wagonu bezpośredniego nie daje podróżnym prawa do jakiegokolwiek odszkodowania od kolei żelaznej.

2. Jeżeli skutkiem spóźnienia się pociągu podróżny utraci bezpośrednio połączenie z innymi pociągami, jeżeli pociąg zostanie całkowicie odwołany lub wagon bezpośredni z niego wyłączony, podróżny ma prawo do zwrotu różnicy między uiszczoną ceną przejazdu i przewozu bagażu a należną za przestrzeń przebyta.

3. Powyższe żądanie podróżny powinien oznajmić zawiadowcy stacji, niezwłocznie po przybyciu pociągu na stację, na której przerywa podróż. Przy oznajmieniu niezbędne jest przedstawienie biletu i w danym razie kwitu bagażowego. Podróżnemu, wnoszącemu takie żądanie, powinno być wydane odpowiednie poświadczenie.

4. Jeżeli w powyższych wypadkach podróżny chce dojechać do pierwotnego celu podróży, kolej żelazna powinna przewieźć go wraz z bagażem do stacji, oznaczonej na bilecie, pierwszym odpowiednim pociągiem bez pobierania jakichkolwiek opłat dodatkowych.

Kolej żelazna ma jednak prawo zastrzec w taryfie, że pewne pociągi są wyłączone od pomocniczego użycia ich, w wypadkach powyższych.

5. W razie przerw ruchu, wywołanych wypadkami żywiołowemi lub innymi okolicznościami nadzwyczajnymi, kolej żelazna powinna przedsięwziąć możliwe środki do przewiezienia podróżnych, zatrzymanych w drodze, do miejsca, od którego jest możliwa dalsza podróż koleją żelazną.

6. O spóźnieniu się pociągów ponad 15 minut oraz o przeszkodach w ruchu powinny być wywieszane ogłoszenia na stacjach.

Art. 27. Przewóz zwierząt w pociągach osobowych.

1. Zwierząt żywych nie wolno zabierać do wagonów osobowych; wykryte należy usunąć z wagonu na stacji najbliższej.

2. Wyjątek stanowią:

- a) małe pieski, ptaki pokojowe i inne małe zwierzęta na rękę lub w klatkach, o ile współpodróżni nie sprzeciwiają się zabranu ich do przedziału;
- b) psy każdego rodzaju i każdej wielkości, jeżeli ich właściciele jadą z nimi w osobnym przedziale.

3. Pozatem przewóz psów, zabieranych w drogę przez podróżnych, może się odbywać na zasadach następujących:

- a) psy w klatkach lub koszach, dostatecznie zabezpieczonych przewozić się w wagonach bagażowych lub towarowych,
- b) psy luzem należy przewozić w osobnych pomieszczeniach wagonu bagażowego; o ile wagon bagażowy takiego pomieszczenia nie zawiera lub nemá w nim już miejsca, kolej żelazna może odmówić przewozu;
- c) umieszczanie psów w wagonie, żywienie, przeładowanie na stacjach węzłowych i wylądowanie ich na stacjach przeznaczenia należy do nadawcy;
- d) kolej żelazna nie ma obowiązku przechowywać psów, których właściciel nie odebrał niezwłocznie po przybyciu na stację przeznaczenia;
- e) kolej żelazna nie przyjmuje ubezpieczenia dostawy przewożonych psów.

4. Taryfa określa, za jakie zwierzęta i w jakiej wysokości należy uiszczać opłaty przewozowe. Na pobrane opłaty powinno być wydane pokwitowanie.

5. W razie ujawnienia w pociągu zwierząt, za które nie opłacono należności przewozowej, należy ją uiszczyć w podwójnej wysokości, najmniej jednak w kwocie 5 zł.

Art. 28. Bagaż ręczny.

1. Podróżnym wolno zabierać ze sobą bezpłatnie do wagonów osobowych przedmioty łatwo przenośne, nie grożące uszkodzeniem wagonu (bagaż ręczny), o ile nie sprzeciwiają się temu przepisy celne, akcyzowe lub zarządzenia władz skarbowych, policyjnych, lub innych władz administracyjnych.

2. W przedziałach wagonu dozwala się umieszczać bagaż ręczny wyłącznie w przeznaczonych na to pomieszczeniach, pod i nad miejscem, zajętem przez podróżnego. Na miejscach do siedzenia nie wolno umieszczać bagażu ręcznego.

3. Nadzór nad bagażem ręcznym i zwierzętami, które podróżny zabiera ze sobą, należy do niego samego. Kolej żelazna odpowiada za bagaż ręczny tylko wówczas, gdy szkoda powstała z jej winy,

Art. 29. Przedmioty wyłączone od przewozu w wagonach osobowych.

1. Nie wolno zabierać do wagonów osobowych przedmiotów, zagrażających niebezpieczeństwem, w szczególności broni nabitej, materiałów wybuchowych, łatwo zapalnych lub żrących, jak również przedmiotów, które w wagonie mogłyby być niedogodne lub przykre dla podróżnych.

Jednakowoż podróżnym, którzy pełniąc służbę publiczną mają przy sobie broń palną, jak również myśliwym i strzelcom wolno wziąć ze sobą podręczny zapas amunicji.

Straży, towarzyszącej więźniom, jadącej z nimi w oddzielnych wagonach lub przedziałach, dozwala się brać ze sobą broń nabitą.

2. Jeżeli zachodzi uzasadnione podejrzenie, że przekroczone zostały postanowienia, zawarte w p. 1 artykułu niniejszego, personel kolejowy ma prawo sprawdzić w obecności podróżnego właściwości przedmiotów, zabranych do wagonu osobowego.

3. Wykraczający przeciw powyższym postanowieniom, odpowiada za wszelką szkodę, wynikłą skutkiem naruszenia postanowień p. 1 i podlega nadto karom, prawnie przewidzianym.

ROZDZIAŁ IV.

Przewóz bagażu.

Art. 30. Określenie bagażu. Przedmioty wyłączone od przewozu.

1. Za bagaż uważa się tylko przedmioty, przeznaczone do osobistego użytku podróżnego w podróży, przewożone w kufrach, koszach, walizach, trokach, pudłach do kapeluszy i w innym podobnym opakowaniu.

2. Ponadto dopuszcza się do przewozu jako bagaż pod warunkiem, że służą do użytku podróznego:

- a) krzesła łatwo przenośne lub na kołach dla chorych,
- b) wózki dziecięce,
- c) kufry z próbkami towarów,
- d) instrumenty muzyczne łatwo przenośne, w skrzynkach, futerałach lub innym opakowaniu,
- e) przedmioty, służące do przedstawień artystycznych, o ile ich opakowanie, objętość i waga pozwalają na szybkie załadowanie i umieszczenie w wagonie bagażowym,
- f) instrumenty miernicze o długości do 4 m. i ręczne narzędzia rzemieślnicze,
- g) rowery i motocykle o jednym siedzeniu, pod warunkiem usunięcia przyborów dodatkowych i o ile zbiorniki benzynowe zawierają kurki spustowe i są zupełnie opróżnione; saneczki o jednym lub dwu siedzeniach, narty i żagle łyżwiarskie.

3. Inne przedmioty, nie przeznaczone do osobistego użytku podróżnych, jak również zwierzęta w klatkach, zapewniających dostateczne bezpieczeństwo, mogą być przyjmowane jako bagaż, o ile na to pozwalają taryfy.

4. Wyłącza się od przewozu jako bagaż przedmioty, wyłączone lub warunkowo dopuszczone do przewozu, stosownie do postanowień art. 54, p. 1 A i B oraz p. 2 B.

Art. 31. Odpowiedzialność podróżnego za bagaż.

1. Posiadacz kwitu bagażowego jest odpowiedzialny za zachowanie postanowień art. 30; ponosi on wszelkie następstwa przekroczenia tych postanowień.

2. W razie podejrzenia, że zachodzi takie przekroczenie, kolej żelazna ma prawo sprawdzić, czy zawartość bagażu odpowiada przepisom. Posiadacza kwitu bagażowego należy wezwać, aby był obecny przy sprawdzaniu; jeżeli posiadacz nie stawia się lub jeżeli nie można go odszukać, sprawdzenia należy dokonać w obecności dwóch świadków, o ile możliwości nie należących do służby kolei żelaznej. W razie stwierdzenia przekroczenia, posiadacz kwitu bagażowego ponosi koszty, spowodowane sprawdzeniem.

3. W wypadkach przekroczenia postanowień art. 30 posiadacz kwitu bagażowego uiszcza dopłatę, która wynosi:

- a) za przedmioty, wyłączone od przewozu (art. 30 p. 4) 15 zł. od każdego kilograma wagi brutto, najmniej jednak 30 zł. od przesyłki, jeżeli pośród tych przedmiotów znajdują się materiały, wyłączone od przewozu na zasadzie art. 54 p. 1 A i B, a zaliczone do klasy I i II w załączniku B do tegoż artykułu;
- b) za wszelkie inne przedmioty 5 zł. od każdego kilograma wagi brutto, najmniej jednak 10 zł. od przesyłki.

Prócz tego posiadacz kwitu bagażowego, zależnie od wypadku, obowiązany jest do uiszczenia różnicy w opłacie przewozowej, do pokrycia powstałej szkody i wynagrodzenia kosztów sprawdzania zawartości bagażu (p. 2) oraz ponosi prawem przewidzianą odpowiedzialność karną.

Art. 32. Opakowanie i stan bagażu.

1. Kolej żelazna może odmówić przyjęcia bagażu, którego opakowania jest niedostateczne lub którego stan wykazuje braki. Jeżeli pomimo to bagaż będzie przyjęty, kolej żelazna ma prawo zamieścić w kwicie bagażowym uwagę o stanie bagażu. Podróżny, przyjmując kwit z taką uwagą, uznaje tem samem stwierdzony w niej stan bagażu.

2. Sztuki bagażu powinny być zaopatrzone w trwałe napisy z oznaczeniem nazwiska podróżnego, jego adresu i stacji przeznaczenia. Kolej żelazna może odmówić przyjęcia sztuk, które nie posiadają takich napisów.

3. Dawne nalepki, adresy i inne napisy, pochodzące z poprzednich przewozów, podróżny powinien usunąć.

Art. 33. Nadawanie bagażu. Kwit bagażowy.

1. Bagaż powinien być nadany w czasie, przewidzianym dla sprzedaży biletów jazdy. Kolej żelazna może jednak odmówić przyjęcia bagażu, dostarczonego później, niż na 15 minut przed odejściem odnośnego pociągu.

2. Przyjęcie bagażu do przewozu następuje za okazaniem biletu ważnego na przejazd co najmniej do stacji przeznaczenia bagażu, o ile taryfa nie zawiera odmiennego postanowienia, podając warunki przyjęcia bagażu do przewozu bez biletu lub z biletem innym niż wskazany wyżej.

3. Ubezpieczenie dostawy za uiszczeniem opłaty przewidzianej w taryfie, może nastąpić najpóźniej na pół godziny przed odejściem pociągu, na który nadano bagaż. Suma ubezpieczenia nie może przekraczać kwoty odszkodowania, obliczonej według norm, przewidzianych w art. 37 p. 2 i 3.

4. Opłaty za przewóz i ubezpieczenie dostawy bagażu w zasadzie powinny być uiszczone przy nadaniu. W wypadkach wyjątkowych kolej żelazna może jednak przyjąć bagaż do przewozu z tem, że czynności nadawcze i uiszczenie opłat nastąpią dopiero na stacji pośredniej lub na stacji przeznaczenia. W takich wypadkach bagaż uważa się za przyjęty do przewozu już z chwilą przyjęcia go przez organa kolejowe do wysyłki.

Wysokość opłat i sposób obliczania ich podaje taryfa.

5. Na nadany bagaż należy wydać podróżnemu kwit bagażowy, który powinien zawierać:

- a) numer porządkowy,
- b) stację nadania i stację przeznaczenia,
- c) drogę przewozu i odległość kilometryczną,
- d) dzień nadania i pociąg, na który nadano bagaż,
- e) określenie biletu na przejazd, z wyjątkiem wypadku przewidzianego w ustępie 2-m punktu 2,
- f) ilość sztuk i wagę przesyłki,
- g) opłatę przewozową i inne opłaty, przewidziane w przepisach przewozowych i taryfach,
- h) kwotę ubezpieczenia dostawy, wpisana słowami.

Art. 34. Formalności celne, akcyzowe oraz wymagane przez władze skarbowe, policyjne i inne władze administracyjne.

Podróżny obowiązany jest zastosować się do przepisów celnych, akcyzowych, skarbowych, policyjnych i innych władz administracyjnych, które dotyczą tak jego osoby, jak i rewizji jego bagażu nadanego i ręcznego. Podróżny powinien być obecny przy rewizji, o ile przepisy nie dopuszczają w tym względzie wyjątków. Kolej żelazna nie bierze na siebie żadnej odpowiedzialności wobec podróżnego w razie niezastosowania się przez niego do tych przepisów.

Art. 35. Wydawanie bagażu.

1. Bagaż wydaje się za zwrotem kwitu bagażowego. Kolej żelazna nie ma obowiązku sprawdzać, czy posiadacz kwitu jest uprawniony do odbioru.

Przy wydaniu tylko części bagażu, kolej żelazna umieszcza na kwicie bagażowym odpowiednią uwagę i zwraca kwit podróżnemu.

2. Posiadacz kwitu bagażowego ma prawo żądać na stacji przeznaczenia wydania bagażu po przybyciu pociągu, na który bagaż nadał i po upływie czasu, koniecznego do przygotowania bagażu do wydania, w danym zaś razie również do załatwienia formalności celnych i akcyzowych, oraz wymaganych przez władze skarbowe, policyjne i inne władze administracyjne.

3. W razie nieprzedstawienia kwitu bagażowego kolej żelazna obowiązana jest wydać bagaż tylko wówczas, gdy zgłaszający się uprawnienie swe do odebrania bagażu uzasadni w sposób wiarygodny. Kolej żelazna może również zażądać złożenia kaucji.

4. Bagaż wydaje się na stacji, do której został nadany. Na żądanie posiadacza kwitu bagażowego, bagaż może być jednak zwrócony na stacji nadania lub wydany na stacji pośredniej za zwrotem kwitu bagażowego i za okazaniem biletu na przejazd, wskazanego w kwicie bagażowym, o ile na wykonanie takiego żądania pozwalają czas i okoliczności, oraz nie sprzeciwiają się temu przepisy celne, akcyzowe, skarbowe, policyjne i innych władz administracyjnych.

5. Posiadacz kwitu bagażowego, któremu nie wydano bagażu w czasie wskazanym w punkcie 2-im, może żądać stwierdzenia na kwicie bagażowym dnia i godziny, w których domagał się wydania bagażu.

Art. 35. Zaginięcie bagażu.

1. Bagaż, niedostarczony na stację przeznaczenia w ciągu 3 dni od chwili przybycia pociągu, na który go nadano, uważa się za zaginiony.

2. Kolej żelazna odpowiada za zaginięcie bagażu tylko pod warunkiem, że wydania bagażu zażądano na stacji przeznaczenia w ciągu dni 14 od czasu przybycia pociągu, na który go nadano.

3. Jeżeli zaginiony bagaż następnie znajdzie się, kolej żelazna winna, o ile miejsce pobytu właściciela jest wiadome lub może być stwierdzone, zawiadomić go o tem. W ciągu 30 dni po otrzymaniu takiego zawiadomienia właściciel bagażu może żądać, aby mu go wydano na wskazanej przez niego krajowej stacji kolejowej, bez żadnych kosztów, za zwrotem pobranego odszkodowania i po potrąceniu odszkodowania za przekroczenie terminu dostawy. W razie zwrotu bagażu na stację nadania należy zwrócić podróżnemu opłatę przewozową.

Art. 37. Odpowiedzialność kolei żelaznej za całkowite lub częściowe zaginięcie albo uszkodzenie bagażu oraz za przekroczenie terminu dostawy.

1. O ile w rozdziale niniejszym niema odmiennych postanowień, kolej żelazna odpowiada za bagaż stosownie do postanowień o odpowiedzialności za towary (Rozdział VIII).

2. Jeżeli kolej żelazna ma zapłacić odszkodowanie za całkowite lub częściowe zaginięcie bagażu, to można żądać wynagrodzenia spowodowanej szkody, najwyżej jednak 5 złotych za każdy brakujący kilogram wagi brutto.

Nadto należy zwrócić uiszczoną należność za przewóz, cło i inne wydatki, opłacone za bagaż zaginiony.

3. W razie uszkodzenia bagażu kolej żelazna obowiązana jest zapłacić kwotę, o którą obniżyła się jego wartość.

Odszkodowanie nie może jednak przewyższać:

- a) jeżeli cała przesyłka doznała obniżenia wartości kwoty, którą należałoby zapłacić w razie zaginięcia całej przesyłki;
- b) jeżeli skutek uszkodzenia obniżyła się wartość tylko części bagażu - kwoty, którą należałoby zapłacić na wypadek zaginięcia tej części, która doznała obniżenia wartości.

4. W razie opóźnienia w wydaniu bagażu kolej obowiązana jest:

- a) jeżeli podróżny nie udowodni szkody, wynikłej skutkiem opóźnienia, zapłacić 0,04 złotych za kilogram wagi brutto bagażu, wydanego z opóźnieniem, za każde choćby zaczęte 24 godziny, licząc od chwili zażądania wydania, jednak najwyżej za 3 dni;
- b) jeżeli podróżny udowodni, że skutek opóźnienia wynikła szkoda, zapłacić za nią odszkodowanie, które nie może atoli przekraczać dwukrotnego ryczałtowego odszkodowania, określonego w p. a).

5. W razie ubezpieczenia terminu dostawy za opóźnienie można żądać:

- a) jeżeli nie udowodniono, że skutek opóźnienia wynikła szkoda, do wysokości kwoty ubezpieczenia 0,05 zł. za każdy kilogram wagi brutto bagażu, wydanego z opóźnieniem, i za każde zaczęte 24 godzin, licząc od chwili zażądania wydania, jednak najwyżej za 3 dni;
- b) jeżeli udowodniono, że skutkiem opóźnienia wynikła szkoda, można żądać odszkodowania do wysokości kwoty ubezpieczenia.

Jeżeli wysokość kwoty ubezpieczenia jest niższa od odszkodowań, przewidzianych w p. 4 a) i b) artykułu niniejszego, to można ich żądać zamiast odszkodowań, przewidzianych pod a) i b) punktu niniejszego.

6. Odszkodowań, przewidzianych w p. 4 nie można żądać obok odszkodowań, któreby się należały za zaginięcie bagażu.

W razie braku części bagażu należy w danym wypadku odszkodowania te wypłacić za część niezaginioną.

W razie uszkodzenia bagażu można, w danym wypadku, żądać odszkodowania za opóźnienie obok odszkodowań, przewidzianych w p. 3 artykułu niniejszego.

Art. 38. Posługacze bagażowi.

1. Kolej żelazna powinna utrzymywać na większych stacjach posługaczy bagażowych w liczbie dostatecznej. Obowiązkiem ich jest na żądanie podróżnych przenosić bagaż w obrębie dworca kolejowego.

2. Posługacz bagażowy powinien mieć widoczne oznaki służbowe i posiadać przy sobie instrukcję służbową oraz taryfę opłat za swe usługi, którą na żądanie powinien okazywać podróżnym.

3. Za przedmioty, oddane posługaczowi bagażowemu do przeniesienia w obrębie dworca kolejowego, kolej żelazna odpowiada jak za bagaż, przyjęty do przewozu (art. 37).

Art. 39. Przechowywanie bagażu.

Kolej żelazna powinna na stacjach, które przyjmują bagaż do przewozu, w miarę możliwości urządzać pomieszczenia w których podróżni mogliby czasowo przechowywać swój bagaż za opłatą, podaną do publicznej wiadomości przez wywieszenie ogłoszenia na stacji. Kolej żelazna odpowiada w tym wypadku jako przechowawca.

ROZDZIAŁ V.

Przewóz przesyłek nadzwyczajnych.

Art. 40. Nadawanie.

1. Przedmioty, nadające się do przewozu w wagonach bagażowych, mogą być przyjmowane jako przesyłki nadzwyczajne, stosownie do przepisów, podanych w taryfie.

2. Każda przesyłka powinna być zaopatrzona w dokładny adres odbiorcy, trwale umocowany ze wskazaniem stacji przeznaczenia.

3. Przesyłki należy nadawać w kasach bagażowych w czasie, przewidzianym dla nadawania bagażu i wskazanym w ogłoszeniach wywieszonych na stacjach.

4. Przyjmując przesyłkę, kolej żelazna jest obowiązana określić bezpłatnie jej wagę. Nadawca lub jego zastępca może być obecnym przy określaniu wagi.

5. Na przesyłki nadzwyczajne, przyjęte do przewozu kolej żelazna wydaje odbiorcy dokument według wzoru ustalonego przez kolej żelazną nadawczą.

6. Przesyłki nadzwyczajne mogą być przyjmowane tylko do stacyj, otwartych dla ruchu bagażowego.

Art. 41. Przewóz.

1. Przesyłki nadzwyczajne przewozi się w sposób, przepisany dla bagażu. Jeżeli w niektórych pociągach przewóz przesyłek będzie ograniczony lub zupełnie wyłączony, należy to podać do wiadomości ogólnej.

2. Jeżeli nadawca przy nadawaniu nie oznaczy pociągu, którym przesyłka powinna być wysłana, należy ją wysłać najbliższym pociągiem odpowiednim.

3. Żądanie wysłania przesyłki pociągiem oznaczonym kolej żelazna obowiązana jest uwzględnić, jeżeli przesyłka będzie dostarczona przynajmniej na pół godziny przed odejściem danego pociągu i jeżeli warunki eksploatacji na to pozwalają.

Art. 42. Wydawanie.

1. Odbiorca ma prawo żądać na stacji przeznaczenia wydania przesyłki zaraz po przyjeździe pociągu, którym powinna być przewieziona, z uwzględnieniem jednak czasu, potrzebnego na załatwienie czynności przygotowawczych do wydania.

2. Jeżeli po przybyciu pociągu odbiorca nie zgłosi się po przesyłkę, kolej żelazna zawiadamia odbiorcę o przybyciu przesyłki. Zawiadomienie powinno nastąpić w terminach, przewidzianych dla przesyłek pośpiesznych w art. 78 i 79 przepisów niniejszych.

Art. 43. Inne przepisy.

Taryfy powinny jednolicie ustalić, czy i w jakim zakresie postanowienia o przewozie bagażu (Rozdział IV) lub postanowienia o przewozie towarów (Rozdział VII) stosuje się do przewozu przesyłek nadzwyczajnych.

ROZDZIAŁ VI.

Przewóz zwłok.

Art. 44. Nadawanie.

1. Zwłoki mogą być przyjmowane do przewozu jako przesyłki zwyczajne lub pośpieszne.
2. Przesyłki zwłok powinny być zgłoszone do przewozu na stacji początkowej pociągu przynajmniej na 6 godzin, na stacjach pośrednich przynajmniej na 12 godzin, przed czasem odejścia odnośnego pociągu.
3. Zwłoki powinny być zamknięte hermetycznie w metalowej trumnie, którą należy umieścić w drewnianej trumnie lub skrzyni tak szczelnie, aby się nie mogła w niej poruszać.
4. Nadawca przy nadawaniu zwłok powinien złożyć pozwolenie na przewóz, wydane przez odpowiednie władze.
5. Na przewożone zwłoki powinny być sporządzane listy przewozowe stosownie do art. 55 i 56.
6. Załadowanie zwłok jest obowiązkiem nadawcy.
7. Należność za przewóz zwłok musi być opłacona przy nadaniu.
8. Przesyłek zwłok nie można obciążać ani zaliczeniem ani zaliczką.
9. Jeżeli zwłoki zostały nadane przy fałszywym określeniu zawartości przesyłki, nadawca powinien dopłacić różnicę przewoźnego za całą przestrzeń od stacji nadania do stacji przeznaczenia i oprócz tego uiścić karę w wysokości poczwórnego przewoźnego, niezależnie od ewentualnej odpowiedzialności karnej.

Art. 45. Przewóz.

1. Zwłoki przewozi się w oddzielnych krytych wagonach towarowych. Ładowanie innych przesyłek razem ze zwłokami jest wzbronione. Kilka zwłok, nadanych równocześnie na jednej stacji i do jednej stacji przeznaczenia, można załadować do jednego wagonu. Zwłoki nadawane w zamkniętych karawanach przewozi się na niekrytych wagonach.
2. Każdej przesyłce zwłok powinien towarzyszyć dozorca, zaopatrzony w bilet na przejazd, który może, jeżeli tego żąda, jechać w wagonie, w którym znajdują się zwłoki.
3. Zwłok nie wolno przeladowywać w drodze bez istotnej potrzeby. Przewozić je należy możliwie szybko i bez zatrzymywania w drodze.

Art. 46. W y d a w a n i e.

1. Na stacji przeznaczenia można żądać wydania zwłok natychmiast po przybyciu pociągu, którym zwłoki przewieziono, w czasie, określonym w art. 35 p. 2.
2. Przy wydaniu zwłok kolej żelazna zwraca odbiorcy pozwolenie na przewóz (art. 44 p. 4).
3. Zwłoki winny być przez odbiorcę wyładowane i zabrane w ciągu 6 godzin od chwili przybycia pociągu na stację przeznaczenia, w przeciwnym razie mogą być oddane do rozporządzenia miejscowej policji. Jeżeli zwłoki przybędą po godzinie 6-ej wieczorem, termin ich wyładowania i zabrania liczy się od godziny 8-ej rano dnia następnego. W razie przekroczenia terminu wyładowania i zabrania zwłok, kolej żelazna ma prawo pobrać opłatę taryfową za przetrzymanie wagonu (postojowe).

Art. 47. Przewóz zwłok do prosektorjów.

1. Zwłoki przesyłane z urzędów policyjnych, zakładów karnych, więzień, szpitali i t. p. do prosektorjów, wyższych zakładów naukowych lub też wysyłane przez nie dalej, mogą być przewożone bez dozorców.

2. Zwłoki takie powinny być nadawane w szczelnie zamkniętych skrzyniach lub trumnach zabezpieczonych od wycieku i przewożone pociągami towarowymi.

ROZDZIAŁ VII.

Przewóz zwierząt żywych.

Art. 48. Zasady ogólne.

1. Przewóz zwierząt żywych odbywa się na zasadach, określonych w rozdziale VIII, o ile przepisy rozdziału niniejszego nie zawierają odmiennych postanowień.

2. Przewóz pojedynczych sztuk lub niewielkich partyj zwierząt odbywać się może pomiędzy wszystkimi stacjami, otwartymi dla ruchu towarowego, przewóz zaś większych partyj zwierząt pomiędzy stacjami, wymienionymi w odnośnych taryfach.

3. Na stacjach, otwartych do przewozu większych partyj zwierząt powinny znajdować się stosowne urządzenia do ich załadowania i wyładowania.

4. Stacje posiadające urządzenia do pojenia i karmienia zwierząt w drodze powinny być wymienione w taryfie.

Art. 49. N a d a w a n i e.

1. Zwierzęta przewozi się w zasadzie pociągami, które wyznacza kolej żelazna i podaje do wiadomości publicznej.

2. Przewóz zwierząt powinien być zgłoszony przynajmniej [na 24 godziny przed odejściem odnośnego pociągu. Kolej żelazna może odmówić przewozu zgłoszonego w czasie późniejszym. Kolej żelazna nie ma obowiązku przyjmowania zwierząt do przewozu w niedziele i święta, jak również przyjmowania do przewozu zwierząt chorych. Kolej żelazna może nie przyjąć do przewozu zwierząt dzikich, jeżeli nadawca nie spełnił wszystkich wymagań kolei żelaznej, mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa publicznego.

3. Zwierzęta powinny być dostarczone na stację tak wcześnie, aby załadowanie ich mogło być uskutecznione przynajmniej na godzinę przed odejściem odnośnego pociągu.

4. Ładowanie zwierząt do wagonów stanowi obowiązek nadawcy, który powinien dostarczyć wszelkich przyborów niezbędnych do przewozu i umocować je, w razie potrzeby, w sposób wykluczający uszkodzenie wagonów.

5. Na przesyłki zwierząt powinny być sporządzone listy przewozowe stosownie do art. 55 i 56. Nadawca ma prawo wskazać w liście przewozowym drogę przewozu, jeżeli do stacji przeznaczenia prowadzi więcej niż jedna droga. Kolej żelazna powinna dokonać przewozu drogą wskazaną i w tym wypadku ma prawo do pobrania opłaty przewozowej za tę drogę.

6. Kolej żelazna ma prawo żądać opłacenia zgóry należności za przewóz zwierząt.

Art. 50. P r z e w ó z.

1. Kolej żelazna ma prawo wymagać, aby przewożonym zwierzętom towarzyszył dozorca, z wyjątkiem jednak przesyłek zwierząt małych, przewożonych w zamkniętych kłatkach, skrzyniach i t. p.

2. Dozorca powinien zająć miejsce w pociągu i opiekować się zwierzętami w drodze.

3. Szczegółowe postanowienia o przewozie zwierząt żywych zawiera załącznik A.

Art. 51. Terminy dostawy.

1. Termin dostawy zwierząt, przewożonych pociągami towarowymi, oblicza się na zasadach wskazanych dla przewozu towarów (art. 75).

2. Bieg terminu dostawy zawiesza się, oprócz wypadków, przewidzianych w art. 75, p. 7, na czas postoju na stacjach, gdzie się odbywa karmienie i pojenie zwierząt, i na czas trwania oględzin weterynaryjnych.

3. Termin dostawy zwierząt, przewożonych pociągami osobowymi, upływa bezzwłocznie po przybyciu pociągu na stację przeznaczenia, z uwzględnieniem jednak czasu niezbędnego do załatwienia formalności celnych, podatkowych lub policyjnych.

Art. 52. W y d a w a n i e.

1. Kolej żelazna powinna poczynić wszelkie zarządzenia, umożliwiające bezzwłoczne wydanie zwierząt po przybyciu ich na stację przeznaczenia. Odbiorca powinien je wyładować i zabrać w ciągu dwóch godzin od chwili dania mu możliwości wyładowania.

2. Jeżeli po przybyciu na stację przeznaczenia zwierząt przewożonych bez dozorca, odbiorca nie zgłosi się po ich odbiór, kolej żelazna powinna zawiadomić odbiorcę o przybyciu przesyłki w terminie określonym dla zawiadomień o przybyciu przesyłki (art. 79, p. 2). W tych wypadkach termin wyładowania i odbioru zwierząt (p. 1 artykułu niniejszego) rozpoczyna się po upływie dwóch godzin od zawiadomienia odbiorcy o ich przybyciu (art. 79 p. 3).

3. Terminy wyładowania i zabrania zwierząt zawiesza się na czas załatwiania formalności celnych, policyjnych i weterynaryjnych, o ile w wykonaniu ich nie nastąpiła zwłoka z winy nadawcy, odbiorcy lub dozorca zwierząt.

4. Jeżeli przybyłe zwierzęta nie zostaną wyładowane i zabrane w oznaczonym wyżej terminie, kolej żelazna ma prawo oddać je pod opiekę osobie trzeciej na koszt i odpowiedzialność uprawnionego do rozporządzenia przesyłką; o ile kolej zezwoli na dalsze zatrzymanie zwierząt w wagonie lub na stacji, może ona pobrać opłatę określoną w taryfie.

ROZDZIAŁ VIII.

Przewóz towarów.

Art. 53. Przewóz bezpośredni.

Kolej żelazna obowiązana jest przewozić towary między wszystkimi stacjami otwartymi do ruchu towarowego bez potrzeby wskazywania w liście przewozowym pośrednictwa przy przejściu towarów z jednej kolei żelaznej na drugą.

Art. 54. Ograniczenia przewozu.

1. Kolej żelazna nie przyjmuje do przewozu:

A) Przedmiotów, stanowiących przywilej poczty (art. 3).

B) Następujących przedmiotów, o ile nie są przewidziane wyjątki w p. 2 litera A:

a) materiałów wybuchowych;

b) amunicji;

c) materiałów zapalających i ogni sztucznych;

d) gazów zgęszczonych i skroplonych;

e) materiałów, wytwarzających w zetknięciu z wodą gazy zapalne lub podtrzymujących palenie;

f) materiałów samozapalnych.

2. Kolej żelazna przyjmuje do przewozu warunkowo:

A) Przedmioty, wyszczególnione w załączniku B, na warunkach wskazanych w tymże załączniku.

B) Złoto, srebro i platynę, pieniądze, monety i papiery wartościowe, dokumenty, drogie kamienie, perły prawdziwe, cenne koronki i hafty, oraz inne kosztowności, wreszcie dzieła sztuki, jak malowidła, obrazy, rzeźby, odlewy z brązu, antyki o wartości artystycznej.

Warunki przewozu tych przedmiotów określa taryfa. Znaczkę pocztową, arkusze stemplowe, znaczki stemplowe i inne podobne urzędowe znaczki wartościowe nie są uważane za papiery wartościowe.

C) Przedmioty, których załadowanie lub przewóz, ze względu na warunki budowy lub eksploatacji kolei żelaznych, uczestniczących w przewozie narażają niezwykle trudności (art. 3).

Kolej żelazna może skutecznie przewozić takich przedmiotów na warunkach specjalnie umówionych z nadawcą.

D) Tabor kolejowy przewożony na własnych kołach.

Tabor taki musi być w stanie zdającym do biegu, co kolej żelazna powinna odpowiednio sprawdzić i zaświadczyć. Parowozom, tendrom i wagonom motorowym powinien towarzyszyć fachowy dozorca wyznaczony przez nadawcę.

Art. 55. List przewozowy.

1. Na każdą przesyłkę powinien być sporządzony list przewozowy oraz jego wórniki na blankietach wskazanych w załączniku C, według wzoru № 1 dla przesyłek zwyczajnych i wzoru № 2 dla przesyłek pośpiesznych.

Minister Komunikacji może jednak przy przewozach bądź stałe i regularnie powtarzających się, bądź mających ściśle lokalne znaczenie zezwolić w drodze wyjątku na odstępstwo od powyższego postanowienia.

2. Wszystkie stacje kolejowe obowiązane są sprzedawać blankiety listów przewozowych po cenie, określonej w taryfie.

3. Listy przewozowe drukowane nie przez kolej żelazną powinny być, celem sprawdzenia zgodności z przepisami, zaopatrzone w stempel kolei żelaznej.

Art. 56. Treść listu przewozowego.

1. Nadawca powinien zamieścić w liście przewozowym:

- a) imię i nazwisko, tudzież adres odbiorcy,
- b) stację przeznaczenia;
- c) miejsce dostarczenia, jeżeli ono jest inne niż stacja przeznaczenia, o ile kolej żelazna zgodzi się na dostarczenie przesyłki;
- d) oznaczenie zawartości przesyłki; oprócz tego, przy przesyłkach drobnych, oznaczenie ilości, rodzaju opakowania, cechy i numeru, lub adresu każdej sztuki, a przy przesyłkach półwagonowych, oznaczenie ilości sztuk. Przy przesyłkach wagonowych kolej żelazna może także żądać oznaczenia zawartości towaru według ilości i rodzaju opakowania, o ile właściwość towaru na to zezwala. Przedmioty wyszczególnione w załączniku B do przepisów niniejszych należy określić nazwami w nim ustalonymi;
- e) wagę przesyłki, jeżeli to jest możliwe;
- f) przy przesyłkach, które nadawca sam załadował, numer i cechy własności wagonu;
- g) odpowiednie oświadczenie w razie uiszczenia opłat zgóry;
- h) ewentualnie kwotę ubezpieczenia dostawy przesyłki, kwotę zaliczenia oraz kwotę zaliczki w gotowiznie;
- i) ewentualnie żądanie, aby przesyłka po przybyciu na stację przeznaczenia, pozostała na składzie kolei żelaznej do czasu zgłoszenia się odbiorcy. Przy towarach, wymienionych w załączniku B do przepisów niniejszych, żądanie takie jest niedopuszczalne. Żądanie odnośne wpisać należy powyżej adresu odbiorcy słowami: „Zostawić na składzie kolei żelaznej”;
- k) dokładne wymienienie załączonych dokumentów celnych, podatkowych i policyjnych, oraz w danym razie wymienienie stacji, na której mają być załatwione formalności celne i podatkowe;
- l) miejsce i datę sporządzenia listu przewozowego;
- m) podpis i adres nadawcy.

2. Kolej żelazna ma prawo wymagać, aby na każdą przesyłkę wagonową był sporządzony oddzielny list przewozowy.

3. Za jednym listem przewozowym można nadać większą ilość przedmiotów, o ile ich wspólne załadowanie i przewóz są możliwe ze względu na ich właściwości naturalne, oraz o ile to nie sprzeciwia się przepisom celnym lub policyjnym.

4. Na przesyłki, których załadowanie przez nadawcę lub wyładowanie przez odbiorcę jest zastrzeżone w odpowiednich przepisach powinny być sporządzane oddzielne listy przewozowe; również wymagane są oddzielne listy przewozowe na towary, dopuszczone do przewozu warunkowo (art. 54, p. 2).

5. Jeśli miejsce, wyznaczone na blankiecie listu przewozowego do określenia przesyłki, nie będzie wystarczające, należy do listu przewozowego doszyć lub dokleić arkusze dodatkowe tegoż formatu, które nadawca podpisuje. W liście przewozowym powinna być zamieszczona wzmianka o dołączeniu arkuszy dodatkowych. W tych wypadkach ogólna waga przesyłki powinna być wymieniona w odpowiedniej rubryce listu przewozowego.

6. W liście przewozowym nadawca może zamieścić żądanie aby waga, względnie ilość sztuk przesyłki, była sprawdzona na stacji nadania przy wysłaniu lub na stacji przeznaczenia przy wydaniu; kolej żelazna pobiera za te czynności opłaty przewidziane w taryfie.

7. Na odwrotnej stronie listu przewozowego może być wydrukowana firma nadawcy, jak również mogą być zamieszczane dla wiadomości odbiorcy następujące uwagi, dotyczące przesyłki: „przesyłka pochodząca od NN, z polecenia NN, do rozporządzenia NN, celem dalszego przesłania dla NN, ubezpieczona w NN”. Notatki te do niczego kolei żelaznej nie obowiązują.

8. Nadawca powinien zamieścić w liście przewozowym wszystkie oświadczenia, których wymagają przepisy niniejsze i taryfy. Wzbronione jest zamieszczanie w liście przewozowym innych oświadczeń oraz dołączanie do listu przewozowego dowodów, nie przewidzianych w przepisach niniejszych lub w taryfach.

9. List przewozowy powinien być wypełniony w języku polskim: atramentem, drukiem lub zapomocą stempla. Kolej żelazna nie przyjmuje listów przewozowych poprawionych, podskrobanych i nadmiernie zabrudzonych. Listy przewozowe, zawierające poprawki, kolej żelazna może przyjąć, jeżeli odnośną poprawkę nadawca potwierdzi swym podpisem.

Art. 57. Odpowiedzialność nadawcy.

Nadawca odpowiada za zgodność z rzeczywistością, dokładność i dostateczność wszystkich oświadczeń, zamieszczonych przezeń w liście przewozowym i ponosi wszelkie następstwa, które mogą wyniknąć z niezgodności, niedokładności i niedostateczności tych oświadczeń. Odpowiedzialność nadawcy nie ulega zmianie i w tym wypadku, jeżeli wypełnienia listu przewozowego dokonała na jego żądanie kolejowa ekspedycja towarowa.

Art. 58. Sprawdzanie zawartości przesyłki. Stwierdzanie ilości sztuk i wagi przesyłki.

1. Kolej żelazna ma prawo sprawdzać w każdym czasie, czy ilość sztuk, waga i zawartość przesyłki są zgodne z oświadczeniami nadawcy w liście przewozowym. Za sprawdzanie takie nie pobiera się opłaty. Natomiast, jeżeli oświadczenia w liście przewozowym nie są zgodne z rzeczywistością, kolej żelazna ma prawo do zwrotu kosztów sprawdzenia. Koszty niezapłacone przy sprawdzeniu obciążają przesyłkę.

Do sprawdzenia zawartości należy wezwać osobę, uprawnioną do rozporządzania przesyłką, chyba że sprawdzenie zarządzone zostało ze względu na bezpieczeństwo lub porządek publiczny. Jeżeli interesowany nie zjawi się lub jeżeli sprawdzenie zawartości odbywa się w drodze, należy dokonać tej czynności w obecności dwóch świadków, nie należących do służby kolejowej.

2. Kolej żelazna obowiązana jest przy przyjęciu do przewozu stwierdzić ilość sztuk i wagę przesyłek drobnicowych, które kolej załadowuje (art. 59 p. 1); za ważenie tych przesyłek kolej żelazna ma prawo pobierać opłatę określoną w taryfie.

Jeżeli przesyłka drobnicowa składa się z kilku sztuk, kolej żelazna stwierdza wagę każdej sztuki osobno tylko wówczas, gdy nadawca podał w liście przewozowym wagę poszczególnych sztuk oddzielnie. Nadawca, względnie upoważniona przez niego osoba, ma prawo być obecnym przy określaniu wagi i ilości sztuk.

3. Przy wszystkich innych przesyłkach kolej żelazna obowiązana jest stwierdzić ilość sztuk i wagę przesyłki na żądanie nadawcy, zamieszczone w liście przewozowym, o ile stacja posiada do tego odpowiednie urządzenia wagowe i o ile właściwość przesyłki i warunki ruchu na to pozwalają. Jeżeli

jednak nadawca nie podał wagi przesyłki, kolej żelazna obowiązana jest określić ją, chociaż żądania tego w liście przewozowym nie zamieszczono.

Za takie stwierdzenie ilości sztuk i wagi przesyłki kolej pobiera opłaty, określone w taryfie. Jeżeli na stacji nadawczej nie można stwierdzić wagi, należy zważenia dokonać na innej stacji.

4. Nadawca może żądać przy nadaniu przesyłki, aby mu dano możliwość być obecnym przy stwierdzeniu ilości sztuk i wagi, o ile czynności te wykonywane są na stacji nadania. Jeżeli nadawca żądania takiego nie postawił lub nie skorzystał z danej mu możliwości, obowiązany jest zapłacić ponownie należność taryfową, o ile kolej na jego żądanie dokona stwierdzenia powtórnie.

5. Przy odważaniu przesyłek wagonowych na wadze wagonowej, wagę stwierdza się w ten sposób, iż od ogólnej wagi załadowanego wagonu odejmuje się własną wagę wagonu, na nim oznaczoną. Na żądanie jednak osoby uprawnionej do rozporządzania przesyłką, kolej żelazna powinna sprawdzić wagę własną wagonu, jeżeli na to pozwalają warunki ruchu. Jeżeli przytem okaże się, że waga własna jest inna, niż oznaczona na wagonie, wówczas za podstawę obliczenia przyjmuje się sprawdzoną wagę wagonu.

Taryfa określa, czy i jaką opłatę kolej pobiera za takie sprawdzenie.

6. Stwierdzenie przez kolej żelazną ilości sztuk i wagi przesyłki powinno być poświadczone w liście przewozowym. Jeżeli stwierdzenie to nastąpiło na stacji nadawczej, poświadczenie należy zamieścić również we wtórniku listu przewozowego.

Art. 59. Ładowanie.

1. Taryfa wskazuje, czy przesyłkę ma załadować kolej żelazna czy nadawca, o ile regulamin niniejszy nie zawiera w tym względzie postanowień, lub o ile nie została zawarta osobna umowa między nadawcą a koleją żelazną, o czym musi być umieszczona wzmianka w liście przewozowym.

2. Jeżeli na wagonie jest oznaczona jego ładowność i nośność, to jako normę przy załadunku wagonu stosuje się jego ładowność. Wagon może być załadowany ponad ładowność do całkowitej nośności tylko w tym razie, jeżeli ze względu na rodzaj towaru i warunki atmosferyczne nie ma obawy, aby nośność wagonu mogła być w drodze przekroczona. Ładowanie wagonu ponad jego nośność w żadnym wypadku nie jest dozwolone. Jeżeli na wagonie oznaczona jest tylko jego ładowność można przy ładowaniu wagonu przekroczyć ją o 5%.

Art. 60. Dopłaty.

1. W razie ujawnienia niezgodnego z rzeczywistością oznaczenia zawartości, wagi lub ilości sztuk przesyłki, w razie przeciążenia wagonu, jak również w razie zaniedbania przepisów ostrożności, wskazanych w załączniku B, kolej żelazna pobiera następujące dopłaty, bez względu na to, czy zachodzi wina nadawcy czy nie:

- a) jeżeli nadano do przewozu pod nazwą, nieodpowiadającą rzeczywistej zawartości, przedmioty, wymienione w art. 54 p. 1 litera B) i 2 litera A), albo też nie zachowano przepisów ostrożności, wskazanych w załączniku B, dopłata od każdego kilograma wagi brutto sztuki przesyłki, w której ujawniono taki przedmiot, wynosi:
 - a) za przedmioty, które stosownie do art. 54, p. 1 lit. B) są wyłączone od przewozu, oraz za materiały wybuchowe i samozapalne, wymienione w klasach I i II załącznika B, — 15 złotych;
 - β) za ciecze i materiały zapalne, trujące i żrące, wymienione w klasach III, IV i V załącznika B — 10 złotych;
 - γ) za materiały budzące odrazę i wydzielające woń przykłą, wymienione w klasie VI załącznika B — 5 złotych;
- b) we wszystkich innych wypadkach dopłata wynosi 5 zł. od każdego listu przewozowego, jeżeli niezgodne z rzeczywistością oznaczenie zawartości przesyłki nie może spowodować zmniejszenie opłaty przewozowej; w przeciwnym razie pobiera się podwójną różnicę pomiędzy opłatą przewozową, wynikającą z nieprawidłowego określenia przesyłki a opłatą należycie obliczoną, od stacji nadawczej do stacji przeznaczenia, nie mniej jednak, niż 5 złotych od przesyłki;

- c) jeżeli przesyłkę załadowaną przez nadawcę nadano do przewozu z oznaczeniem ilości sztuk lub wagi, niezgodnym z rzeczywistością i jeżeli przez to może być spowodowane zmniejszenie opłaty przewozowej, dopłata wynosi również podwójną różnicę pomiędzy opłatą przewozową, przypadającą za rzeczywistą ilość sztuk lub rzeczywistą wagę przesyłki od stacji nadawczej do stacji przeznaczenia a opłatą obliczoną na podstawie oświadczeń nadawcy;
- d) w razie przeciążenia wagonu, załadowanego przez nadawcę, ponad jego nośność, dopłata wynosi sześciokrotną wysokość opłaty przewozowej od stacji nadawczej do stacji przeznaczenia za tę wagę, która przekracza granicę obciążenia, określoną w art. 59 przepisów niniejszych;
- e) dopłaty, przewidziane pod lit. a) — d) pobierane są niezależnie jedna od drugiej, jeżeli wykroczone równocześnie przeciw kilku powyższym przepisom. Jeżeli nieprawidłowe oznaczenie zawartości, które może spowodować zmniejszenie przewoźnego, zejdzie się z niezgodnym z rzeczywistością oznaczeniem ilości sztuk lub wagi przesyłki, a nie chodzi o przedmioty, wymienione w art. 54, p. 1 B) lub 2 A), dopłata wynosi podwójną różnicę między opłatą przewozową za podaną zawartość, ilość sztuk lub wagę z jednej strony a opłatą przewozową za stwierdzoną zawartość, ilość sztuk lub wagę z drugiej strony.

Oprócz powyższych dopłat należy uiścić różnicę w opłacie przewozowej i wynagrodzić wynikłą szkodę; nadto winny ponosi kary, przewidziane przez inne przepisy ustawowe lub policyjne.

2. Dopłata nie może być pobierana:

- a) w razie podania nieprawidłowej wagi lub przeciążenia wagonu, jeżeli kolej żelazna według przepisów obowiązana była do stwierdzenia wagi;
- b) w razie zwiększenia wagi przesyłki w drodze, nie pociągającego za sobą przeciążenia wagonu, jeżeli nadawca udowodni, że zwiększenie wagi powstało wskutek wpływów atmosferycznych;
- c) w razie przeciążenia wagonu, powstałego w drodze wskutek działań atmosferycznych, jeżeli nadawca udowodni, że przy załadowywaniu wagonu zachowane były obowiązujące przepisy i ładowność wagonu nie była przekroczona.

3. Dopłaty obowiązują z chwilą zawarcia umowy o przewóz (art. 61). Uiszczać dopłaty powinien nadawca przesyłki. Jeżeli odbiorca przyjmie list przewozowy i przesyłkę, ponosi on w myśl art. 76 p. 4 odpowiedzialność za uiszczenie dopłat solidarnie z nadawcą.

4. Roszczenia o uiszczenie lub zwrot dopłaty przedawniają się w ciągu jednego roku. Termin roczny dla roszczeń o zapłatę dopłat rozpoczyna się z chwilą pobrania opłaty przewozowej, jeżeli zaś przewoźne pobrane nie było — z chwilą nadania przesyłki do przewozu. Termin roczny dla żądania zwrotu dopłat nieprawidłowo pobranych liczy się od chwili uiszczenia dopłaty. O zawieszeniu lub przerwie biegu tego terminu stanowi art. 71, p. 2.

Art. 61. Zawarcie umowy o przewóz.

1. Umowę o przewóz należy uważać za zawartą z chwilą, kiedy stacja nadawcza przyjęła do przewozu przesyłkę wraz z listem przewozowym. Na znak przyjęcia stacja nakłada na liście przewozowym stempel z datą przyjęcia przesyłki. Takim samym stemplem powinny być zaopatrzone arkusze dodatku, dołączone do listu przewozowego w myśl art. 56 p. 5.

2. Ostemplowanie powinno być uskutecznione bezpośrednio po całkowitem przyjęciu przesyłki, wymienionej w liście przewozowym i na żądanie nadawcy dokonane w jego obecności, po pobraniu sum podlegających opłacie zgóry.

3. Ostemplowany list przewozowy stanowi dowód zawarcia umowy o przewóz.

4. Zawarte w liście przewozowym dane co do wagi i liczby sztuk przesyłki, załadowanej do wagonu przez nadawcę, mogą służyć za dowód przeciw kolei żelaznej tylko w tym wypadku, jeżeli kolej żelazna dokonała sprawdzenia wagi i ilości sztuk przesyłki i potwierdziła w liście przewozowym zgodność oświadczeń, wskazanych przez nadawcę.

5. Kolej żelazna obowiązana jest poświadczyć przyjęcie przesyłki na wtórniku przedstawionym wraz z listem przewozowym.

6. Wtórnik nie posiada znaczenia listu przewozowego ani dowodu ładunkowego.

7. Na żądanie nadawcy kolej żelazna potwierdza przyjęcie przesyłki do przewozu także w inny sposób, np. przez ostemplowanie odpowiedniej adnotacji w księdze pokwitowań. Podobne potwierdzenie przyjęcia przesyłki do przewozu nie ma jednak znaczenia wtórnik listu przewozowego.

Art. 62. Opakowanie i cechowanie.

1. Przesyłka powinna być opakowana odpowiednio do swych właściwości dla zabezpieczenia jej od zniszczenia, braku albo uszkodzenia.

2. Jeżeli przesyłka nie jest należycie opakowana, kolej żelazna może odmówić przyjęcia jej do przewozu, albo żądać, aby nadawca uznał w liście przewozowym brak lub wadliwość opakowania. Jeżeli nadawca wysłał zwykle z tej samej stacji towary tego samego rodzaju, które powinny być opakowane, bez opakowania lub w opakowaniu wykazującym te same wady, może złożyć oświadczenie ogólne, według wzoru, wskazanego w załączniku D. W tym wypadku list przewozowy powinien zawierać powołanie się na takie ogólne oświadczenie.

3. Artykuły 84 i 86 określają bliżej, jaką odpowiedzialność ponosi kolej żelazna za szkody spowodowane tak wskutek wadliwości opakowania, zaznaczonej w liście przewozowym, jak i niezaznaczonej, a nie dającej się zewnętrznie zauważyć. Jeżeli o widocznej zewnętrznie wadliwości opakowania niema wzmianki w liście przewozowym, kolej żelazna może być zwolniona od odpowiedzialności za szkody, wynikłe skutkiem wad opakowania tylko w tym wypadku, kiedy nadawca działał podstępnie.

4. Opakowanie powinno być takie, aby towar nie mógł być uszkodzony w razie należytego obchodzenia się z nim ze strony kolei żelaznej. W razie przeciwnym kolej żelazna, o ile przyjmie przesyłkę do przewozu, może zażądać od nadawcy wniesienia do listu przewozowego oświadczenia, wskazanego wyżej w p. 2-im. Za szkody powstałe wskutek wadliwości opakowania, stwierdzone w powyższy sposób, lub nie dające się zewnętrznie zauważyć, ponosi odpowiedzialność nadawca przesyłki. Jeżeli wadliwość opakowania dająca się zauważyć, nie była w liście przewozowym zaznaczona, nadawca przesyłki odpowiada za szkody tylko w tym wypadku, gdy działał podstępnie.

5. Kolej żelazna ma prawo żądać, aby drobne przedmioty (drobne wyroby żelazne i t. p. towary), których przyjmowanie i ładowanie połączone jest ze znaczną stratą czasu, były łączone lub wiązane razem w celu zmniejszenia ilości pojedynczych sztuk przesyłki.

6. Dla towarów nie wymienionych w art. 54, które jednak z powodu właściwości swoich mogą podczas przewozu spowodować pewne niedogodności, kolej żelazna może ustanowić w taryfie przepisy o opakowaniu i sposobie naładowania.

7. Przesyłki drobne muszą być cechowane i numerowane w sposób trwały i wyraźny, uniemożliwiający zamianę. Cechy powinny zgadzać się całkowicie z cechami, podanymi w liście przewozowym. Wszystkie poprzednie znaki i cechy (kolejowe, pocztowe lub inne, mogące utrudniać rozpoznanie przesyłki) powinny być usunięte.

8. Kolej żelazna może żądać, aby przesyłki drobne i półwagonowe były przez nadawcę zaopatrzone w trwale i wyraźnie wpisaną nazwę stacji przeznaczenia.

Art. 63. Przyjmowanie przesyłek.

1. Kolej żelazna obowiązana jest przyjmować do przewozu przesyłki tylko wtedy, kiedy przewóz ich może być uskuteczniiony bezzwłocznie. Jeżeli warunki eksploatacji kolejowej lub inne wyjątkowe względy uniemożliwią bezzwłoczne uskutecznienie przewozu, wówczas zawieszenie lub ograniczenie przyjmowania do przewozu przesyłek może nastąpić jedynie na mocy zarządzenia Zarządu kolejowego, który powiadamia o tem Ministerstwo Komunikacji.

2. Przesyłki powinny być dostarczane kolei żelaznej w godzinach służbowych, wyznaczonych przez kolej żelazną i podanych do wiadomości publicznej w ogłoszeniach na stacjach.

3. W niedziele i dni świąteczne kolej żelazna może nie przyjmować przesyłek towarowych zwyczajnych, przesyłki zaś pośpieszne obowiązana jest przyjmować, jeżeli nie stoją temu na przeszkodzie formalności celne lub podatkowe.

4. Jeżeli przyjęcie przesyłki, którą powinna załadować kolej żelazna, jest wstrzymane z tego powodu, że nadawca nie dostarczył w ciągu 24 godzin wszystkich przedmiotów, wymienionych w liście

przewozowym lub nie doręczył kolei żelaznej w ciągu 24 godzin od chwili rozpoczęcia przyjmowania przesyłki należycie sporządzonego listu przewozowego, wzamian nieprzyjętego przez ekspedycję, wskutek nieprawidłowości lub niedostateczności oświadczeń albo nie uścił w powyżej wskazanym terminie opłat przewozowych i kosztów dodatkowych, przypadających do pobrania zgóry przy nadaniu, kolej żelazna ma prawo pobrać za towar złożony na stacji składowe, przewidziane w taryfie.

5. Podstawienie wagonu dla przesyłki, której załadowanie należy do nadawcy, powinno być żądane na pewien dzień oznaczony, ze wskazaniem rodzaju przesyłki, przybliżonej jej wagi oraz stacji przeznaczenia. Jeżeli wagony nie mogą być na ten czas przygotowane, osoba zamawiająca wagony powinna być w miarę możliwości uprzedzona o tem. Nadawca powinien być przez kolej żelazną powiadomiony o dostarczeniu wagonu w terminie innym, niż był żądany. Jeżeli zamawiający wagon odwoła zamówienie przed podstawieniem wagonu, powinien uścić opłatę przewidzianą w taryfie. Jeżeli osoba zamawiająca wagon odwoła swe zamówienie już po podstawieniu wagonu, ale jeszcze przed upływem terminu, wyznaczonego dla załadowania, powinna uścić przewidzianą w taryfie opłatę, która nie może przenosić wysokości opłaty należnej za przetrzymanie wagonu w ciągu jednej doby. Jeżeli jednak to odwołanie zamówienia nastąpiło już po upływie terminu dla załadowania, zamawiający powinien uścić opłatę przewidzianą w taryfie za przetrzymanie wagonu (postojowe). Przy zamówieniu wagonu kolej żelazna ma prawo żądać zabezpieczenia do wysokości wyżej wymienionej opłaty oraz złożenia w ekspedycji listu przewozowego.

6. Załadowanie dokonywane przez nadawcę, powinno być uskutecznione podczas godzin służbowych i musi być zakończone w ciągu terminu, wyznaczonego przez kolej żelazną i podanego do powszechnej wiadomości w odpowiednich ogłoszeniach na stacji. Jeżeli termin ten będzie przekroczony, albo nadawca nie doręczy kolei żelaznej w ciągu tego terminu należycie wypełnionego listu przewozowego, zamiast nieprzyjętego przez ekspedycję wskutek nieprawidłowości lub niedostateczności oświadczeń, albo też nie zapłaci przed upływem tego terminu przewoźnego i opłat dodatkowych, które według oświadczenia w liście przewozowym nadawca wziął na siebie, nadawca obowiązany jest uścić przewidzianą w taryfie opłatę za przetrzymanie wagonu (postojowe). Opłatę za przetrzymanie wagonu przez niedziele i dni świąteczne pobiera się tylko wówczas, jeżeli termin ładowania upłynął już dnia poprzedniego. W wypadkach, kiedy termin ładowania przekroczony został więcej niż o 24 godziny, kolei żelaznej przysługuje prawo na rachunek i odpowiedzialność nadawcy towar wyładować i przyjąć na skład albo też oddać go na przechowanie składnikowi. Na stacjach otwartych w niedziele i święta dla czynności ładunkowych, opłatę za przetrzymanie wagonu przez niedziele i dni świąteczne pobiera się na tych samych zasadach co i w dni powszednie.

7. Bieg terminów przewidzianych w p. 4 i 6 zawiesza się na czas dokonywania formalności celnych, podatkowych i policyjnych, o ile one nie ulegną zwłoce z winy nadawcy, a na stacjach zamkniętych w niedziele i święta dla czynności ładunkowych, także na przeciąg dni niedzielnych i świątecznych.

8. Kolej żelazna może podjąć się dostarczania na stację przesyłek drobnych w obrębie miejscowości, w której leży stacja nadania lub z miejscowości, leżących w pobliżu stacji nadania, bądź sama za opłatą, podaną do wiadomości powszechnej przez obwieszczenia, wywieszane na stacji, bądź też zlecić to przedsiębiorcy przewozowemu. Użyte do takiego przewozu osoby uważa się za pracowników kolejowych w myśl art. 5. Służba przedsiębiorcy przewozowego powinna posiadać przy sobie taryfę opłat przewozowych i okazywać ją na żądanie osób interesowanych.

9. Nadawcy przysługuje prawo albo skorzystać z powyższej organizacji kolejowej, albo dostarczyć przesyłki samemu, albo też zlecić to innemu przedsiębiorcy.

10. Kolej żelazna może zamieścić w taryfie przepis, że przeładowanie przesyłek, które na stacji nadawczej mają przejść ze statków bezpośrednio na kolej żelazną, dokonywa kolej żelazna albo sama, albo przez przedsiębiorcę za uiszczeniem opłat, wskazanych w taryfie, lub w obwieszczeniu wywieszonym na stacji przeładowania. Osoby użyte do czynności przeładunkowych uważane są w myśl art. 5 za pracowników kolei żelaznej.

11. Skrócenie terminów dla załadowania oraz czasu wolnego od opłaty składowego, jak również podwyższenie opłat za przetrzymanie wagonu i za składowe może nastąpić na zasadzie przepisów, podanych w art. 80 p. 8.

Art. 64. Czasowe przechowywanie przesyłek.

Kolej żelazna obowiązana jest przyjmować do przechowywania czasowego za odpowiedniemi pokwitowaniami przesyłki, których nie można wysłać bezzwłocznie, o ile na stacjach są odpowiednie składy. Przytem kolej żelazna może zastrzec, iż przyjęcie przesyłki do przewozu nastąpi dopiero wówczas, kiedy przewóz ten stanie się istotnie możliwym. Nadawca powinien wyrazić na to swą zgodę w liście przewozowym oraz w jego wtórniku. W tym wypadku kolej żelazna ponosi odpowiedzialność aż do czasu zawarcia umowy o przewóz (art. 61 p. 1), na zasadach umowy o przechowywaniu towarów. Kolej żelazna może odmówić przechowywania towarów łatwo ulegających zepsuciu oraz przedmiotów wymienionych w art. 54 p. 2.

Art. 65. Formalności celne oraz wymagane przez władze skarbowe, policyjne i inne władze administracyjne.

1. Nadawca przesyłki jest obowiązany dołączyć do listu przewozowego wszelkie dowody, niezbędne do załatwienia formalności, wymaganych przez urzędy celne, akcyzowe, skarbowe i policyjne oraz inne władze administracyjne, dokonywanych przed wydaniem przesyłki odbiorcy; dowody te powinny być szczegółowo wymienione w liście przewozowym. Kolej żelazna nie jest obowiązana sprawdzać prawdziwości i dostateczności rzeczonych dowodów. Nadawca przesyłki odpowiada wobec kolei żelaznej, jeżeli wina jej nie zostanie udowodnioną, za wszystkie szkody powstałe z powodu braku, niedostateczności lub nieprawidłowości dowodów oraz z powodu nieprzestrzegania powyższych przepisów. Należnością za składowe lub postojowe, za cały czas wywołanej z tych przyczyn przerwy w przewozie, kolej żelazna obciąża przesyłkę, o ile nadawca opłat tych nie uiści.

2. Formalności celne oraz wymagane przez władze skarbowe, policyjne i inne władze administracyjne w czasie przewozu przesyłki załatwia kolej żelazna za pobraniem opłat, określonych w taryfie. Czynności te może kolej żelazna zlecić ekspedytorowi na rachunek osoby uprawnionej do rozporządzania przesyłką, lecz ponosi za nie w obu wypadkach odpowiedzialność w charakterze ekspedytora.

Dla załatwienia formalności celnych, podatkowych lub policyjnych przy wydaniu przesyłki ustanawia się termin wolny od składowego względnie postojowego, mianowicie:

- a) dla towarów wyładowywanych z wagonu—dwie doby i
- b) dla towarów pozostających w wagonie podczas tych czynności—jedną dobę. Do terminów powyższych nie wlicza się dnia wyładowania przesyłki, względnie dnia podstawienia wagonu dla załatwienia formalności celnych, oraz dni świątecznych i niedzielnych, o ile w te dni dany urząd celny nie załatwia tych czynności.

3. Jeżeli nadawca polecił załatwić powyższe formalności w sposób niewykonalny lub niedopuszczalny, kolej żelazna obowiązana jest załatwić je w sposób, który uzna za najkorzystniejszy dla nadawcy, zawiadamiając go o tem.

4. Nadawca przesyłki może zaznaczyć w liście przewozowym, iż pragnie być obecny sam albo przez specjalnie do tego upoważnioną osobę przy dokonywaniu formalności celnych lub podatkowych. Na żądanie oraz za zwrotem połączonych z tem kosztów, nadawca lub jego pełnomocnik powinien być zawiadomiony o przybyciu przesyłki na stację, na której mają być dokonane formalności celne. Nadawca lub jego pełnomocnik mogą udzielić niezbędnych wyjaśnień co do przesyłki, nie przysługuje im jednak prawo odebrania przesyłki lub dokonywania samym formalności celnych.

5. Na stacji przeznaczenia odbiorca ma prawo dokonywania formalności celnych lub podatkowych, jeżeli w liście przewozowym nadawca nie dał innego zlecenia. O ile w terminie, określonym „Przepisami o postępowaniu celnem”, czynności tych nie dokona odbiorca albo, stosownie do odpowiedniej wzmianki w liście przewozowym, nadawca lub osoba trzecia, obowiązana jest wykonać je kolej żelazna; kolej żelazna ma również prawo zlecić dokonanie tych czynności ekspedytorowi na rachunek osoby, uprawnionej do rozporządzania przesyłką, z zachowaniem odpowiedzialności kolei żelaznej.

6. Przesyłki przywożone i wywożone przez granice polskiego obszaru celnego oraz przesyłki przewożone przez ten obszar (transito), podlegają obowiązkowi składania oświadczeń do celów statystyki celnej.

Jeżeli formalności tych dokonywa kolej żelazna, bądź w czasie przewozu w myśl p. 2 artykułu niniejszego, bądź na żądanie nadawcy względnie odbiorcy, wówczas kolej żelazna pobiera wyłożone przez nią rzeczywiste wydatki i za kartę oświadczenia i za opłatę statystyczną.

7. Nadawca przesyłki obowiązany jest nabyć w kolejowej ekspedycji towarowej kartę rejestracyjną do celów kolejowej statystyki rodzajowej i wypełnioną przez siebie kartę załączyć do listu przewozowego.

Karty rejestracyjne przy przesyłkach przybywających z zagranicy, kolei prywatnych i wąskotorowych, wypełnia stacja przeznaczenia i pobiera od odbiorcy tylko cenę karty rejestracyjnej.

Art. 66. Używanie wagonów krytych lub niekrytych.

1. Nadawca ma prawo, jeżeli temu nie sprzeciwiają się postanowienia przepisów niniejszych, przepisy celne, podatkowe lub policyjne, albo też wzgląd na konieczne wymagania ruchu kolejowego, wyrazić żądanie:

- a) przewozu w wagonach krytych takich przesyłek, dla których taryfa przewiduje przewóz w wagonach niekrytych;
- b) przewozu w wagonach niekrytych przesyłek, które według taryf należy przewozić w wagonach krytych.

2. W wypadku pierwszym kolej żelazna może pobrać za przewóz opłatę wyższą, oznaczoną w taryfie.

3. Taryfa postanawia, czy i na jakich warunkach kolej żelazna dostarcza opon dla wagonów niekrytych.

Art. 67. Sposób i kolejność przewozu.

1. Stosownie do użytego formularza listu przewozowego przesyłkę przewozi się jako przesyłkę zwyczajną lub pośpieszną. Taryfa postanawia, czy i pod jakim warunkiem kolej przyjmuje przesyłki pośpieszne do przewozu pociągiem osobowym lub pośpiesznym.

2. Nadawca może w liście przewozowym wskazać drogę przewozu, jeżeli do stacji przeznaczenia prowadzi więcej niż jedna droga, urząd celny lub podatkowy, w którym odnośne czynności powinny być dokonane oraz taryfy, które mają być zastosowane. Kolej żelazna może wówczas obliczyć przewożne odpowiednio do wskazań nadawcy.

3. Kolej żelazna może zmienić drogę, wskazaną przez nadawcę, jednak z zachowaniem następujących warunków:

- a) aby formalności celne i podatkowe były w każdym razie dokonane na stacji, wskazanej przez nadawcę;
- b) aby termin dostawy nie był przez to przedłużony;
- c) aby przewożne nie było pobrane wyższe od przewożnego, obliczonego według drogi wskazanej przez nadawcę.

O zmianie drogi stacja nadawcza powinna zawiadomić nadawcę przesyłki.

4. W braku wskazówek, wyszczególnionych w p. 2, kolej żelazna powinna wysłać przesyłkę w sposób, zapewniający obliczenia najniższej opłaty przewozowej albo, w razie równości opłat przy kilku drogach przewozu, najdogodniejsze warunki przewozu.

5. Przesyłki muszą być wysyłane z zachowaniem kolejności, w jakiej przyjęto je do przewozu, o ile ważne względy na warunki eksploatacji kolejowej lub interes publiczny nie usprawiedliwiają wyjątku. Postępowanie wbrew tym przepisom uzasadnia roszczenie do zwrotu poniesionej szkody.

Art. 68. Obliczanie przewożnego, opłat dodatkowych i wydatków w gotowiznie.

1. Kolej żelazna obowiązana jest wpisać do listu przewozowego opłaty przewozowe, oraz opłaty dodatkowe, określone na podstawie taryf obowiązujących.

2. Oprócz tych opłat, kolej żelazna może wstawić w rachunek tylko wydatki, poczynione przez nią w gotowiznie, na przykład: uiszczono cło, poniesione koszty przewozu końmi lub samochodem, wydatki na naprawę opakowania oraz na zachowanie towaru w należytych stanie. Sumy powyższe powinny być również wpisane do listu przewozowego, z dołączeniem, w miarę możliwości, dowodów, usprawiedliwiających powyższe wydatki.

3. Za poczynione w gotowiznie wydatki kolej żelazna ma prawo pobierać opłatę komisową (prowizję) przewidzianą w taryfie; od takiej opłaty (prowizji) wolne są: przewożne, opłaty dodatkowe, opłaty pocztowe i stemplowe.

Art. 69. Uiszczanie przewoźnego.

1. Stacja nadawcza ma prawo żądać uiszczenia zgóry opłaty przewozowej za przesyłki uznane przez nią za łatwo ulegające zepsuciu, za przesyłki nie zabezpieczające kosztów przewozu wskutek swej małej wartości, wreszcie za przesyłki nadane w opakowaniu wadliwym, nie zabezpieczającym ich całości. Kolei żelaznej służy również prawo określić w taryfie, czy za przewóz przesyłek, do których stosuje się taryfy niższe (wyjątkowe), przewoźne ma być pobierane zgóry przy nadaniu, czy też może być przekazane na odbiorcę przesyłki.

2. We wszystkich innych wypadkach nadawca przesyłki może według swego uznania uiścić opłatę przewozową i opłaty dodatkowe albo w całości albo też wpłacić dowolną tylko ich część. Należności nieopłacone przy nadaniu przesyłki uważa się za przekazane na odbiorcę.

3. Opłaty mające być uiszczonymi przez nadawcę, stacja nadania powinna wymienić szczegółowo tak w liście przewozowym, jak i we wtórniku.

4. Jeżeli należności, które nadawca wziął na siebie, nie mogą być ściśle określone przy nadaniu przesyłki, stacja nadawcza ma prawo żądać od nadawcy złożenia odpowiedniego zabezpieczenia (kaucji). Takiego zabezpieczenia kolej żelazna może żądać od nadawcy również w razie przyjęcia na siebie kosztów formalności celnych i wszelkich innych.

Art. 70. Nieprawidłowe obliczanie przewoźnego.

1. W razie nieprawidłowego zastosowania taryfy lub błędnego obliczenia przewoźnego i opłat dodatkowych, różnica pomiędzy sumą należną a pobraną powinna być zwrócona, względnie pobrana dodatkowo, o czym kolej żelazna powinna zawiadomić osobę, od której należy się dopłata, lub której przypada zwrot nadpłaty.

2. Do uiszczenia wszelkich dopłat obowiązany jest wobec kolei żelaznej odbiorca przesyłki.

3. Prawo do odbioru nadpłaty przewozowej oraz prawo do zgłaszania roszczeń o zwrot opłat przewozowych niesłusznie pobranych służy nadawcy lub odbiorcy w zależności od tego, kto opłaty te kolei żelaznej uiścił. Prawo to może być przekazane przez odbiorcę nadawcy lub przez nadawcę odbiorcy. Innym osobom prawo to przekazane być nie może, co nie pozbawia osoby trzeciej prawa występowania w imieniu nadawcy lub odbiorcy z roszczeniem z tego tytułu do kolei żelaznej na podstawie oryginalnych pełnomocnictw, które muszą być wystawiane oddzielnie przy każdej poszczególnej reklamacji.

W pełnomocnictwach należy wyszczególnić każdy list przewozowy, stanowiący przedmiot reklamacji.

4. W razie wszczęcia powództwa sądowego do kolei żelaznej o zwrot opłaty przewozowej stosuje się art. 100.

Art. 71. Przedawnienie roszczeń z tytułu nieprawidłowego obliczenia należności.

1. Roszczenia kolei żelaznej o dopłatę z powodu za nisko obliczonego przewoźnego lub opłat dodatkowych, jak również termin wnoszenia roszczeń do kolei żelaznej o zwrot za wysoko obliczonego przewoźnego lub opłat dodatkowych, przedawniają się po upływie jednego roku, o ile roszczenia te wynikają z nieprawidłowego zastosowania taryf lub z błędów przy obliczaniu. Za początek terminu przedawnienia należy uważać dzień, w którym uskutecziono opłatę.

2. Bieg terminu przedawnienia dla roszczeń o zwrot opłaty zawiesza się przez złożenie kolei żelaznej reklamacji na piśmie. Jeżeli kolej żelazna udzieliła odpowiedzi odmownej, termin przedawnienia biegnie dalej od dnia, w którym kolej zawiadomi o tym reklamującego pisemnie i zwróci mu załączone do reklamacji dowody. Dalsze reklamacje, wnoszone do kolei żelaznej lub do władz przelaznych, nie zawieszają biegu przedawnienia.

Przerwy przedawnienia określają ogólne przepisy prawa.

Art. 72. Zaliczenia i zaliczki w gotowiznie.

1. Nadawca może obciążyć przesyłkę zaliczeniem do wysokości wartości przesyłki.

2. Jako dowód obciążenia przesyłki zaliczeniem służy list przewozowy, zaopatrzony w stempel stacji nadawczej lub wtórnik listu przewozowego. Nadto kolej żelazna na żądanie wydaje bezpłatne zaświadczenie o zaliczeniu.

3. Kolej żelazna powinna zawiadomić nadawcę o pobraniu zaliczenia i wypłacić mu to zaliczenie.

Kolej żelazna nie ma obowiązku zawiadamiania nadawcy, jeżeli w taryfie wypłacenie zaliczenia uzależniono od upływu określonego terminu, lub jeżeli taryfa przewiduje inny sposób wypłaty zaliczenia.

4. W razie wydania przesyłki odbiorcy bez pobrania zaliczenia, kolej żelazna powinna wypłacić nadawcy odszkodowanie, w kwocie nie wyższej niż zaliczenie, przyczem kolei żelaznej służy prawo regresu do odbiorcy.

5. Kolej żelazna może udzielić zaliczkę w gotowiznie w wysokości przewidzianej w taryfie, jeżeli wartość przesyłki, według uznania stacji nadawczej, zabezpiecza niewątpliwie tę zaliczkę.

6. Kwotę zaliczenia i kwotę udzielonej zaliczki w gotowiznie nadawca powinien wpisać słowami w liście przewozowym, w przeznaczony do tego rubryce. W razie niezgodności z kwotą wyrażoną w cyfrach, kwota wyrażona słowami jest miarodajna.

7. Za obciążenie przesyłki zaliczeniem lub zaliczką w gotowiznie kolej żelazna ma prawo pobierać przewidziane w taryfie opłaty (prowizję).

Art. 73. Dodatkowe zlecenia.

1. Nadawca może żądać, aby przesyłka była mu zwrócona na stacji nadawczej, wstrzymana w drodze, nie wydana na stacji przeznaczenia lub wydana innemu odbiorcy, wydana na stacji pośredniej, skierowana na stację, leżącą za stacją przeznaczenia lub na linii bocznej, wreszcie zwrócona na stację nadawczą. Nadawca przesyłki może również żądać, aby pierwotne zaliczenie było zwiększone, zmniejszone lub odwołane, aby przesyłka była obciążona zaliczeniem już po jej wysłaniu i wreszcie, aby przesyłka była wydana bez pobrania przewoźnego i innych opłat. Kolej żelazna jedynie wówczas może uchylić się od wykonania tych zleceń, odwlec ich wykonanie lub wykonać je tylko częściowo, jeżeli ich wypełnienie może spowodować przeszkodę w prawidłowości ruchu towarowego. W tym wypadku kolej żelazna powinna niezwłocznie powiadomić o tem nadawcę przesyłki.

2. Zlecenia innej treści są dopuszczalne tylko wówczas, jeżeli są przewidziane w taryfie.

3. Zlecenia dodatkowe muszą się rozciągać na całość przesyłki. Należy je składać stacji nadawczej w formie pisemnej, według wzoru ustalonego w taryfie. Podpis nadawcy może być zastąpiony przez stempel lub druk. Stacja nadawcza obowiązana jest wykonać te zlecenia możliwie szybko, a na żądanie nadawcy nawet w drodze telegraficznej, z pobraniem opłat przewidzianych w taryfie.

4. Zlecenie nadawcy z żądaniem niewydania przesyłki odbiorcy, skierowane bezpośrednio do stacji przeznaczenia, może być czasowo uwzględnione. Nadawca powinien jednak złożyć takie zlecenie pisemnie w ciągu terminu, ustanowionego w taryfie. W razie przeciwnym stosuje się art. 76.

5. Prawo dawania zleceń przysługuje nadawcy tylko za okazaniem wtórnika listu przewozowego, do którego zlecenia te powinien nadawca wpisać.

6. Jeżeli odbiorca odmówi przyjęcia przesyłki, nadawcy służy prawo dawania zleceń nawet wtedy, gdy nie jest w posiadaniu wtórnika.

7. Jeżeli nadawca zleci zatrzymać przesyłkę w drodze lub na stacji przeznaczenia, kolej żelazna ma prawo pobrać za przetrzymanie, przenoszące 8 godzin opłatę składowego lub postojowego, przewidzianą w taryfie. Jeżeli zatrzymanie przesyłki trwa dłużej, niż 24 godziny, kolei żelaznej służy prawo wyładować przesyłkę na odpowiedzialność i koszt nadawcy i przyjąć na skład własny, albo też oddać składnikowi.

8. Jeżeli zlecenie dodatkowe nie było spowodowane winą kolei żelaznej, wówczas ma ona prawo żądać, oprócz narosłego przewoźnego, opłat dodatkowych i wydatków w gotowiznie, także przewidziane w taryfie opłaty za wykonanie tych zleceń. W razie przewozu przesyłek, łatwo ulegających zepsuciu, lub takich, których wartość nie zabezpiecza powstałych opłat przewozowych, dodatkowych i wydatków w gotowiznie, można żądać zapłaty zgóry.

9. Prawo nadawcy do dawania zleceń wygasa z chwilą, gdy po przybyciu przesyłki na miejsce przeznaczenia list przewozowy oddano odbiorcy, lub też odbiorca, w myśl art. 76, p. 2 wystąpi z powództwem przeciw kolei żelaznej. Kolej żelazna może wówczas uwzględnić jedynie wskazówki odbiorcy; w razie zaniedbania tego obowiązku kolej żelazna odpowiada wobec odbiorcy za przesyłkę.

Art. 74. Przeszkody w przewozie przesyłki.

1. Jeżeli przewóz przesyłki po zawarciu umowy o przewóz nie może być dokonany wskutek jakichkolwiek przeszkód drogą, wskazaną przez nadawcę lub kolej żelazną, kolej żelazna obowiązana jest

dostarczyć przesyłkę do stacji przeznaczenia drogą okólną, bez pobierania za to jakiegokolwiek dopłaty. Kolejom żelaznym służy wzajemne prawo regresu względem siebie.

2. Jeżeli niema drogi okólnej, kolej żelazna powinna zwrócić się do nadawcy po odpowiednie wskazówki. Nadawca może w tym wypadku odstąpić od umowy. Jeżeli jednak niema winy kolei żelaznej, nadawca obowiązany jest uiścić opłatę przewozową za odległość przebyta oraz przewidziane w taryfie opłaty za czynności, związane z przygotowaniem do przewozu i za wyładowanie.

3. W tych wypadkach, kiedy nadawca na żądanie kolei żelaznej udzieli wskazówek co do postępowania dalszego z przesyłką, ale nie złoży wtórnika listu przewozowego, wskazówki te nie mogą dotyczyć ani zmiany osoby odbiorcy, ani miejsca dostarczenia przesyłki.

4. Jeżeli nadawca, pomimo wezwania nie udzieli żadnych wskazówek, należy postąpić z przesyłką stosownie do art. 81.

5. Jeżeli przeszkoda w przewozie przesyłki została usunięta przed nadejściem wskazówek nadawcy, przesyłkę należy skierować na stację przeznaczenia, nie czekając tych wskazówek. Nadawca powinien być o tem możliwie szybko zawiadomiony.

Art. 75. Termin dostawy.

1. Termin dostawy przesyłki nie może przekraczać następujących norm maksymalnych:

a) dla przesyłek pośpiesznych:

1) na przyjęcie przesyłki do przewozu — 1 doby,

2) na przewóz — na każde rozpoczęte 250 km odległości taryfowej — 1 doby;

b) dla przesyłek zwyczajnych:

1) na przyjęcie przesyłki do przewozu — 2 doby;

2) na przewóz — na każde rozpoczęte 250 km odległości taryfowej — 2 doby.

2. Termin na przyjęcie przesyłki oblicza się tylko raz jeden, bez względu na ilość kolei żelaznych, uczestniczących w przewozie. Termin na przewóz określa się na podstawie całkowitej odległości taryfowej pomiędzy stacją nadawczą a stacją przeznaczenia.

3. Za zgodą Ministra Komunikacji kolej żelazna może ustanowić dodatkowe terminy:

a) na czas niezwykłych warunków ruchu na kolejach żelaznych; w tym wypadku kolej żelazna może w drodze wyjątku oznaczyć termin dodatkowy, z warunkiem późniejszego zatwierdzenia go przez Ministra Komunikacji;

b) na przewóz od albo do ubocznych ekspedycji towarowych (stacje miejskie, ładownie i t. p.);

c) na przejście przesyłki z jednej kolei żelaznej na drugą o torach rozmaitej szerokości lub połączonych ze sobą osobnymi linjami (łącznicami);

d) na przewóz kolejami żelaznymi o znaczeniu podrzędnym.

4. Terminy na przyjęcie przesyłki do przewozu oraz na jej przewóz (p. 1), jak również terminy dodatkowe, wyszczególnione w p. 3-im lit. b), c) i d), powinny być ustanowione w taryfie. Terminy dodatkowe z p. 3-go lit. a), powinny być osobno ogłaszane i nie wchodzi w życie przed ogłoszeniem. W ogłoszeniu należy uwidocznic, czy zarządzenie zostało zatwierdzone przez Ministra Komunikacji, czy też zastrzega się późniejsze jego zatwierdzenie. Jeżeli zarządzenie o terminach dodatkowych nie będzie zatwierdzone w ciągu 14 dni od jego ogłoszenia, traci ono moc obowiązującą.

5. Termin dostawy przesyłek rozpoczyna się o północy, następującej po przyjęciu przesyłki do przewozu. Termin dostawy uważa się za zachowany, jeżeli przed jego upływem odbiorcę zawiadomiono o przybyciu przesyłki i przygotowano ją do odbioru.

6. Dla przesyłek, które mają pozostać na składzie do czasu zgłoszenia się odbiorcy, a co do których nadawca nie przepisał w liście przewozowym zawiadomienia odbiorcy, jak również dla przesyłek, co do których odbiorca rzekł się pisemnie zawiadomienia o przybyciu, termin dostawy należy uważać za zachowany, jeżeli przed jego upływem przesyłka będzie przygotowana do odbioru na stacji przeznaczenia.

7. Bieg terminu dostawy zawieszają czas dokonywania formalności celnych, podatkowych i policyjnych, na czas zwłoki, wywołanej przez dodatkowe rozporządzenie nadawcy i wreszcie na czas przerwy w przewozie, powstałej nie z winy kolei żelaznej, a powodującej czasowe wstrzymanie wysłania lub dalszego przewozu.

8. Jeżeli dzień, następujący po dniu przyjęcia przesyłki do przewozu przypada na niedzielę lub dzień świąteczny, termin dostawy przesyłek zwyczajnych rozpoczyna się o jedną dobę później.

9. Jeżeli ostatni dzień terminu dostawy przypada na niedzielę lub dzień świąteczny, termin dostawy przesyłek zwyczajnych upływa następnego dnia poświątecznego.

Art. 76. Wydanie przesyłki.

1. Kolej żelazna jest obowiązana wydać odbiorcy w miejscu wydania przesyłkę wraz z listem przewozowym, za pokwitowaniem i po pobraniu wszystkich należności wynikających z listu przewozowego. Złożenie przesyłki do składu urzędu celnego lub podatkowego, jeżeli sklady te nie są pod dozorem kolei żelaznej, jest równoznaczne z wydaniem jej odbiorcy, tak samo jak i przekazanie przesyłki składnikowi, w wypadkach, przewidzianych w niniejszych przepisach.

2. Po przybyciu przesyłki na miejsce wydania, odbiorca może, po wypełnieniu obowiązków względem kolei żelaznej, dochodzić w imieniu własnym praw, wypływających z umowy o przewóz, bez względu na to, czy działa w interesie własnym, czy cudzym. W szczególności może żądać od kolei żelaznej wydania mu przesyłki wraz z listem przewozowym, jeżeli nadawca nie dał kolei żelaznej odmiennego zlecenia w myśl art. 73.

3. Jako miejsce wydania przesyłki w myśl p. 1 i 2 należy uważać stację przeznaczenia, oznaczoną przez nadawcę (patrz jednak art. 78, p. 1) nawet wtedy, gdy w liście przewozowym nadawca wskazał inne miejsce dostarczenia przesyłki.

4. Przez przyjęcie listu przewozowego i przesyłki odbiorca zobowiązuje się wobec kolei żelaznej do uiszczenia jej opłat, wynikających z listu przewozowego (art. 70, p. 2).

5. Kolej przeznaczenia powinna pobrać przy wydaniu przesyłki wszystkie opłaty, wypływające z umowy o przewóz, jako to: przewożne, opłaty dodatkowe, zaliczenie, zaliczkę w gotowiznie, cło i inne wydatki. Na zabezpieczenie powyższych opłat kolei żelaznej służy prawo zastawu na przesyłce jak długo znajduje się ona w posiadaniu kolei żelaznej, lub też pozostaje na składzie osoby trzeciej, uprawnionej przez kolej żelazną.

6. Przepisy taryfowe postanawiają, czy towar ma być wyładowany przez kolej żelazną, czy też przez odbiorcę, o ile niniejsze przepisy nie podają w tym względzie wyraźnych wskazówek.

7. Kolej żelazna ma prawo bądź dostawić wyładowane przez nią przesyłki drobne odbiorcy na jego koszt, bądź zawiadomić go o ich przybyciu. Stacje, które same dostawiają przesyłki drobne odbiorcom, podają o tem do wiadomości w wywieszanych na stacjach ogłoszeniach. O przybyciu innych przesyłek kolej żelazna powinna odbiorcę zawiadomić.

8. Kolej żelazna może w taryfie zamieścić przepis, że przesyłki, które na stacji przeznaczenia mają przejść z wagonów kolejowych bezpośrednio na statki, przeładowywa kolej żelazna albo sama albo przez przedsiębiorcę, w obu wypadkach za uiszczeniem opłat, wskazanych w taryfie lub w obwieszczeniu, wywieszonym na stacji przeładowania. Osoby, użyte do tej czynności uważa się za pracowników kolejowych w myśl art. 5.

9. Jeżeli w miejscu dostarczenia niema ekspedycji towarowej, a kolej żelazna nie zaprowadziła tam ogólnych urządzeń dla dostarczania towarów (art. 78, p. 1) i jeżeli odbiorca lub nadawca również nie postarali się o bezpośredni dalszy przewóz od stacji przeznaczenia do miejsca dostarczenia, co do dalszego przewozu kolej żelazna ma obowiązki ekspedytora (art. 85, p. 1).

10. Przy wydaniu przesyłki, oprócz pokwitowania z odbiorcy, nie wolno wymagać innych oświadczeń, mianowicie oświadczeń co do wydania przesyłki bez zarzutu lub w czasie właściwym. Przesyłki, które sama kolej żelazna wyładuje, powinny być oddane odbiorcy w składach kolejowych, inne przesyłki na placach wyładunkowych. Odbiorca powinien okazać list przewozowy opłacony i pokwitowany.

Art. 77. Sprawdzanie ilości i wagi przesyłki na stacji przeznaczenia.

1. Odbiorca może wymagać przy wydaniu przesyłki, aby ilość i waga przesyłki sprawdzona była na stacji kolejowej w jego obecności. Za czynności te odbiorca powinien uiścić opłaty, przewidziane w taryfie.

2. Kolej żelazna obowiązana jest na żądanie sprawdzić ilość i wagę przesyłek, jeżeli posiada na stacji przeznaczenia odpowiednie urządzenia wagowe oraz jeżeli właściwości przesyłki i warunki ruchu

pozwalają na to. Jeżeli sprawdzenia wagi nie można dokonać na stacji przeznaczenia, odbiorca może żądać sprawdzenia na najbliższej, odpowiedniej wadze, w obecności upoważnionego kolejowego pracownika. Powstałe wskutek tego koszty obowiązany jest pokryć odbiorca.

3. Ważenie przesyłek wagonowych odbywa się w myśl postanowień art. 58, p. 5.

4. Jeżeli przy przeliczeniu lub przeważeniu stwierdzony będzie brak sztuk albo brak wagi, za który kolej żelazna odpowiada, wówczas kolej żelazna za sprawdzenie ilości lub wagi nie pobiera żadnej opłaty i powinna zwrócić odbiorcy powstałe stąd koszty.

Art. 78. Dostawianie przesyłek.

1. Kolej żelazna może sama dostawiać przesyłki drobne w obrębie miejscowości, w której leży stacja przeznaczenia, lub do miejscowości, leżących w pobliżu stacji przeznaczenia, za opłatą, podaną do wiadomości powszechnej w ogłoszeniach, albo też może czynność tę zlecić prywatnemu przedsiębiorcy przewozowemu. Osoby użyte do przewozu uważa się za pracowników kolejowych w myśl art. 5. Służba przedsiębiorcy przewozowego powinna posiadać przy sobie taryfę opłat przewozowych i okazywać ją na żądanie osób interesowanych.

2. Odbiorcy mają prawo odbierać przesyłki osobiście nawet na tych stacjach, na których dostawę uskutecznią kolej żelazna albo też mogą zlecić tę czynność przedsiębiorcy innemu, niż ten, którego umówiła kolej. Odbiorcy, pragnący skorzystać z tego prawa, powinni zawiadomić o tem pisemnie stację przeznaczenia przed nadejściem przesyłki. Kolej żelazna może jednak, ze względu na ogólny interes przewozowy, za zgodą Ministra Komunikacji, ograniczyć to prawo albo zawiesić je czasowo lub, jeżeli szczególne stosunki tego wymagają, znieść na stałe.

3. Jeżeli przesyłka ma być dostarczona do składu zarządu celnego lub podatkowego, leżącego poza obrębem stacji kolejowej, kolej żelazna może załatwić to sama, za zwrotem kosztów, albo też może na swoją odpowiedzialność zlecić czynność tę ekspedytorowi na rachunek osoby uprawnionej do rozporządzania przesyłką, nawet w tych wypadkach, kiedy odbiorca zastrzegł sobie prawo osobistego odbioru przesyłki.

4. Terminy, w jakich kolej żelazna dostawia przesyłki odbiorcom, należy podawać do powszechnej wiadomości w ogłoszeniach, umieszczonych w ekspedycjach towarowych.

Art. 79. Zawiadomienie odbiorcy o przybyciu przesyłki.

1. Kolej żelazna zawiadamia odbiorcę o przybyciu przesyłki (art. 76, p. 7) według własnego uznania: pocztą, depeszą, telefonogramem, albo też pisemnie przez specjalnego posłańca. Na żądanie pisemne odbiorcy kolej żelazna może ustalić i inny sposób zawiadamiania.

2. Zawiadomienie o przesyłkach tak zwyczajnych jak pośpiesznych powinno nastąpić niezwłocznie po przygotowaniu towaru do odbioru.

3. Zawiadomienie uważa się za uskutecznione po upływie 12 godzin od chwili nadania listu na pocztę, 3 godzin od chwili nadania depeszy, przy zawiadomieniu zaś przez telefon lub przez posłańca, z chwilą nadania telefonogramu, względnie doręczenia zawiadomienia.

4. Samo zawiadomienie sporządza się bezpłatnie, jednakże za doręczenie zawiadomienia kolej żelazna ma prawo żądać zwrotu kosztów własnych.

5. Nie zawiadamia się odbiorcy, jeżeli zrzekł się tego pisemnie. Również nie zawiadamia się odbiorcy o przesyłkach mających pozostać na składzie stacji przeznaczenia, jeżeli nadawca nie wyraził w liście przewozowym żądania zawiadomienia odbiorcy.

6. Jeżeli przesyłkę wagonową przeladowano w dredze wskutek uszkodzenia wagonu, należy podać o tem do wiadomości odbiorcy jednocześnie z zawiadomieniem o jej przybyciu.

Art. 80. Terminy odbioru przesyłek.

1. Przesyłki, które kolej żelazna obowiązana jest wyładować, powinny być zabrane w terminie oznaczonym w taryfie, w godzinach służbowych (art. 63, p. 2). Termin liczy się od chwili zawiadomienia odbiorcy o przybyciu przesyłki i winien wynosić co najmniej 24 godziny (art. 79, p. 3).

2. Terminy do odbioru przesyłek, które odbiorca obowiązany jest wyładować, podaje się w taryfie lub wywiesza się odpowiednie ogłoszenia w ekspedycji. Termin odbioru takich przesyłek rozpo-

czyna się z chwilą zawiadomienia odbiorcy o przybyciu przesyłki. Jeżeli wagony nie zostały podstawione do wyładowania we właściwym terminie, początek terminu odracza się do czasu ich podstawienia. Kolej żelazna może wymagać, aby przesyłki były wyładowane i zabrane przez odbiorcę podczas godzin służbowych.

3. Jeżeli przesyłka ma pozostawać na składzie do czasu zgłoszenia się odbiorcy i nadawca w liście przewozowym nie żądał wyraźnie zawiadomienia odbiorcy, albo odbiorca zrzekł się pisemnie zawiadomienia, albo też zawiadomienie to było niemożliwe, wówczas termin odbioru przesyłki rozpoczyna się z chwilą przygotowania jej do odbioru.

4. W niedziele i dni świąteczne kolej żelazna może nie wydawać przesyłek zwyczajnych; przesyłki zaś pośpieszne obowiązana jest wydawać, jeżeli nie stoją temu na przeszkodzie czynności celne lub podatkowe.

5. Do terminu odbioru przesyłki nie wlicza się czasu trwania formalności celnych oraz wymaganych przez władze skarbowe, policyjne i inne władze administracyjne (art. 65, p. 2), jeżeli przytem nie powstała zwłoka z winy nadawcy lub odbiorcy; na stacjach zamkniętych w niedziele i święta dla czynności ładunkowych, do terminu tego nie wlicza się także niedziel i dni świątecznych.

6. Jeżeli przesyłka nie została zabrana w wyznaczonym terminie, kolej żelazna pobiera składowe lub postojowe. Kolej żelazna może również na koszt i odpowiedzialność odbiorcy wyładować przesyłki przez niego nie wyładowane. Za niedziele i święta pobiera się postojowe tylko wówczas, kiedy termin wyładowania upłynął już dnia poprzedniego. Na stacjach otwartych w niedziele i święta dla czynności ładunkowych, opłata za przetrzymanie wagonu przez niedziele i święta pobiera się na tych samych zasadach, co i w dni powszednie. W wypadkach wyjątkowych kolej żelazna ma prawo wyładować podobne przesyłki także przed upływem terminu odbioru, nie wolno jej jednak pobierać w takim wypadku opłaty za wyładowanie.

7. Jeżeli odbiorca, zawiadomiony o przybyciu przesyłki, zgłosi się po jej odbiór i z winy kolei żelaznej nie może przesyłki otrzymać w ciągu 3-ch godzin od zgłoszenia się, kolej żelazna powinna mu zwrócić koszty, poniesione z tego powodu. Kolej żelazna, na żądanie odbiorcy powinna taką zwłokę w odbiorze poświadczyć w liście przewozowym.

8. Jeżeli nadmierne nagromadzenie przesyłek może zagrażać prawidłowości ruchu, kolei żelaznej służy prawo skracania terminów wyładowania i terminów wolnych od składowego i postojowego oraz podwyższania opłaty składowego i postojowego. Przy skracaniu tych terminów oraz podwyższaniu opłat stosuje się postanowienie art. 75, p. 4 o ustalaniu, zatwierdzaniu i ogłaszaniu terminów dodatkowych na czas niezwykłych warunków ruchu na kolejach żelaznych.

Art. 81. Przeszkody w wydawaniu przesyłek i zwłoka w ich odbiorze.

1. Jeżeli odbiorca nie może być odszukany, odmówi przyjęcia przesyłki lub nie wykupi listu przewozowego w terminie przewidzianym w taryfie, albo wogóle zajdzie jakakolwiek przeszkoda w wydaniu przesyłki, stacja przeznaczenia powinna niezwłocznie zawiadomić nadawcę za pośrednictwem stacji nadawczej o przeszkodach w wydaniu i zażądać odpowiedniego rozporządzenia. Nadawca może w liście przewozowym zażądać, aby o przeszkodach w wydaniu przesyłki kolej żelazna zawiadomiła go na jego koszt bezpośrednio telegraficznie albo przez pocztę; może on wówczas przesłać swoje rozporządzenie bezpośrednio na stację przeznaczenia z zachowaniem warunków, przewidzianych w taryfie. Nadawca może także, z zachowaniem warunków taryfowych, zastrzec w liście przewozowym, aby w razie jakiegokolwiek przeszkody w wydaniu, przesyłka była mu zwrócona bez uprzedniego zawiadomienia.

2. Jeżeli odbiorca odmówił przyjęcia przesyłki i jeżeli nadawcę o tem zawiadomiono, wówczas przesyłka może być wydana tylko za zgodą nadawcy. We wszystkich innych wypadkach należy przesyłkę wydać odbiorcy, gdy ten się zgłosi później po odbiór, jedynie w tym razie, jeżeli do tego czasu nie nadeszło do stacji przeznaczenia odmienne rozporządzenie nadawcy.

3. Jeżeli nie można zawiadomić nadawcy, albo nadawca zwleka z daniem rozporządzenia albo też rozporządzenie to nie może być wykonane, kolej żelazna powinna wziąć przesyłkę na skład na odpowiedzialność i koszt nadawcy. Kolej żelazna ma również prawo złożyć takie przesyłki u składnika na koszt i odpowiedzialność osoby uprawnionej do rozporządzania przesyłką, za pobraniem wszystkich ciążących na niej należności.

4. Oprócz tego kolei żelaznej służy prawo sprzedać możliwie najkorzystniej bez dalszych formalności: a) bezzwłocznie po upływie terminu odbioru — przesyłki nie zabrane, a ulegające szybkiemu zepsuciu, jak również przesyłki, które wobec braku składów lub innych warunków miejscowych nie mogą być przyjęte na skład kolei żelaznej ani też przekazane lub oddane składnikowi prywatnemu; b) w 4 tygodnie po upływie terminu wolnego od składowego, wszelkie inne przesyłki nie odebrane ani przez odbiorcę, ani przez nadawcę. Jeżeli wartość takich przesyłek mogłaby wskutek dłuższego przechowania ulec znacznemu zmniejszeniu, albo też jeżeli koszt składowego nie stałyby w żadnym stosunku do wartości przesyłki, wówczas sprzedaż może być dokonana wcześniej. O sprzedaży powinni być powiadomieni uprzednio, jeżeli to jest możliwe, nadawca i odbiorca przesyłki. Jeżeli kolej żelazna sama dokonuje sprzedaży, to, niezależnie od wydatków w gotowiznie, związanych ze sprzedażą, może pobrać opłatę określoną w taryfie.

5. Kolej żelazna powinna zawiadomić niezwłocznie, jeżeli to jest możliwe, nadawcę i odbiorcę o złożeniu przesyłki na skład, jak również o dokonanej sprzedaży. Jeżeli kolej żelazna tego zaniedba, odpowiada ona za wynikłe z tego szkody. Sumę otrzymaną ze sprzedaży oddaje się do rozporządzenia nadawcy przesyłki, po potrąceniu wydatków i opłat dodatkowych.

6. Jeżeli odbiorca wykupi list przewozowy, ale przesyłki nie zabierze w określonym terminie, powinien być wezwany raz jeszcze do odbioru i zawiadomiony, że przesyłka pozostaje na składzie na koszt i odpowiedzialność odbiorcy. Przechowywanie przesyłki na składzie, przekazanie jej składnikowi oraz sprzedaż, dokonywane są z zachowaniem przepisów p. 3-go i 5-go niniejszego artykułu. Użytkowana ze sprzedaży suma pozostaje do rozporządzenia odbiorcy po potrąceniu kosztów.

Art. 82. Stwierdzenie przez kolej żelazną całkowitego lub częściowego zaginięcia przesyłki lub jej uszkodzenia.

1. Jeżeli kolej żelazna spostrzeże lub poweźmie przypuszczenie, że przesyłka uległa częściowemu zaginięciu lub uszkodzeniu, albo jeżeli osoba uprawniona do rozporządzenia przesyłką zawiadomi o takim zaginięciu lub uszkodzeniu przed odbiorem przesyłki, wówczas kolej żelazna obowiązana jest bez zwłoki stwierdzić pisemnie w formie protokołu stan przesyłki i wysokość szkody oraz, w miarę możliwości, przyczynę, miejsce i czas powstania szkody. Również protokółarnie powinna kolej żelazna stwierdzić całkowite zaginięcie przesyłki.

2. Odpis protokołu kolej żelazna jest obowiązana doręczyć na żądanie osobie uprawnionej do rozporządzania przesyłką.

3. Do stwierdzenia częściowego zaginięcia lub uszkodzenia przesyłki powinni być wezwani dwaj postronni świadkowie, w razie potrzeby rzeczoznawca oraz, w miarę możliwości, także osoba uprawniona do rozporządzania przesyłką.

4. Jeżeli dochodzenie, podjęte na żądanie uprawnionego do rozporządzania przesyłką, nie stwierdzi częściowego zaginięcia albo uszkodzenia, albo też tylko potwierdzi uznane już przez kolej żelazną częściowe zaginięcie lub uszkodzenie przesyłki, wówczas żądający dochodzenia ponosi powstałe wskutek tego koszty.

Art. 83. Stwierdzenie częściowego zaginięcia lub uszkodzenia przesyłki przez rzeczoznawców albo przez sąd.

Niezależnie od postępowania, przewidzianego w art. 82, każdy uczestnik umowy o przewóz może, przed odbiorem przesyłki żądać określenia przez rzeczoznawców, wyznaczonych z urzędu, rozmiarów uszkodzenia lub częściowego zaginięcia przesyłki. Do udziału w takim sprawdzaniu należy wezwać przedstawiciela kolei żelaznej. Przepisy niniejsze nie zmieniają w niczem przepisów prawu cywilnego o zabezpieczeniu dowodów.

Art. 84. Odpowiedzialność kolei żelaznej za całkowite lub częściowe zaginięcie albo uszkodzenie przesyłki.

Kolej żelazna ponosi odpowiedzialność za szkody, wynikłe wskutek całkowitego lub częściowego zaginięcia albo uszkodzenia przesyłki, powstałe od chwili przyjęcia przez kolej żelazną przesyłki do przewozu do czasu jej wydania, o ile szkody te nie powstały z winy lub wskutek zleceń osoby

uprawnionej do rozporządzania przesyłką, wskutek siły wyższej, wadliwości opakowania, nie dającego się zauważyć zewnętrznie, albo wskutek przyrodzonych właściwości towaru (zepsucie wewnętrzne, ulatnianie się, wyciek itp.).

Art. 85. Ograniczenie odpowiedzialności co do miejsca dostarczenia.

1. Jeżeli w liście przewozowym wskazane jest miejsce dostarczenia, w którym niema ekspedycji towarowej z urządzeniami dla przyjęcia przesyłki, wówczas kolej żelazna ponosi odpowiedzialność, jako przedsiębiorca przewozowy, tylko do ostatniej odpowiednio urządzonej stacji kolejowej. Co do dalszego przewozu kolej żelazna ma obowiązki ekspedytora.

2. Jeżeli kolej żelazna zaprowadzi urządzenia, zapewniające dalszy przewóz przesyłki do miejsca dostarczenia (art. 78, p. 1), ponosi ona odpowiedzialność, jako przewoźnik aż do miejsca dostarczenia.

Art. 86. Ograniczenie odpowiedzialności za szkody, mogące wynikać wskutek szczególnych przyczyn.

1. Kolej żelazna nie odpowiada:

a) za szkodę na towarze, który przewożony jest w wagonach niekrytych na mocy przepisów niniejszych, taryfy albo stosownie do umowy z nadawcą, zamieszczonej w liście przewozowym,

o ile szkoda wynikła wskutek niebezpieczeństwa, połączonego z przewozem tego rodzaju;

b) za szkodę na towarze, który zgodnie z oświadczeniem nadawcy w liście przewozowym, przyjęty był do przewozu bez opakowania lub w opakowaniu wadliwym, mimo że towar z powodu właściwości swoich, oraz dla zabezpieczenia od zaginięcia lub uszkodzenia, wymagał odpowiedniego opakowania,

o ile szkoda wynikła z powodu braku opakowania lub wadliwego jego stanu;

c) za szkodę na towarze, który na mocy przepisów niniejszych lub taryfy albo stosownie do umowy z nadawcą, zamieszczonej w liście przewozowym, powinien być załadowany przez nadawcę i wyładowany przez odbiorcę,

o ile szkoda powstała wskutek niebezpieczeństwa, połączonego z czynnością naładunkową, wyładunkową lub też wskutek wadliwego załadowania;

d) za szkodę na towarze, który dla swych właściwości przyrodzonych narażony jest na szczególne niebezpieczeństwo całkowitego lub częściowego zaginięcia albo uszkodzenia, wskutek połamania, rdzy, wewnętrznego zepsucia, wzmożonego wycieku, wyschnięcia lub rozsypania,

o ile szkoda wynikła wskutek pomienionego niebezpieczeństwa;

e) za szkodę przy przewozie żywych zwierząt,

o ile szkoda ta wynikła ze szczególnego niebezpieczeństwa, połączonego z przewozem żywych zwierząt;

f) za szkodę przy przewozie towarów i zwierząt żywych, którym na mocy przepisów niniejszych, taryfy lub stosownie do umowy z nadawcą, zamieszczonej w liście przewozowym, powinien towarzyszyć dozorca,

o ile szkoda powstała wskutek niebezpieczeństwa, któremu miał za zadanie zapobiec dozorca.

2. Jeżeli z okoliczności danego faktu wynika, że szkoda mogła nastąpić wskutek jednej z powyżej wymienionych przyczyn, to dopóki osoba uprawniona nie udowodni rzeczy przeciwnej, istnieje domniemanie, że szkoda powstała wskutek tej właśnie przyczyny.

3. Powyższe przepisy nie zwalniają kolei żelaznej od odpowiedzialności, jeżeli wina jej zostanie udowodniona.

Art. 87. Ograniczenie odpowiedzialności za ubytek wagi.

1. W razie przewozu towarów, które wskutek swych właściwości przyrodzonych tracą, zazwyczaj na wadze podczas przewozu, kolej żelazna odpowiada za ujawniony brak wagi po potrąceniu norm następujących:

a) 2% wagi pierwotnej w razie przewozu towarów płynnych, wilgotnych oraz następujących towarów suchych: tartego i mielonego drzewa farbiarskiego, kory, korzeni, tytoniu krajowego, tłuszczów i olejów twardych, świeżych owoców, świeżych liści tytoniowych, wełny owczej, skór wyprawionych i niewyprawionych, owoców suszonych i smażonych, ścięgien, żył, kopyt, rogów, kości (całych i mielonych), ryb suszonych, chmielu i kitu świeżego;

b) 1% wagi pierwotnej w razie przewozu wszystkich innych towarów, wskazanych na początku niniejszego ustępu, w stanie suchym.

2. O ile nadano większą ilość sztuk za tym samym listem przewozowym, normy powyższe powinny być określone dla każdej sztuki oddzielnie, jeżeli w liście przewozowym waga poszczególnych sztuk jest wskazana lub też może być określona w inny sposób.

3. Jeżeli okoliczności wskazują, że zmniejszenie wagi nie nastąpiło wskutek właściwości przyrodzonych towaru, albo też norma przyjęta nie odpowiada tym właściwościom lub innym okolicznościom, ograniczenie odpowiedzialności nie może mieć zastosowania.

4. W razie zaginięcia przesyłki za brak wagi nie potrąca się nic z tytułu ubytku na wadze.

5. Przytoczone wyżej postanowienia nie przesadzają dalej idącego ograniczenia odpowiedzialności kolei żelaznej, stosownie do art. 86 p. 1.

Art. 88. Wysokość odszkodowania za całkowite lub częściowe zaginięcie albo uszkodzenie przesyłki.

1. Jeżeli kolej żelazna zmuszona jest na podstawie umowy o przewóz uiszczyć odszkodowanie za całkowite lub częściowe zaginięcie przesyłki, odszkodowanie to oblicza się według zwyczajnych cen handlowych, a w razie ich braku, według wartości zwykłej, którą towar tego samego rodzaju i jakości posiadał w miejscu nadania i w czasie przyjęcia przesyłki do przewozu; ponadto podlegają zwrotowi sumy, zapłacone na rachunek cel i innych wydatków oraz uiszczone przewoźne.

2. W razie uszkodzenia przesyłki, wypłaca się odszkodowanie za zmniejszenie jej wartości, określonej według p. 1.

3. Wypadki, w których kolej żelazna powinna wynagrodzić tak szkodę jak i utracony zysk, wskazane są w art. 95.

Art. 89. Ograniczenie wysokości odszkodowania.

1. W warunkach specjalnych (przy zastosowaniu taryf wyjątkowych) kolej żelazna może ustalić maksymalne normy odszkodowania za całkowite lub częściowe zaginięcie albo uszkodzenie przesyłki lub też przekroczenie terminu dostawy, jeżeli taryfa wyjątkowa zawiera niższe opłaty przewoźne za całą drogę przewozu w porównaniu z taryfami normalnymi i jeżeli te normy maksymalne stosuje się na całej drodze przewozu. W razie żądania zastosowania takiej taryfy wyjątkowej, nadawca obowiązany jest zaznaczyć to żądanie w liście przewozowym, wymieniając żadaną taryfę.

2. Kolej żelazna ma prawo określić w taryfie wysokość odszkodowania za całkowite lub częściowe zaginięcie albo uszkodzenie przedmiotów, wyszczególnionych w art. 54 p. 2, lit. B).

3. Wypadki, w których kolej żelazna powinna wynagrodzić tak szkodę jak i utracony zysk, wskazane są w art. 95.

Art. 90. Domniemanie zaginięcia przesyłki.

Osoba uprawniona do odbioru może bez dostarczenia dalszych dowodów uważać przesyłkę za zaginioną, jeżeli stacja nie mogła jej wydać w ciągu 30 dni po upływie terminu dostawy.

Art. 91. Odnalezienie przesyłki.

1. Osoba uprawniona do otrzymania odszkodowania za przesyłkę zaginioną, może przy odbiorze odszkodowania żądać na pokwitowaniu, aby ją zawiadomiono bezzwłocznie o odnalezieniu przesyłki, jeżeli to nastąpi przed upływem 4 miesięcy od dnia wniesienia tego żądania. Otrzymanie takiego żądania kolej żelazna powinna poświadczyć pisemnie.

2. W ciągu dni 30 po otrzymaniu zawiadomienia, osoba uprawniona może zażądać, aby przesyłka była jej wydana bez kosztów na stacji nadania lub przeznaczenia. Otrzymane odszkodowanie powinno być zwrócone kolei żelaznej po potrąceniu odszkodowania z powodu przekroczenia terminu dostawy, stosownie do art. 94.

3. We wszystkich innych wypadkach kolej żelazna może odnalezioną przesyłką dowolnie rozporządzać.

Art. 92. Ubezpieczenie dostawy.

1. Nadawca może w liście przewozowym podać, na jaką sumę ubezpiecza ewentualne straty, mogące wyniknąć wskutek nieterminowej dostawy, całkowitego lub częściowego zaginięcia albo uszkodzenia przesyłki. Za takie ubezpieczenie pobiera się opłatę, wskazaną w taryfie.

2. Suma ubezpieczenia powinna być wyrażona w liście przewozowym słowami, w miejscu na to przeznaczonem.

3. Jeżeli odpowiedzialność kolei żelaznej jest ograniczona w myśl art. 89, ubezpieczenie dostawy nie może przekraczać sumy przewidzianej przy zastosowaniu ograniczenia.

Art. 93. Wysokość odszkodowania za całkowite lub częściowe zaginięcie, albo uszkodzenie przesyłki w razie ubezpieczenia dostawy.

Jeżeli dostawa była ubezpieczona, wówczas w razie całkowitego lub częściowego zaginięcia albo uszkodzenia przesyłki, można żądać oprócz odszkodowania, określonego w art. 88, zwrotu dalszej szkody do wysokości sumy ubezpieczenia.

Art. 94. Odpowiedzialność za przekroczenie terminu dostawy.

1. W razie przekroczenia terminu dostawy kolej żelazna winna uiścić odszkodowanie za udowodnioną szkodę, mianowicie:

a) jeżeli dostawa nie była ubezpieczona—do wysokości przewoźnego;

b) jeżeli dostawa była ubezpieczona — do wysokości sumy ubezpieczenia. Jeżeli sumą tą jest niższa od odszkodowania, określonego pod a), to można żądać tego ostatniego odszkodowania.

2. Jeżeli wskutek przekroczenia terminu dostawy szkoda nie powstała lub też nie została udowodniona, kolej żelazna winna uiścić:

a) jeżeli dostawa nie była ubezpieczona, za każdy dzień przekroczenia terminu dostawy 5% przewoźnego, nie wyżej jednak nad 50% sumy przewoźnego;

b) jeżeli dostawa była ubezpieczona — za każdy dzień przekroczenia terminu dostawy 10% przewoźnego aż do całej sumy ubezpieczenia. Jeżeli suma ubezpieczenia jest niższa od odszkodowania, określonego pod a), to można żądać tego ostatniego odszkodowania.

3. Żądania odszkodowań, wypływające z powyższych postanowień, mogą być wnoszone jednocześnie z żądaniem odszkodowania za całkowite lub częściowe zaginięcie lub uszkodzenie przesyłki. Jeżeli dostawa była ubezpieczona, to oprócz odszkodowania, obliczonego na zasadzie art. 88, można żądać odszkodowania za dalsze szkody (art. 93), które łącznie z odszkodowaniem za przekroczenie terminu dostawy nie może przewyższać sumy ubezpieczenia, przyczem jednak stosuje się również postanowienie p. 1 b), zdanie drugie.

4. Kolej żelazna nie odpowiada w tych wypadkach, kiedy przekroczenie terminu dostawy powstało z przyczyn, które nie były przez nią wywołane, ani nie mogły być przez nią usunięte.

Art. 95. Odszkodowanie w wypadku złego zamiaru lub oczywistego niedbalstwa pracowników kolei.

Jeżeli szkoda spowodowana została przez zły zamiar lub oczywiste niedbalstwo kolei żelaznej, należy we wszystkich wypadkach wynagrodzić pełną szkodę i utracony zysk.

Art. 96. Utrata praw do odszkodowania.

Kolej żelazna nie ponosi odpowiedzialności, wypływającej z umowy o przewóz, jeżeli do przewozu nadane zostały pod nazwą nieprawidłową przedmioty, których przewóz według przepisów prawnych lub z uwagi na bezpieczeństwo ogólne jest wzbroniony, albo też przedmioty, wyłączone z przewozu lub dopuszczone tylko pod pewnymi warunkami, lub też, jeżeli nadawca nie zachował przepisanych środków ostrożności.

Art. 97. Wygaśnięcie roszczeń z chwilą uiszczenia opłaty przewozowej i odbioru przesyłki.

1. Z chwilą, kiedy przewoźne i inne ciężące na przesyłce opłaty zostały uiszczone i przesyłka odebrana, wygasają wszelkie roszczenia do kolei żelaznej z tytułu umowy o przewóz.

2. Wyjątek stanowią:

- a) roszczenia o odszkodowanie za szkody, powstałe wskutek złego zamiaru lub oczywistego niedbalstwa ze strony kolei żelaznej;
- b) roszczenia o odszkodowanie z powodu przekroczenia terminu dostawy, jeżeli wniesiono je pisemnie do jednej z kolei żelaznych, wskazanych w art. 100, nie później, jak w ciągu 14 dni, nie licząc dnia odbioru przesyłki;
- c) roszczenia o wynagrodzenie za szkody, spowodowane przez takie braki w przesyłce, które w myśl art. 82 i 83 stwierdzone były przed jej odbiorem, albo których stwierdzenia nie dokonano z winy kolei żelaznej wbrew art. 82;
- d) roszczenia o odszkodowanie z powodu wad, które przy odbiorze nie dały się dostrzec:
 - 1) jeżeli kolej żelazna nie zadośćuczyniła żądaniu osoby uprawnionej co do sprawdzenia stanu przesyłki na stacji przeznaczenia,
 - 2) jeżeli osoba uprawniona bezpośrednio po odkryciu szkody, nie później jednak, niż w 3 dni po odbiorze przesyłki pisemnie zażąda od kolei żelaznej stwierdzenia stanu przesyłki według postanowień art. 82, albo zażąda w sądzie oględzin przesyłki przez rzeczoznawców, i
 - 3) jeżeli udowodni, że szkoda powstała w okresie czasu między przyjęciem przesyłki do przewozu a jej wydaniem;
- e) roszczenia o zwrot niesłusznie pobranych dopłat, jak również mylnie obliczonego przewoźnego i innych należności.

3. Jeżeli odbiorca zażądał stwierdzenia braków w przesyłce, to do czasu spełnienia przez kolej żelazną tego żądania, może przesyłki nie odbierać, nawet po otrzymaniu listu przewozowego i uiszczeniu wszystkich opłat kolei żelaznej. Zastrzeżenia przy odbiorze przesyłki mają znaczenie tylko wówczas, jeżeli poczynione one zostały za zgodą kolei żelaznej.

4. Jeżeli z pośród kilku przedmiotów jednej przesyłki, wymienionych w liście przewozowym, brakuje niektórych przy wydaniu, odbiorca może wyszczególnić je w pokwitowaniu z odbioru jako brakujące.

Art. 98. Przedawnienie roszczeń do kolei żelaznej z powodu całkowitego lub częściowego zaginięcia lub uszkodzenia przesyłki lub też przekroczenia terminu dostawy.

1. Roszczenie do kolei żelaznej z powodu całkowitego lub częściowego zaginięcia albo uszkodzenia przesyłki, jak również przekroczenia terminu dostawy, przedawniają się po upływie roku.

2. Termin przedawnienia w wypadkach częściowego zaginięcia, lub uszkodzenia zaczyna się od chwili wydania przesyłki względnie złożenia jej na składzie, w wypadkach zaś całkowitego zaginięcia lub przekroczenia terminu dostawy od dnia upłynięcia terminu dostawy.

3. Bieg przedawnienia zawieszają się przez złożenie kolei żelaznej reklamacji na piśmie. Jeżeli kolej żelazna udzieliła odpowiedzi odmownej, termin przedawnienia biegnie dalej od dnia, w którym kolej żelazna udzieliła reklamującemu pisemnej odpowiedzi i zwróciła mu załączone do reklamacji dowody. Dalsze reklamacje, wnoszone do kolei żelaznej lub do władz przełożonych nie zawieszają biegu przedawnienia.

4. Przerwy przedawnienia określają ogólne przepisy prawne.

5. Roszczeń, które w myśl art. 97 i 98 wygasły lub uległy przedawnieniu, nie można zgłaszać w drodze powództwa wzajemnego lub zarzutu.

Art. 99. Dochodzenie praw wypływających z umowy o przewóz.

1. Tylko osoba, która ma prawo rozporządzać przesyłką, jest uprawniona do dochodzenia wobec kolei żelaznej praw, wypływających z umowy o przewóz (porównaj jednak art. 60 i 70). Prawo to może być przekazane tylko przez odbiorcę nadawcy lub przez nadawcę odbiorcy. Innym osobom prawo to przekazane być nie może, co nie pozbawia osób trzecich prawa występowania w imieniu nadawcy lub odbiorcy z roszczeniem do kolei żelaznej na podstawie oryginalnych pełnomocnictw, które winny być wystawiane do każdej poszczególnej reklamacji oddzielnie. W pełnomocnictwach należy wyszczególnić każdy list przewozowy, stanowiący przedmiot reklamacji.

2. Jeżeli nadawca, któremu służy prawo rozporządzania przesyłką, nie może przedstawić wórnika listu przewozowego może on wnieść roszczenie tylko za zgodą odbiorcy, chyba że udowodni, iż odbiorca odmówił przyjęcia przesyłki.

3. Roszczenia nie skierowane na drogę sądową powinny być wnoszone na piśmie do kolei żelaznej, wskazanej w art. 100. Jeżeli list przewozowy doręczony był odbiorcy, powinien być złożony kolei. W razie dochodzenia odszkodowania za całkowite lub częściowe zaginięcie albo uszkodzenie przesyłki, należy załączyć dowody świadczące o wartości przesyłki.

4. Kolej żelazna powinna zbadać wnoszone roszczenie w czasie możliwie krótkim i, jeżeli nie osiągnięto porozumienia, udzielić reklamującemu pisemnej odpowiedzi.

Art. 100. Odpowiedzialność kolei żelaznych uczestniczących w przewozie.

1. Kolej żelazna nadawcza ponosi odpowiedzialność za dokonanie przewozu aż do chwili wydania przesyłki odbiorcy, bez względu na to, czy posługuje się tylko własnymi linjami, czy i linjami innych kolei żelaznych.

2. Każda następna kolej żelazna, przyjmując przesyłkę wraz z pierwotnym listem przewozowym przystępuje tem samem do umowy o przewóz, stosownie do tegoż listu przewozowego i przyjmuje samodzielny obowiązek dokonania przewozu według brzmienia listu przewozowego.

3. Roszczenia z umowy o przewóz można wnosić w drodze powództwa — niezależnie od wzajemnego prawa regresu kolei żelaznych do siebie — tylko przeciw kolei żelaznej nadawczej, albo przeciw kolei żelaznej, która ostatnio przyjęła przesyłkę wraz z listem przewozowym, albo przeciw kolei żelaznej, na której linjach szkoda powstała. Powodowi służy prawo wyboru między temi kolejami żelaznymi. Prawo wyboru wygasa z chwilą wniesienia skargi.

4. Roszczeń z umowy o przewóz można dochodzić również przeciw innym kolejom żelaznym, w drodze skargi wzajemnej lub zarzutó, jeżeli ich skarga ma za podstawę tę samą umowę o przewóz.

5. Jeżeli jedna z kolei żelaznych, uczestniczących w przewozie wypłaciła odszkodowanie na podstawie regulaminu niniejszego, służy jej prawo regresu do kolei żelaznej, z której winy szkoda powstała. Jeżeli nie można ustalić, na której kolei żelaznej szkoda powstała, to szkodę ponoszą wspólnie odnośne koleje żelazne, w stosunku do długości ich linii, uczestniczących w przewozie, chyba że stwierdzono, iż szkoda nie powstała na ich linjach. Przepis ten nie pozbawia kolei żelaznej prawa zawierania co do wzajemnego regresu odmiennych umów ogólnych lub szczegółowych w pojedynczych wypadkach.

ZAŁĄCZNIKI

DO PRZEPISÓW PRZEWOZOWYCH

POLSKICH KOLEI ŻELAZNYCH.

Załącznik A.

POSTANOWIENIA

O PRZEWOZIE ZWIERZĄT ŻYWYCH.

(Art. 50 p. 3. „Przepisów przewozowych”).

Art. 1.

1. Zwierzęta żywe przewozi się pociągami dla bydła, pociągami towarowymi, na oddzielne zaś zarządzenie kolei żelaznej także osobowemi.

2. Na liniach kolejowych, na których odbywa się stały i znaczny przewóz zwierząt, powinny kursować w pewnych oznaczonych dniach pociągi dla bydła, dla których należy wyznaczyć taki rozkład, aby postój zwierząt wysyłanych i przybywających linjami bocznymi wypadł jaknajkrócej.

Art. 2.

Nadawca winien o zamierzonym przewozie zwierząt zawiadomić stację pisemnie z podaniem ilości i gatunku zwierząt oraz rodzaju żadanego pociągu, co najmniej na 24 godziny przed dostarczeniem ładunku na stację tudzież złożyć kaucję od każdego zamówionego wagonu w wysokości, przewidzianej w taryfie. Rzeczą nadawcy jest zasięgnąć wiadomości, kiedy zamówiony ładunek może być wysłany i którym pociągiem.

Art. 3.

1. Do przewozu zwierząt w wagonach krytych należy wybierać w miarę możliwości wagony zaopatrzone na ścianach podłużnych lub czołowych w dwa otwory (kłapy przewietrzne), zamykane od wewnątrz. Podłogi powinny być tak szczelne, aby nawóz oraz podściółka nie mogły wypadać.

2. Przy przewozie zwierząt dużych w wagonach bez otworów przewietrznych należy otworzyć drzwi przynajmniej do połowy, przyczem nadawca obowiązany jest otwory zabezpieczyć zaporami drewnianymi lub kratami tak, aby zwierzęta nie mogły wypadać z wagonu.

3. Dolnych skrzynek wagonów można używać tylko do przewozu drobnych zwierząt, które zachorowały w drodze.

4. Wagony przeznaczone do przewozu powinny być dokładnie oczyszczone i poddane dezynfekcji. Za oczyszczenie i dezynfekcję kolej pobiera opłaty określone w taryfie.

Art. 4.

1. Klatki, skrzynie, kosze, worki i inne przedmioty, służące do przewozu zwierząt, winny być dostatecznie przestronne, przewiewne i urządzone w sposób zabezpieczający wagony od zanieczyszczenia. Nie wolno nadawać do przewozu zwierząt skrzepowanych.

2. Klatki i t. p. powinny mieć szczelne dno i szczelne ściany do takiej wysokości, aby zanieczyszczenie wagonu nawozem lub podściółką w miarę możliwości było wykluczone. Przepis ten nie

ma zastosowania do drobiu, nadawanego w przesyłkach wagonowych. Klatki i kojce powinny być urządzone w ten sposób, aby zwierzęta nie mogły się częściowo przeciskać przez nie, a nadto mieć taką wysokość, aby zwierzęta mogły stać swobodnie. O ile przewóz przypuszczalnie trwać ma ponad 36 godzin, nadawca powinien zaopatrzyć wszystkie klatki i t. p. w urządzenia do pojenia zwierząt, przy przewozie zaś zwierząt drobnych również w urządzenia do ich karmienia. Dno klatek i t. p. należy wysypać trocinami, torfem, piaskiem lub wiórami. Przy ładowaniu należy zwracać uwagę na to, aby świeże powietrze miało dostateczny dostęp do klatek i t. p.; w szczególności na klatkach, skrzyniach, koszach i t. p. nie można umieszczać innych towarów; klatki i t. p. wolno ładować jedne na drugich tylko wówczas, jeżeli za pomocą listew zabezpiecza się wolną przestrzeń o wysokości co najmniej 3 cm między dnem górnej klatki a wierzchem dolnej.

Art. 5.

1. Do listu przewozowego winny być dołączone świadectwa miejsca pochodzenia, zaś przy przesyłkach przeznaczonych do wywozu zagranicę, również weterynaryjne świadectwo zdrowia.

2. Zwierzęta duże należy ładować tak, aby nie były stłoczone lub przyciśnięte do ścian, przy czem stawia się za warunek, aby pomiędzy załadowanymi zwierzętami człowiek mógł się swobodnie i bezpiecznie przesunąć; pozatem przy ładowaniu poprzecznym między zwierzętami a ścianami wagonu powinno pozostać dość miejsca, aby zabezpieczyć zwierzęta od uszkodzenia głowy lub zadu przez otarcie się i t. p. Zwierzęta drobne muszą mieć możność położenia się.

3. Umieszczanie w jednym wagonie różnego gatunku zwierząt luzem, jak koni, bydła rogatego razem z cielętami, trzodą chlewną, owcami i t. p. jest niedopuszczalne, chyba że każdy rodzaj zwierząt będzie oddzielony od drugiego deskami. Przy przewozie matek z oseskami i przy przewozie drobiu ograniczeń tych nie stosuje się.

4. Wagony załadowane drobiem nieopakowanym należy plombować.

5. Przy przewozie bydła rogatego i nierogacizny nadawca powinien dostarczyć podściółki na podłogę wagonów; w wagonach o ścianach z łąt oraz w razie przewozu przy drzwiach otwartych na podściółkę nie mogą być używane materiały łatwo palne, jak słoma, plewy, siano i t. p., natomiast mogą być używane trociny, pokropione wodą, tudzież zwilżona podściółka torfowa. W razie przeladowania zwierząt z wagonu, zaopatrzonego w podściółkę, na jednej ze stacyj pośrednich, podściółki powinna dostarczyć w miarę możliwości kolej żelazna za opłatą oznaczoną w taryfie.

Art. 6.

1. Nadawca powinien przed załadowaniem nakarmić i напоić zwierzęta, których przewóz ma trwać przypuszczalnie 24 godziny lub dłużej. Jeżeli przewóz trwa ponad 36 godzin, należy poić zwierzęta najpóźniej co 36 godzin. Pojenie i karmienie zwierząt w drodze należy do obowiązków dozorców i powinno odbywać się na stacjach do tego przeznaczonych (art. 49 p. 4). Przy nadawaniu zwierząt bez dozoru, nadawca powinien w liście przewozowym umieścić wskazówkę, gdzie i jak zamierza dokonać pojenia i karmienia. Jeżeli nadawca nie da takich wskazówek, kolej żelazna może odmówić przyjęcia przesyłki do przewozu. O ile jednak kolej żelazna przyjmie taką przesyłkę, to dokonywa sama karmienia i pojenia zwierząt na koszt i odpowiedzialność nadawcy.

Kolej żelazna nie odpowiada za szkodę wynikłą skutkiem niekarmienia lub niepojenia zwierząt, lub nieodpowiedniego wykonania tych czynności.

2. Paszę lub karm, potrzebne w drodze, przewozi się bezpłatnie w ilościach, określonych w taryfie, o ile karm i paszę załadowano do wagonu, w którym mieszczą się zwierzęta.

Art. 7.

Dozorców powinno być nie więcej, jak jeden na wagon, a nie mniej jak jeden na cztery wagony. Warunki przejazdu dozorczy określa taryfa.

Art. 8.

Kolej żelazna może wyłączyć od przewozu przesyłki, nie odpowiadające niniejszym przepisom.

Art. 9.

1. Przetaczanie wagonów ze zwierzętami należy ograniczyć do niezbędnych potrzeb i wykonywać je zawsze ze szczególną ostrożnością; należy bezwarunkowo unikać silnego uderzenia wagonów o siebie.

2. Przy ładowaniu i wyładowaniu nie wolno klatek koszy i t. p. ze zwierzętami popychać, rzucać, przewracać.

Art. 10.

1. W razie przewozu nocną porą, dozorca towarzyszący transportom zwierząt powinni być zaopatrzeni we własne latarnie dające wyraźne światło. Używanie łatwo zapalnych materiałów do oświetlenia, jak nafty, karbidu i t. p. jest wzbronione.

2. Do wagonów, w których znajduje się słoma lub inne łatwo zapalne materiały, nie wolno wchodzić z zapalonymi cygarami, papierosami lub fajkami, nie wolno również palić w wagonach tytoniu w żadnej postaci.

Art. 11.

Za wszelkiego rodzaju wypadki ze zwierzętami przy ich załadowywaniu lub wyładowywaniu kolej żelazna nie ponosi żadnej odpowiedzialności.

Art. 12.

Nadawca powinien dostarczyć przyrządów niezbędnych do przewozu zwierząt, jak drążki, deski i t. p., jeżeli zaś dostarczy ich kolej żelazna, nadawca płaci należności przewidziane w taryfie, względnie wartość tych przyrządów.

PRZEPISY

dotyczące przedmiotów, przyjmowanych do przewozu kolejami żelaznymi warunkowo.

(Art. 54 „PRZEPISÓW PRZEWOZOWYCH” 2 A).

KLASA I.

Materiały wybuchowe.

Ia. Materiały wybuchowe i strzelnicze.

Uwagi ogólne.

1. Materiały, które nie służą dla celów strzelniczych lub wybuchowych i wskutek zapalenia przez ogień nie mogą być doprowadzone do wybuchu, a na tarcie i uderzenie nie są wrażliwsze od dwunitrobenzolu, nie należą w rozumieniu niniejszych przepisów do materiałów wybuchowych i strzelniczych.

2. Do przewozu kolejowego materiałów wybuchowych lub strzelniczych dopuszcza Ministerstwo Komunikacji, przyczem dla materiałów wybuchowych górniczych po zakomunikowaniu mu przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu o dopuszczeniu go do użycia w górnictwie; dla materiałów mających zastosowanie w wojsku, — po zawiadomieniu Ministerstwa Spraw Wojskowych.

3. Dopuszczenie materiału wybuchowego lub strzelniczego do przewozu kolejowego zachodzi na podstawie prób na bezpieczeństwo przy przewozie, wykonanie których zarządza:

- a) dla materiałów wybuchowych górniczych — Ministerstwo Przemysłu i Handlu;
- b) dla materiałów wybuchowych i strzelniczych, stosowanych w wojsku — Ministerstwo Spraw Wojskowych;
- c) dla materiałów wybuchowych niegórniczych i nie mających zastosowania w wojsku — Ministerstwo Komunikacji.

4. Wytwórca obowiązany jest stale sprawdzać próbnymi, że miarodajne własności materiału wybuchowego, dopuszczonego do przewozu, są zachowane.

5. Pomimo odpowiedzialności wytwórcy za zachowanie miarodajnych własności materiału wybuchowego, do przewozu dopuszczonego, Ministerstwo Komunikacji może zawsze sprawdzić zachowanie tych warunków i, w razie ich niewypełnienia, przewozu danego materiału wzbronić.

Do przewozu dopuszczone są tylko niżej wymienione materiały wybuchowe.

A.

Materiały wybuchowe.

1 Grupa. Materiały wybuchowe, bezpieczne przy zwykłych czynnościach, dopuszczone do przewozu w ilościach dowolnych, jako przesyłki zwyczajne.

- a) Materiały wybuchowe amono-saletrzane (główna część składowa saletra amonowa), o ile one w temperaturze 75° w ciągu 48 godzin nie wydzielają tlenków azotu, oraz o ile one tak przed tą próbą, jak i po niej okażą się na uderzenie, tarcie i zapalenie nie więcej niebezpieczne niż amonit 1 o składzie następującym:

80% saletry, 12% trójnitrotoluolu, 4% mączki drzewnej i 4% nitrogliceryny.

Tego rodzaju materiały wybuchowe, których skład chemiczny znajduje się w granicach, wykazanych niżej mieszanin, dopuszczone są do przewozu:

- a) tymczasowo, jeżeli ich dokładny skład chemiczny został podany Ministerstwu Komunikacji;
- β) ostatecznie, jeżeli na podstawie tego podania zostanie potwierdzone przez Ministerstwo Komunikacji przyjęcie ich na listę materiałów wybuchowych dopuszczonych do przewozu.

1. Górnicze materiały wybuchowe.

A. Materiały wybuchowe skalne.

Amonit 1. Mieszanina 77⁰/₀ do 85⁰/₀ saletry amonowej, której część do 10⁰/₀ całej ilości materiału wybuchowego może być zastąpiona przez saletrę potasową, 1⁰/₀ do 6⁰/₀ mączki roślinnej $\frac{i}{\text{albo}}$ stałych węglowodorów, 10⁰/₀ do 18⁰/₀ nitropochodnych toluolu $\frac{i}{\text{albo}}$ naftaliny $\frac{i}{\text{albo}}$ dwufenilaminy, 3⁰/₀ do 4⁰/₀ nitrogliceryny (też żelatynowanej).

Amonit 2. Mieszanina 77⁰/₀ do 87⁰/₀ saletry amonowej, której część do 10⁰/₀ całej ilości materiału wybuchowego, może być zastąpiona przez saletrę potasową, 1⁰/₀ do 6⁰/₀ mączki roślinnej $\frac{i}{\text{albo}}$ stałych węglowodorów $\frac{i}{\text{albo}}$ naturalnego błonnika zmienionego w drodze chemicznej lub biologicznej, 12⁰/₀ do 20⁰/₀ nitropochodnych toluolu $\frac{i}{\text{albo}}$ naftaliny $\frac{i}{\text{albo}}$ dwufenilaminy, których część do 4⁰/₀ całej ilości materiału wybuchowego może być zastąpiona przez nitrocelulozę.

Amonit 3. Mieszanina 72⁰/₀ do 76⁰/₀ saletry amonowej, której część do 10⁰/₀ całej ilości materiału wybuchowego może być zastąpiona przez saletrę potasową, 3⁰/₀ do 5⁰/₀ nadchloranu potasu, 1⁰/₀ do 4⁰/₀ mączki roślinnej $\frac{i}{\text{albo}}$ stałych węglowodorów, 11⁰/₀ do 15⁰/₀ nitropochodnych toluolu $\frac{i}{\text{albo}}$ naftaliny $\frac{i}{\text{albo}}$ dwufenilaminy, 3⁰/₀ do 4⁰/₀ nitrogliceryny (też żelatynowanej).

Amonit 4. Mieszanina 70⁰/₀ do 77⁰/₀ saletry amonowej, 5⁰/₀ do 10⁰/₀ nadchloranu potasu, 1⁰/₀ do 4⁰/₀ mączki roślinnej $\frac{i}{\text{albo}}$ stałych węglowodorów $\frac{i}{\text{albo}}$ naturalnego błonnika zmienionego drogą chemiczną lub biologiczną, 10⁰/₀ do 16⁰/₀ nitropochodnych toluolu $\frac{i}{\text{albo}}$ naftaliny $\frac{i}{\text{albo}}$ dwufenilaminy, których część do 4⁰/₀ całej ilości materiału wybuchowego może być zastąpiona przez nitrocelulozę.

Amonit 5. Mieszanina 73⁰/₀ do 84⁰/₀ saletry amonowej, której część do 5⁰/₀ całej ilości materiału wybuchowego może być zastąpiona przez saletrę potasową, 2⁰/₀ do 12⁰/₀ glinu, 5⁰/₀ do 15⁰/₀ nitropochodnych toluolu $\frac{i}{\text{albo}}$ naftaliny $\frac{i}{\text{albo}}$ dwufenilaminy, do 5⁰/₀ nadchloranu potasu, do 4⁰/₀ mączki roślinnej, $\frac{i}{\text{albo}}$ celulozy lub naturalnego błonnika zmienionego w drodze chemicznej lub biologicznej, do 4⁰/₀ stałych albo płynnych węglowodorów.

Amonit 6. Mieszanina 82⁰/₀ do 88⁰/₀ saletry amonowej, której część do 10⁰/₀ całej ilości materiału wybuchowego może być zastąpiona przez saletrę potasową, 1⁰/₀ do 6⁰/₀ mączki roślinnej $\frac{i}{\text{albo}}$ stałych węglowodorów, 3⁰/₀ do 8⁰/₀ nitropochodnych toluolu $\frac{i}{\text{albo}}$ naftaliny $\frac{i}{\text{albo}}$ dwufenilaminy, 3⁰/₀ do 4⁰/₀ nitrogliceryny (też żelatynowanej).

Amonit 7. Mieszanina 83⁰/₀ do 88⁰/₀ saletry amonowej, której część do 10⁰/₀ całej ilości materiału wybuchowego może być zastąpiona przez saletrę potasową 1⁰/₀ do 6⁰/₀ mączki roślinnej $\frac{i}{\text{albo}}$ stałych węglowodorów $\frac{i}{\text{albo}}$ celulozy lub naturalnego zmienionego w drodze chemicznej lub biologicznej błonnika, 7⁰/₀ do 11⁰/₀ nitropochodnych toluolu $\frac{i}{\text{albo}}$ naftaliny $\frac{i}{\text{albo}}$ dwufenilaminy, których część do 4⁰/₀ całej ilości materiału wybuchowego może być zastąpiona przez nitrocelulozę.

Żelatyna amonowa. Mieszanina 28⁰/₀ do 33⁰/₀ dwinitrochlorhydriny, której część do 5⁰/₀ całej ilości materiału wybuchowego może być zastąpiona przez nitroglicerynę, 1⁰/₀ do 3⁰/₀ nitrocelulozy kolodjonowej, 45⁰/₀ do 50⁰/₀ saletry amonowej, 10⁰/₀ do 15⁰/₀ azotanów alkalicznych, 6⁰/₀ do 12⁰/₀ nitropochodnych toluolu $\frac{i}{\text{albo}}$ naftaliny $\frac{i}{\text{albo}}$ dwufenilaminy, do 2⁰/₀ mączki roślinnej.

B. Materiały wybuchowe powietrzne.

Bradyt powietrzny A. Mieszanina 79,5⁰/₀ saletry amonowej, 4⁰/₀ nitrogliceryny, 2⁰/₀ trójnitrotoluolu, 1,5⁰/₀ mączki drzewnej, 13⁰/₀ soli kuchennej.

Bradyt powietrzny C. Mieszanina 64,7⁰/₀ saletry amonowej, 4⁰/₀ nitrogliceryny, 8⁰/₀ trójnitrotoluolu, 1,3⁰/₀ mączki drzewnej, 2⁰/₀ węgla drzewnego, 20⁰/₀ soli kuchennej.

Bradyt powietrzny D. Mieszanina 74,7⁰/₀ saletry amonowej, 4⁰/₀ nitrogliceryny, 12⁰/₀ trójnitrotoluolu, 1,3⁰/₀ mączki drzewnej, 1⁰/₀ węgla drzewnego, 7⁰/₀ soli kuchennej.

Bradyt powietrzny E. Mieszanina 63⁰/₀ saletry amonowej, 6⁰/₀ nadchloranu potasu, 7⁰/₀ trójnitrotoluolu, 4⁰/₀ nitrogliceryny, 2⁰/₀ mączki drzewnej, 18⁰/₀ soli kuchennej.

Bradyt powietrzny F. Mieszanina 77,5⁰/₀ saletry amonowej, 4⁰/₀ nadchloranu potasu, 4⁰/₀ trójnitrotoluolu, 4⁰/₀ nitrogliceryny, 1,5⁰/₀ mączki drzewnej, 9⁰/₀ soli kuchennej.

Lignozyt powietrzny A. Mieszanina 62⁰/₀ saletry amonowej, 5⁰/₀ saletry potasowej, 6,3⁰/₀ trójnitrotoluolu, 0,7⁰/₀ dwunitrotoluolu, 4⁰/₀ mączki drzewnej, 4⁰/₀ nitrogliceryny, 18⁰/₀ soli kuchennej.

Lignozyt powietrzny B. Mieszanina 61,5⁰/₀ saletry amonowej, 3⁰/₀ saletry barowej, 5⁰/₀ dwunitrotoluolu, 4⁰/₀ mączki drzewnej, 4⁰/₀ nitrogliceryny żelatynowanej, 22,5⁰/₀ soli kuchennej.

Lignozyt powietrzny C. Mieszanina 57⁰/₀ saletry amonowej, 22⁰/₀ saletry sodowej, 4⁰/₀ nitrogliceryny, 3,5⁰/₀ węgla drzewnego, 7⁰/₀ chlorku amonu i 3⁰/₀ siarki.

Lignozyt powietrzny D. Mieszanina 81⁰/₀ saletry amonowej, 4⁰/₀ nitrogliceryny, 4⁰/₀ mononitronaftaliny, 2⁰/₀ mączki drzewnej, 9⁰/₀ soli kuchennej.

Lignozyt powietrzny E. Mieszanina 53⁰/₀ saletry amonowej, 6⁰/₀ nitrogliceryny, 3⁰/₀ trójnitrotoluolu, 2⁰/₀ mączki drzewnej, 1⁰/₀ węgla drzewnego, 35⁰/₀ soli kuchennej.

Lignozyt powietrzny F. Mieszanina 83⁰/₀ saletry amonowej, 2⁰/₀ saletry barowej, 4⁰/₀ nitrogliceryny, 3⁰/₀ dwunitrotoluolu, 2⁰/₀ grafitu, 6⁰/₀ chlorku potasu.

Lignozyt powietrzny G. Mieszanina 54⁰/₀ saletry amonowej, 22⁰/₀ saletry sodowej, 4⁰/₀ nitrogliceryny, 3,5⁰/₀ mączki drzewnej, 3,5⁰/₀ węgla drzewnego, 10⁰/₀ soli kuchennej i 3⁰/₀ siarki.

Lignozyt powietrzny H. Mieszanina 67⁰/₀ saletry amonowej, 5⁰/₀ saletry potasowej, 5⁰/₀ mononitronaftaliny, 4⁰/₀ nitrogliceryny, 15⁰/₀ soli kuchennej, 4⁰/₀ mączki drzewnej.

Lignozyt powietrzny I. Mieszanina 70⁰/₀ saletry amonowej, 5⁰/₀ saletry sodowej, 4⁰/₀ mononitronaftaliny, 4⁰/₀ nitrogliceryny, 5⁰/₀ nadchloranu potasu, 5⁰/₀ soli kuchennej, 3⁰/₀ chlorku amonu, 4⁰/₀ mączki drzewnej.

Westfalit powietrzny A. Mieszanina 84⁰/₀ saletry amonowej, 2,4⁰/₀ saletry barowej, 1,6⁰/₀ naftaliny, 4⁰/₀ nitrogliceryny, 8⁰/₀ chlorku potasu.

Westfalit powietrzny B. Mieszanina 82⁰/₀ saletry amonowej, 1,5⁰/₀ mączki drzewnej, 1,5⁰/₀ węgla, 4⁰/₀ nitrogliceryny, 11⁰/₀ chlorku potasu.

Westfalit powietrzny D. Mieszanina 83,5⁰/₀ saletry amonowej, 4⁰/₀ nitrogliceryny, 1,5⁰/₀ trójnitrotoluolu flegm., 2⁰/₀ mączki drzewnej, 9⁰/₀ chlorku potasu.

Kahicyt amonowy powietrzny A. Mieszanina 64,7⁰/₀ saletry amonowej, 8⁰/₀ trójnitrotoluolu, 2⁰/₀ węgla, 1,3⁰/₀ mączki drzewnej, 4⁰/₀ żelatynowanej nitrogliceryny, 20⁰/₀ chlorku sodu.

Kahicyt amonowy powietrzny B. Mieszanina 67⁰/₀ saletry amonowej, 6⁰/₀ dwunitrotoluolu, 1,5⁰/₀ mączki drzewnej, 1,5⁰/₀ węgla, 4⁰/₀ żelatynowanej nitrogliceryny, 20⁰/₀ chlorku sodu.

Pionkit powietrzny A. Mieszanina 62⁰/₀ saletry amonowej, 4⁰/₀ nitrogliceryny, 10⁰/₀ nitrotoluolu, 2⁰/₀ mączki drzewnej, i 22⁰/₀ soli kuchennej.

Pionkit powietrzny B. Mieszanina 81⁰/₀ saletry amonowej, 3⁰/₀ trójnitrotoluolu, 4⁰/₀ nitrogliceryny, 2⁰/₀ celulozy, 10⁰/₀ soli kuchennej.

Bradyt leśno-rolniczy. Mieszanina 70⁰/₀ saletry amonowej, 12⁰/₀ trójnitrotoluolu i innych związków azotowych, 0,5⁰/₀ nitrogliceryny, 7⁰/₀ nadchloranu potasu, 1,5⁰/₀ mączki drzewnej, 1⁰/₀ węgla drzewnego, 8⁰/₀ soli kuchennej.

II. Inne materiały wybuchowe.

b) Nitrozwiązki Organiczne o ile one na uderzenie, tarcie i zapalenie nie są niebezpieczniejsze, niż czysty kwas pikrynowy, a w temperaturze 75⁰ w ciągu 48 godzin nie zmieniają swej wagi (patrz też 2 grupę punkt a), a mianowicie:

α) nierozpuszczalne w wodzie, nie tworzące soli wybuchowych:

Trójnitrotoluol czysty jak również mieszany z saletrą amonową (rozcieńczony saletrą amonową trójnitrotoluol do napełniania pocisków), albo z dwunitrotoluolem, terpentyną i najwyżej z 0,5⁰/₀ nitrocelulozy kolodjonowej (plastrotyl), następnie t. zw. trójnitrotoluol płynny (obojętna mieszanina nitropochodnych toluolu płynna w zwykłej temperaturze) i trójnitrotoluol plastyczny (plastyczna mieszanina krystalicznego i płynnego trójnitrotoluolu, zawierająca najwyżej 0,5⁰/₀ bawełny kolodjonowej) i trójnitrotoluol w prasowanej mieszaninie z saletrą amonową i glinem (amonal).

Materiały te nie powinny być bardziej niebezpieczne niż chemicznie czysty „Trójnitrotoluol α”, Trójnitroanizol,

Trójnitroksylol,
Trójnitromezytylen,
Trójnitropseudokumol,
Trójnitrobenzol,
Trójnitrochlorbenzol,
Trójnitroanilina,
Trójnitronaftalina,
Czteronitronaftalina,
Sześciornitrodwufenilamina,
Siarczek sześciornitrodwufenilu.

β) W wodzie rozpuszczalne:

Kwas pikrynowy. Kwas ten nie powinien zawierać żadnych domieszek, które czyniłyby go bardziej niebezpiecznym niż chemicznie czysty produkt.

Trójnitrokresol,
Trójnitronaftol,
Czteronitronaftol.

γ) Mieszaniny z wyżej wymienionych materiałów (α i β) zmieszane pomiędzy sobą, albo z innymi aromatycznymi nitrozwiazkami, które w rozumieniu niniejszych przepisów nie są materiałami wybuchowymi, jak np. jednonitrotoluol, oraz z innymi niezwiększającymi niebezpieczeństwa domieszkami.

Tu należą:

I. Górnicze materiały wybuchowe.

Pikryt. Mieszanina 90 do 100% kwasu pikrynowego, którego część do 20% całej ilości materiału wybuchowego może być zastąpiona przez inne aromatyczne związki nitrowe, 10% do 0% wody lub innych niezwiększających niebezpieczeństwa domieszek.

Heksamit. Mieszanina 60% do 90% sześciornitrodwufenilaminy, której część do 40% całej ilości materiału wybuchowego może być zastąpiona przez kwas pikrynowy, 10% do 40% dwinitro $\frac{1}{100}$ trójnitrotoluolu $\frac{1}{100}$ trójnitronaftaliny, najwyżej 4% mączki roślinnej.

II. Inne materiały wybuchowe.

(na razie w obrocie się nie znajdują).

c) Nitroceluloza. (Bawełna strzelnicza, bawełna kolodjonowa) o ile ona odpowiada następującym warunkom stałości:

1. Ilość wydzielającego się w temperaturze 132° w ciągu dwóch godzin tlenku azotu nie może być większą niż 3 cm³ na 1 gr. nitrocelulozy.

2. Temperatura zapłnienia nitrocelulozy musi być wyższą od 180°.

α) Bawełna strzelnicza i bawełna kolodjonowa nieprasowana, również bawełna strzelnicza w postaci kłaczek z zawartością przynajmniej 25% wody lub alkoholu (75 części materji suchej i 25 części płynu);

β) bawełna strzelnicza i bawełna kolodjonowa prasowana z zawartością co najmniej 15% wody (85 części materji suchej i 15 części wody). (Patrz też 2 grupę p. b.).

d) Proch i materiały wybuchowe o składzie zbliżonym do prochu czarnego, bezpieczne przy zwykłych czynnościach, o ile one na uderzenie, tarcie i zapalenie nie okazują się więcej niebezpieczne niż sałetra wybuchowa 2, o składzie następującym: 75% saletry sodowej, 10% siarki, 15% węgla brunatnego.

Tu należą:

I. Górnicze materiały wybuchowe.

Proch górniczy 4. Mieszanina 65% do 70% saletry potasowej, 8% sadzy, 10% do 15% celulozy, 8% do 12% siarki, do 3% siarczanu żelaza.

Proch górniczy 5. Mieszanina 70% do 73% saletry potasowej, 17% do 19% siarki, 5% do 7% węgla drzewnego, 5% do 7% celulozy lub naturalnego błonnika zmienionego drogą chemiczną lub biologiczną.

Saletra wybuchowa 2. Mieszanina 70% do 75% saletry sodowej, której część do 5% całej ilości materiału wybuchowego może być zastąpiona przez saletrę potasową, 10% do 16% węgla brunatnego, 9% do 15% siarki.

Saletra wybuchowa 3. Mieszanina 71% do 76% saletry sodowej, której część do 5% całej ilości materiału wybuchowego może być zastąpiona przez saletrę potasową, 9% do 11% siarki, 15% do 19% paku, którego część do 10% całej ilości materiału wybuchowego może być zastąpiona przez węgiel, do 1% dwuchromianu potasu.

Saletra wybuchowa 4. Mieszanina 65% do 70% saletry sodowej, której część do 40% całej ilości materiału wybuchowego może być zastąpiona przez saletrę potasową, 8% sadzy, 10% do 15% celulozy, 8% do 12% siarki, do 3% siarczanu żelaza.

Saletra wybuchowa 5. Mieszanina 70% do 75% saletry sodowej, której część do 40% całej ilości materiału wybuchowego może być zastąpiona przez saletrę potasową, 17% do 19% siarki, 5% do 7% węgla, 5% do 7% celulozy albo naturalnego błonnika, zmienionego w drodze chemicznej lub biologicznej.

II. Inne materiały wybuchowe.

(na razie w obrocie się nie znajdują).

e) Chloranowe i nadchloranowe materiały wybuchowe.

Mieszanina chloranów albo nadchloranów alkalicznych lub ziem alkalicznych ze związkami obfitującymi w węgiel, jak węglowodory, żywice, oleje nitrowane, aromatyczne węglowodory, mączki roślinne, sole nieorganiczne i t. p. Mieszaniny chloranowe nie powinny zawierać żadnych soli amonowych. Na uderzenie, tarcie i zapalenie powinny być te materiały wybuchowe nie więcej niebezpieczne niż chloranowy materiał wybuchowy o składzie następującym: 75% chloranu potasu, 15% dwunitrotoluolu, 5% oleju rycynowego, 1% nitronaftaliny. Tu należą:

I. Górnicze materiały wybuchowe.

A. Chloranowe materiały wybuchowe.

Chloratyt 1. Mieszanina 70% do 80% chloranu potasu $\frac{1}{\text{albo}}$ sodu, których część do 20% całej ilości materiału wybuchowego może być zastąpiona przez nadchloran potasu $\frac{1}{\text{albo}}$ saletrę potasową, 12% do 20% nitropochodnych toluolu $\frac{1}{\text{albo}}$ naftaliny $\frac{1}{\text{albo}}$ dwufenilaminy, 1% do 5% mączki roślinnej, 3% do 5% stałych węglowodorów $\frac{1}{\text{albo}}$ olejów $\frac{1}{\text{albo}}$ tłuszczów, 2% do 6% nitrogliceryny niezżelatynowanej.

Chloratyt 2. Mieszanina 70% do 85% chloranu potasu $\frac{1}{\text{albo}}$ chloranu sodu, część których w ilości do 20% całej ilości materiału wybuchowego może być zastąpiona przez nadchloran potasu, 10% do 20% nitropochodnych toluolu $\frac{1}{\text{albo}}$ naftaliny $\frac{1}{\text{albo}}$ dwufenilaminy, 1% do 5% mączki roślinnej, 3% do 5% stałych węglowodorów $\frac{1}{\text{albo}}$ olejów $\frac{1}{\text{albo}}$ tłuszczów.

Chloratyt 3. Mieszanina 88% do 91% chloranu potasu $\frac{1}{\text{albo}}$ chloranu sodu, 8% do 12% płynnych węglowodorów o temperaturze zapłnienia nie niższej niż 30° i do 3% mączki roślinnej.

B. Nadchloranowe materiały wybuchowe.

Nadchloratyt 1. Mieszanina 60% do 75% nadchloranu potasu, którego część do 10% całej ilości materiału wybuchowego może być zastąpiona przez saletrę amonową $\frac{1}{\text{albo}}$ saletrę potasową, 1% do 5% mączki roślinnej, 20% do 30% nitropochodnych toluolu $\frac{1}{\text{albo}}$ naftaliny $\frac{1}{\text{albo}}$ dwufenilaminy, 3% do 6% nitrogliceryny niezżelatynowanej

Nadchloratyt 2. Mieszanina 62% do 75% nadchloranu potasu, którego część do 10% całej ilości materiału wybuchowego może być zastąpiona przez saletrę amonową $\frac{1}{\text{albo}}$ saletrę potasową, 1% do 8% mączki roślinnej $\frac{1}{\text{albo}}$ stałych węglowodorów 20% do 30% nitropochodnych toluolu $\frac{1}{\text{albo}}$ naftaliny $\frac{1}{\text{albo}}$ dwufenilaminy, których część do 4% całej ilości materiału wybuchowego może być zastąpiona przez nitrocelulozę.

Nadchloratyt 3. Mieszanina 30% do 40% nadchloranu potasu $\frac{1}{\text{albo}}$ amonu, 35% do 45% saletry amonowej, której część w obecności nadchloranu amonu musi być zastąpiona równoważną

mu ilością saletry potasowej, 15°/o do 20°/o nitropochodnych toluolu $\frac{1}{\text{albo}}$ naftaliny $\frac{1}{\text{albo}}$ dwufenilaminy, których część do 4°/o całej ilości materiału wybuchowego może być zastąpiona przez nitrocelulozę, 3°/o do 8°/o mączki roślinnej $\frac{1}{\text{albo}}$ stałych węglowodorów.

II. Inne materiały wybuchowe.

(na razie w obrocie się nie znajdują).

f) Prochowa masa surowa (do wyrobu prochu bezdymnego) z zawartością co najmniej 30°/o wody.

2 grupa. Materiały wybuchowe, które mogą być przewożone tylko jako przesyłki pół- i całowagonowe.

a) Organiczne nitrozwiązki i mieszaniny ich, nie odpowiadające wymaganiom punktu b) grupy 1, które jednak w stanie suchym w temperaturze 75° w ciągu 48 godzin zachowują ciężar stały i na uderzenie, tarcie i zapalenie nie są więcej niebezpieczne

α) suche oraz mokre, nierozpuszczalne w wodzie, niż czteronitrometyloanilina,

β) mokre, rozpuszczalne w wodzie, niż trójnitrorezorcyna.

Nitrozwiązki rozpuszczalne w wodzie nie powinny wydzielać gazu.

b) Nitroceluloza (Bawełna strzelnicza, bawełna kolodjonowa), o ile odpowiada następującym warunkom stałości:

1. Ilość wydzielającego się w temperaturze 132° w ciągu dwóch godzin tlenku azotu nie może być większą niż 3 cm³ na 1 gr. nitrocelulozy.

2. Temperatura zapłnienia nitrocelulozy musi być wyższą od 180°.

α) Bawełna strzelnicza i bawełna kolodjonowa nieprasowane, z zawartością co najmniej 15°/o wody (85°/o materji suchej i 15°/o wody). Patrz też 1 grupę, punkt c), α), β);

β) Mielona bawełna strzelnicza, również z domieszką 30°/o do 50°/o saletry potasowej lub barowej, prasowana w naboje z powłoką parafinową.

c) Nitrowana chlorhydryna.

d) Materiały wybuchowe chloranowe i nadchloranowe, które nie odpowiadają warunkom 1 grupy punkt e), ale nie są więcej niebezpieczne niż chloranowy materiał wybuchowy o składzie następującym: 85°/o chloranu potasu i 15°/o kalafonji.

e) Proch czarny (Mieszanina saletry potasowej, siarki i węgla) w postaci mączki, ziaren lub prasowany oraz materiały wybuchowe o składzie zbliżonym do prochu czarnego, które nie odpowiadają warunkom 1 grupy, punkt d), lecz na uderzenie, tarcie i zapalenie są nie więcej niebezpieczne, niż zmieszany na pył proch myśliwski o składzie następującym: 75°/o saletry potasowej, 10°/o siarki i 15°/o węgla drzewnego.

Tu należą:

I. Górnicze materiały wybuchowe.

Proch górniczy 1. Mieszanina 75°/o do 77°/o saletry potasowej, 10°/o do 15°/o węgla drzewnego, 8°/o do 15°/o siarki.

Proch górniczy 2. Mieszanina 65°/o do 72°/o saletry potasowej, 28°/o do 32°/o węgla drzewnego i siarki.

Proch górniczy 3. Mieszanina 65°/o do 67°/o saletry potasowej, 33°/o do 37°/o węgla drzewnego i siarki.

Saletra wybuchowa 1. Mieszanina 70°/o do 75°/o saletry sodowej, część której w ilości do 25°/o całej ilości materiału wybuchowego może być zastąpiona przez saletrę potasową, 10°/o do 16°/o węgla, 9°/o do 15°/o siarki.

II. Inne materiały wybuchowe.

(na razie w obrocie się nie znajdują).

f) Dynamity i materiały wybuchowe o składzie zbliżonym do dynamitów pochodzące z fabryk krajowych, uprawnionych do wytwarzania ich lub z fabryk

zagranicznych, które otrzymały zezwolenie na przewóz tych materiałów wybuchowych kolejami polskimi. Te materiały wybuchowe nie powinny być niebezpieczniejsze niż żelatyna wybuchowa lub dynamit krzemkowy. Tu należą:

I. Górnicze materiały wybuchowe.

A. Materiały wybuchowe skalne.

Dynamit 1. Mieszanina 61% do 63,5% nitrogliceryny, 1,5% do 4% bawełny kolodjonowej, 25% do 29% saletry sodowej $\frac{i}{\text{albo}}$ nadchloranu potasu, 6% do 9% mączki drzewnej, również do 2% sody $\frac{i}{\text{albo}}$ kredy $\frac{i}{\text{albo}}$ nieszkodliwych barwiących składników, np. ochry, caput mortuum.

Dynamit 2. Mieszanina 56% do 61% nitrogliceryny, 4,5% do 9% nitrocelulozy, 3% do 8% mączki drzewnej, do 4% nitropochodnych toluolu $\frac{i}{\text{albo}}$ naftaliny $\frac{i}{\text{albo}}$ dwufenilaminy, 25% do 30% azotanów alkalicznych $\frac{i}{\text{albo}}$ nadchloranu potasu.

Dynamit 3. Mieszanina 34% do 39% nitrogliceryny, 1% do 6% nitrocelulozy, 1% do 6% mączki roślinnej, 6% do 10% nitropochodnych toluolu $\frac{i}{\text{albo}}$ naftaliny $\frac{i}{\text{albo}}$ dwufenilaminy, 44% do 54% azotanów alkalicznych $\frac{i}{\text{albo}}$ saletry amonowej $\frac{i}{\text{albo}}$ nadchloranu potasu.

Dynamit 4. Mieszanina 36% do 39,5% nitrogliceryny, 0,5% do 4% nitrocelulozy, 1% do 7% mączki roślinnej $\frac{i}{\text{albo}}$ stałych węglowodorów, 40% do 50% azotanów alkalicznych $\frac{i}{\text{albo}}$ saletry amonowej $\frac{i}{\text{albo}}$ nadchloranu potasu, 7% do 12% nieorganicznych soli biernych.

Dynamit 5. Mieszanina 16% do 20% nitrogliceryny, 0,5% do 2% bawełny strzelniczej, 50% do 74% nadchloranu potasu $\frac{i}{\text{albo}}$ saletry amonowej $\frac{i}{\text{albo}}$ azotanów alkalicznych, 2% do 12% nitropochodnych toluolu $\frac{i}{\text{albo}}$ naftaliny $\frac{i}{\text{albo}}$ dwufenilaminy, 1% do 6% mączki roślinnej $\frac{i}{\text{albo}}$ stałych węglowodorów, do 12% chlorków alkalicznych.

Żelatyt. Mieszanina najmniej 20% żelatynowanej nitrogliceryny, z zawierającymi wodę środkami rozcieńczającymi, saletrą amonową, mączką drzewną, z aromatycznymi nitrozwiązkami, nie więcej niebezpiecznymi niż trójnitrotoluol, też z chlorkiem sodu, chlorkiem potasu, lub temu podobnymi nie zwiększającymi niebezpieczeństwa, obojętnymi, stałymi solami.

Żelatyna wybuchowa. Mieszanina 92% do 94% nitrogliceryny i 6% do 8% bawełny kolodjonowej.

B. Materiały wybuchowe powietrzne.

α) Półżelatynowane materiały wybuchowe powietrzne.

Balduryt powietrzny A. Mieszanina 12% żelatynowanej nitrogliceryny, 50% saletry amonowej, 2% dwunitrotoluolu, 2% mączki drzewnej, 0,5% pyłu węglowego, 33,5% chlorku sodu.

Balduryt powietrzny B. Mieszanina 12% nitrogliceryny żelatynowanej, 50% saletry amonowej, 1% pyłu węglowego, 35% soli kuchennej, 2% mączki drzewnej.

Bawaryt powietrzny A. Mieszanina 12% nitrogliceryny żelatynowanej, 55% saletry amonowej, 3% dwunitrotoluolu, 1% węgla, 1% mączki drzewnej, 28% chlorku sodu.

Bawaryt powietrzny B. Mieszanina 12% nitrogliceryny żelatynowanej, 56% saletry amonowej, 2% trójnitrotoluolu, 2% dwunitrotoluolu, 28% chlorku sodu.

β) Żelatynowane materiały wybuchowe powietrzne.

Barbaryt powietrzny A. Mieszanina 30% żelatynowanej nitrogliceryny, 0,5% bawełny strzelniczej, 0,5% dwunitrotoluolu, 25% saletry amonowej, 3% saletry barowej, 1% talku, 40% chlorku potasu.

Barbaryt powietrzny B. Mieszanina 29,5% żelatynowanej nitrogliceryny, 0,5% bawełny strzelniczej, 1% gliceryny, 24% saletry amonowej, 2,5% saletry barowej, 1% talku, 41,5% soli kuchennej.

Barbaryt powietrzny C. Mieszanina 30% żelatynowanej nitrogliceryny, 34,5% chlorku potasu, 32,5% saletry amonowej, 1,5% naftaliny, 1% saletry sodowej, 0,5% gliceryny.

Aryt powietrzny A. Mieszanina 25% nitrogliceryny, 0,8% bawełny strzelniczej, 1% gliceryny (gęst. = 1,13), 29,5% saletry amonowej, 3,7% trójnitrotoluolu, 40% chlorku sodu.

Aryt powietrzny B. Mieszanina 25% nitrogliceryny, 0,8% bawełny strzelniczej, 1% gliceryny (gęst. = 1,13), 31% saletry amonowej, 4,2% trójnitrotoluolu, 38% chlorku sodu.

II. Inne materiały wybuchowe.

(na razie w obrocie się nie znajdują).

- g) **Amono-saletrzane materiały wybuchowe**, które nie są bezpieczne przy zwyczajnych czynnościach (t.j. nie odpowiadają warunkom grupy 1 punkt a), o ile one pod żadnym względem nie są niebezpieczniejsze niż żelatyna wybuchowa. Te materiały wybuchowe nie powinny zawierać żadnych chloranów i muszą pochodzić z fabryk krajowych uprawnionych do ich wytwarzania lub z fabryk zagranicznych, które otrzymały zezwolenie na przewóz tych materiałów wybuchowych kolejami polskimi.
- h) **Próbki nowych materiałów wybuchowych do wagi 15 kg.** nadawane do zbadania pod adresem urzędowo uznanych pracowni chemicznych, o ile nie są one niebezpieczniejsze niż żelatyna wybuchowa lub dynamit okrzemkowy (patrz też niżej podany wstęp do przepisów przewozowych art. 17).

B.

Materiały strzelnicze.

1 grupa. Materiały strzelnicze dopuszczone do przewozu w ilościach dowolnych jako przesyłki zwyczajne, a mianowicie:

Prochy bezdymne żelatynowane nitrocelulozowe i nitroglicerynowe, luźne i w ładunkach, o ile odpowiadają one warunkom następującym:

- 1. Nitroceluloza użyta do fabrykacji powinna być najlepszego gatunku i zadośćuczynić następującym wymaganiom stałości:
 - a) ilość wydzielającego się w temperaturze 132° w ciągu dwóch godzin tlenku azotu nie może być większą niż 3 cm⁵ na 1 gr nitrocelulozy;
 - b) temperatura zapłnienia nitrocelulozy musi być wyższą od 180° C.
- 2. Nitrogliceryna użyta do fabrykacji powinna być najlepszego gatunku, szczególnie nie zawierać wolnych kwasów.
- 3. Gotowy proch musi być żelatynowany i odpowiadać następującym wymaganiom:
 - a) prochy nitrocelulozowe powinny mieć temperaturę zapłnienia co najmniej 170°, a przy próbie na stałość w temperaturze 132° w ciągu najmniej 1 godziny nie wydzielać wyraźnie widocznych żółtoczerwonych gazów;
 - b) prochy nitroglicerynowe powinny mieć temperaturę zapłnienia co najmniej 160°, a przy próbie na stałość w temperaturze 120° w ciągu najmniej 1½ godziny nie wydzielać wyraźnie widocznych żółtoczerwonych gazów.

2 grupa. Materiały strzelnicze, które mogą być przewożone tylko jako przesyłki pół i całowagonowe.

Bezdymne prochy żelatynowane nitrocelulozowe i nitroglicerynowe, które nie odpowiadają wymaganiom dla prochów 1 grupy.

Bezdymne prochy niezżelatynowane nitrocelulozowe (tak zwane prochy mieszane).

Prochy czarne (prasowane i ziarniste) i prochy o zbliżonym składzie, używane dla celów strzelniczych.

Dobrze żelatynowane włókna prochowe i wyroby z nich.

C.

Inne materiały zdolne do wybuchu.

1. Zdolne do wybuchu, lecz nie samozapalne wytwory chemiczne nie wykazane w działach A i B muszą być w stanie suchym poddane próbom na uderzenie, tarcie i zapalenie i przytem nie powinny okazać się niebezpieczniejszymi niż wzięty do porównania sproszkowany kwas pikrynowy o punkcie krzepnięcia co najmniej 120°.

2. Mieszaniny mechaniczne o charakterze wybuchowym do materiałów danej grupy zaliczane być nie mogą.

UWAGA. Towary wymienione w załączniku B należy oznaczać w liście przewozowym według nazw, zawartych w tymże załączniku.

Nadawca winien w liście przewozowym podkreślić czerwonym atramentem nazwy towarów, wymienionych w klasie I.

Materiały, wyszczególnione w załączniku B, wolno pakować razem z innymi materiałami tylko wówczas, jeżeli to jest w tym załączniku dozwolone.

Wolno je z innymi materiałami ładować do tego samego wagonu, jeżeli niema co do tego zakazu w załączniku B.

Przepisy przewozowe dla wymienionych pod Ia, A, B i C materiałów wybuchowych.

I. Przesyłki próbek.

W celu przeprowadzania badań w urzędowych lub w urzędowo uznanych pracowniach i stacjach doświadczalnych mogą być przewożone jako drobnica:

- a) Próbkki nowych materiałów wybuchowych nie więcej niebezpiecznych niż porównawczy amonit 1 (patrz dział A, 1 grupa, a), w ilościach 5 kg. i tylko w postaci nabojów. Naboje muszą być przez owinięcie w mocny papier związane w paczki wagi do 2½ kg. i następnie włożone w mocną wytrzymałą drewnianą skrzynkę, ta zaś w drugą drewnianą skrzynkę ochronną. Odległość pomiędzy ściankami obu skrzynek powinna wynosić co najmniej 5 cm. i musi być wypełniona ziemią okrzemkową lub trocinami. Na ochronnej skrzynce zewnętrznej musi się znajdować wyraźny i trwały o barwie czerwonej napis: „Próba materiału wybuchowego Eksplozyw.” Do listu przewozowego musi być dołączone zaświadczenie uznanego przez Zarząd Kolejowy chemika, że rodzaj i opakowanie przesyłki odpowiada niniejszym przepisom.
- b) Próbkki dowolnych nowych materiałów wybuchowych w ilościach do 100 gr. i tylko w postaci nabojów. Naboje, o ile ich jest więcej niż jeden, muszą być przez owinięcie w mocny papier związane w paczkę, ta zaś ułożona w mocną i trwałą drewnianą skrzynkę z desek o grubości co najmniej 22 mm. i długości 25 cm. i zapomocą trocin zabezpieczona przeciw wszelkim poruszeniom w skrzynce. Ta skrzynka umieszcza się w drugą drewnianą mocną, szczelną i dobrze zamykającą się ochronną skrzynkę z desek o grubości co najmniej 25 mm. i takich wymiarów, aby odległość pomiędzy skrzynkami wewnętrzną i zewnętrzną wynosiła ze wszystkich stron co najmniej 12 cm. Ta wolna przestrzeń musi być mocno wypełniona trocinami, przyczem drogą odpowiednich prób musi być ustalone, że odległość pomiędzy skrzynkami przy wstrząśnieniach podczas przewozu nie może ulec zmianie. Na ochronnej skrzynce zewnętrznej musi być trwały i wyraźny o barwie czerwonej napis: „Próba materiału wybuchowego Eksplozyw. Nie rzucać”. Do listu przewozowego musi być dołączone zaświadczenie uznanego przez Zarząd Kolejowy chemika, że opakowanie odpowiada niniejszym przepisom i że wysyłający porozumiał się z pracownią lub stacją doświadczalną co do właściwości przesyłanych próbek.
- c) Próbkki dynamitów (2 grupa), o ile należą do materiałów wybuchowych powietrznych i przesyłają się do urzędowo uznanych stacyj doświadczalnych w celu zbadania ich na bezpieczeństwo w gazie kopalnianym lub pyłe węglowym, w ilościach do 2 kg. i tylko w postaci nabojów. Naboje muszą być przez owinięcie w mocny papier związane w paczkę, a ta ułożona w drewnianą skrzynkę z desek grubości co najmniej 22 mm. i w niej zapomocą trocin tak umocowaną, aby uniemożliwione było wszelkie przesunięcie. Następnie skrzynka ta opakowuje się, jak wskazano w punkcie b. Na ochronnej skrzynce zewnętrznej musi być trwały i wyraźny o barwie czerwonej napis: „Próba dynamitu dla zbadania co do bezpieczeństwa Eksplozyw. Nie rzucać”. Do listu przewozowego musi być załączone zaświadczenie, uznanego przez Zarząd Kolejowy chemika, że próbka nie jest niebezpieczniejsza, niż żelatyna wybuchowa albo dynamit okrzemkowy i że opakowanie odpowiada niniejszym przepisom.

UWAGA. Próbkki materiałów wybuchowych i strzelniczych, przesyłanych przez instytucje wojskowe do pracowni chemicznych do zbadania, zamiast w nabojach, mogą być w szczelnych blaszanych pudełkach, dobrze zapakowanych, jak wyżej do skrzynek drewnianych.

II. Zwykle przesyłki nie podpadające pod 1).

A.

Opakowanie.

Grupa 1 materiałów wybuchowych. Znak: Eksplodyw

1. Materiały wybuchowe amono-saletrzane a).

(1) Te materiały wybuchowe mogą być przesyłane tylko w postaci nabołów. Naboje powinny być zapakowane w hermetycznie zamykane pudełka blaszane, te ostatnie zaś w trwałe paczki drewniane.

(2) Naboje, nasycone parafiną albo cerezyną, można także pakować, łącząc je przez owinięcie w mocny papier w paczki, wagi do 2½ kg. Tak samo mogą być opakowane naboje nienasycone, lecz wówczas same paczki powinny być obciążone parafiną albo cerezyną albo żywicą i w ten sposób zupełnie zabezpieczone od działania powietrza. Paczki winny być mocno zapakowane w wytrzymałe, szczelne i dobrze zamykające się skrzynie drewniane.

(3) Zawartość skrzyni może wynosić najwyżej 50 kg.

(4) Skrzynie winny być zaopatrzone w wyraźny i trwały o barwie czerwonej napis: „Amono-Saletrzane Związki Eksplodyw”.

2. Organiczne nitrozwiązki i ich mieszaniny b).

(1) Materiały te winny być mocno zapakowane w wytrzymałe, szczelne, dobrze zamknięte naczynia drewniane, lub w t. zw. amerykańskie beczki z masy tekturowej. Tak zwany trójnitroto-luol płynny może być pakowany w naczynia żelazne; naczynia te muszą posiadać zupełnie szczelne zamknięcie, które w razie pożaru ustępowałoby pod ciśnieniem rozwijających się wewnątrz naczynia gazów. Pikryt i heksamit opakuje się według przepisów dla amono-saletrzanych materiałów wybuchowych a), lecz mogą nie być parafinowane i cerezynowane.

(2) Skrzynie lub naczynia winny być zaopatrzone w wyraźny i trwały napis z nazwą materiału wybuchowego i znak o barwie czerwonej „Nitrozwiązki Eksplodyw”. Do opakowania rozpuszczalnych w wodzie nitrozwiązków nie wolno używać ołowiu.

3. Nitroceluloza*) (bawełna strzelnicza, bawełna kolodjonowa) c).

Nitroceluloza w postaci kłaczek oraz nieprasowana z zawartością co najmniej 25% wody albo alkoholu (α) i nitroceluloza prasowana z zawartością co najmniej 15% wody (β) winny być opakowane w nieprzepuszczające powietrza i wody, względnie alkoholu, mocne, szczelne i dokładnie zamykające się naczynia drewniane, lub w t. zw. amerykańskie beczki z masy tekturowej, lub też w beczki żelazne wewnątrz cynkowane (wyołowione) ze szczelnym zamknięciem, które mogłoby ustąpić działaniu ewentualnego wewnętrznego ciśnienia. Dla nadania wymaganej szczelności względem powietrza, wody i alkoholu muszą być naczynia drewniane i beczki amerykańskie dobrze wyłożone np. blachą cynkową albo nieprzerwanym papierem parafinowanym. Naczynia winny być zaopatrzone w wyraźny o barwie czerwonej napis: „Mokra nitroceluloza Eksplodyw”

*) Nitroceluloza c) z zawartością co najmniej 25% wody i prochowa masa surowa e) mogą być ładowane w stanie luźnym, bez opakowania do specjalnie urządzonych wagonów, których nie wolno używać dla innych celów. Wagony te muszą mieć mocne i zupełnie szczelne ściany, wykluczające wysypywanie się zawartości i ulatnianie wilgoci. Wewnątrz wagony te powinny mieć gładkie, łatwe do utrzymania w czystości i do zmywania powierzchnie bez części wystających, śrub, muter i t. p. i bez wgłębień, umożliwiających pozostawanie resztek. Wagony te muszą być wewnątrz cynkowane lub wyołowione, pewnie i dobrze zamknięte i mieć rzucający się w oczy wyraźny o barwie czerwonej napis: „Mokra nitroceluloza Eksplodyw”.

Zaladowywanie i rozładowywanie nitrocelulozy luźnej może odbywać się tylko w fabrykach materiałów wybuchowych. Przed ponownym użyciem wagony muszą być starannie zewnątrz i wewnątrz wyczyszczone, o czym zaświadczenie przedkłada się kolei żelaznej przy oddaniu wagonów.

4. Materiały wybuchowe o składzie zbliżonym do prochu czarnego bezpieczne przy zwykłych czynnościach d).

(1) Materiały te winny być opakowane, jak materiały wybuchowe amono-saletrzane a). Dla prochu górniczego 5 i saletry wybuchowej 5 zezwala się zamiast pakowania w naboje również pakowanie w puszki z białej blachy ze szczelnie zamykającymi się pokrywami; każda puszka może zawierać najwyżej 5 kg. prochu górniczego 5, albo 5 kg. saletry wybuchowej 5 i powinna być całkowicie zawinięta w mocny papier. Najwyżej 10 puszek wkłada się do mocnego, szczelnego, dobrze zamykającego się drewnianego naczynia w taki sposób, by trzymanie się pokryw puszek na swem miejscu było w zupełności zabezpieczone. Naczynia te powinny być poprzedzielane zapomocą szczelnie dopasowanych przegródek, przybitych gwoździami, lecz nie do wierzchniej pokrywy naczynia, przyczem w jednym przedziale może znajdować się nie więcej niż 3 puszki. Dla prochu górniczego 5 i saletry wybuchowej 5 zezwala się stosować szczelne gilzy z papieru pergaminowego zamiast gilz, przepojonych parafiną lub cerezyną (patrz punkt 1 liczba (2)).

(2) Na zewnętrznych naczyniach musi znajdować się wyraźny i trwały napis z nazwą materiału wybuchowego oraz znak „Proch górniczy Eksplodyw”.

5. Chloranowe i nadchloranowe materiały wybuchowe e).

(1) Te materiały winny być w postaci nabojów obciążonych parafiną lub cerezyną albo owiniętych w parafinowy ewentualnie cerezynowany papier. Naboję łączy się mocnym papierem w paczki 2¹/₂ kg. wagi. Przy chloratycie 3 zezwala się zamiast parafinowania (cerezynowania) nabojów i paczek stosowanie do nich dobrze przeklejonego papieru. Paczki winny być zapakowane w mocne, szczelne, dobrze zamknięte naczynia drewniane. Pozostałe w naczyniach wolne przestrzenie muszą być wypełnione odpowiednim materiałem pakowniczym w ten sposób, żeby paczki poruszać się nie mogły. Gwoździe żelazne do przybijania pokryw naczyń powinny być ocynkowane.

(2) Zawartość naczynia może wynosić najwyżej 25 kg.

(3) Naczynia muszą posiadać wyraźny i trwały napis z nazwą materiału wybuchowego i odpowiednio do rodzaju materiału wybuchowego mieć o barwie czerwonej znak:

„Chl. Eksplodyw” albo „Nadchl. Eksplodyw”.

6. Prochowa masa surowa f).*)

(1) Masa ta winna być zapakowana w żelazne beczki, wewnątrz cynkowane (wyołowione) ze szczelnem zamknięciem, które mogłoby ustąpić pod działaniem ewentualnego wewnętrznego ciśnienia, albo w szczelne worki z mocnego gumowanego materiału, które się następnie pakują w mocno zamknięte wytrzymałe worki zewnętrzne.

(2) Waga brutto jednej sztuki frachtowej nie może przekraczać 35 kg.

(3) Naczynie zewnętrzne winno posiadać wyraźny i trwały o barwie czerwonej napis: „Prochowa masa surowa Eksplodyw”.

2 grupa materiałów wybuchowych. Znak Eksplodyw

1. Organiczne nitrozwiązki i mieszaniny ich a).

(1) Opakowanie suchych nitrozwiązków powinno być takie same, jak dla nitrozwiązków organicznych 1 grupy b).

(2) Zwilżone wodą nitrozwiązki winny być pakowane w wytrzymałe naczynia drewniane z wewnętrznymi naczyniami z blachy cynkowej, mających przekładkę uszczelniającą z gumy pomiędzy wierzchnim brzegiem a pokrywą. Naczynia wewnętrzne dla rozpuszczalnych w wodzie mokrych nitrozwiązków a) β), muszą być z takiego materiału na który mokre nitrozwiązki chemiczne nie działają (np. gliny). Zawartość wody musi być taka aby nie mogła ona podczas transportu spaść poniżej 25%.

*) O załadunku prochowej masy surowej w specjalnie urządzone wagony patrz odnośnik do cyfry 3 „Nitroceluloza”. Na wagonach musi być napis: „Prochowa masa surowa Eksplodyw”.

(3) Zawartość jednej skrzyni może wynosić najwyżej 25 kg.

(4) Na skrzyniach musi się znajdować wyraźny i trwały o barwie czerwonej napis:

„N. Z. Eksplozyw”.

2. Nitroceluloza. (Bawełna strzelnicza i bawełna kolodjonowa) b).

(1) Materiały te muszą być zapakowane w nieprzepuszczające wody, trwale naczynia drewniane bez obręczy i taśm żelaznych tak szczelnie, by zawartość naczynia nie mogła się poruszać. Oprócz drewnianych naczyń są dopuszczalne również t. zw. amerykańskie beczki tekturowe.

(2) Obciążone parafiną naboje, ewentualnie z dodatkiem 30 — 50% saletry potasowej lub barowej, przed ułożeniem do naczyń należy przez owinięcie w mocny papier łączyć w paczki.

(3) Na naczyniach musi znajdować się wyraźny i trwały o barwie czerwonej napis:

„Nitroceluloza Eksplozyw”.

3. Nitrowana chlorhydryna c).

Musi być pakowana w mocne, szczelnie zamykające się naczynia metalowe, które powinny być napełnione tylko do $\frac{9}{10}$ ich pojemności i zawierać najwyżej 25 kg materiału. Każde naczynie osobno wstawia się w mocne naczynie drewniane w ten sposób, żeby było otoczone ze wszystkich stron warstwą z trocin o grubości co najmniej 10 cm. Na naczyniach drewnianych musi znajdować się wyraźny i trwały o barwie czerwonej napis „Nitrowana chlorhydryna Eksplozyw”.

4. Chloranowe i nadchloranowe materiały wybuchowe d).

(1) Te materiały winny być w postaci nabojów, obciążonych parafiną lub cerezyną albo owiniętych w parafinowany ewentualnie cerezynowany papier. Naboje łączy się mocnym papierem w paczki do $2\frac{1}{2}$ kg wagi. Paczki winny być zapakowane do mocnych szczelnych, dobrze zamkniętych naczyń drewnianych. Pozostałe wolne przestrzenie w naczyniach muszą być wypełnione odpowiednim materiałem pakowniczym w ten sposób, żeby paczki poruszać się nie mogły. Gwoździe żelazne do przybijania pokryw naczyń powinny być ocynkowane.

(2) Zawartość naczynia może wynosić najwyżej 25 kg.

(3) Naczynia muszą posiadać wyraźny i trwały napis z nazwą materiału wybuchowego i odpowiednio do rodzaju materiału wybuchowego, nosić czerwony znak:

„Chl. Eksplozyw” albo „Nadchl. Eksplozyw”.

5. Proch czarny oraz mieszaniny o składzie zbliżonym do prochu czarnego e).

(1) Materiały te muszą być mocno zapakowane w trwałe, szczelnie, dobrze zamykane naczynia drewniane, w zupełności zabezpieczające od rozsypywania i rozpylania zawartości. Dopuszczalne są również t. zw. amerykańskie beczki tekturowe. Naczynia nie powinny mieć żelaznych gwoździ, śrub lub innych tym podobnych żelaznych środków łączenia (obręczy, taśm i t. p.). Przy beczkach drewnianych o najwyższej wadze brutto 20 kg. oraz przy skrzyniach drewnianych dopuszczalne są jednak cynkowane gwoździe druciane z zatopionymi główkami. Dopuszczalne są również do pakowania naczynia metalowe (z wyjątkiem żelaznych) z zamknięciem zupełnie szczelnym, ustępującym jednak pod ciśnieniem gazów, rozwijających się wewnątrz w razie pożaru.

(2) Luźny proch ziarnisty umieszczony w naczyniach drewnianych winien być w gęstych, trwałych workach, mąka zaś prochowa — w workach skórzanych.

(3) Waga brutto naczynia może wynosić najwyżej 90 kg.

(4) Naczynia muszą być zaopatrzone w wyraźny i trwały napis z nazwą materiału wybuchowego i czerwony znak: „P. Eksplozyw”.

6. Dynamity i materiały wybuchowe o składzie zbliżonym do dynamitów f), amono-saletrzane materiały wybuchowe, które nie są bezpieczne przy zwykłych czynnościach g) i próby nowych materiałów wybuchowych h).

(1) Materiały te winny być w postaci naboju, do których jednakże nie może być użyty papier przetłuszczony albo naoliwiony (jednak może być parafinowany). Naboje muszą być połączone przez owinięcie w mocny papier w paczki wagi do 2½ kg., te zaś dobrze ułożone w mocne, szczelnie i dobrze zamykane naczynia drewniane bez żelaznych obrczy albo taśm, tak aby nie mogły się poruszać.

(2) Waga brutto naczyń z materiałami p. f) nie powinna przewyższać 35 kg.

(3) Na naczyniach musi być wyraźny i trwały napis z nazwą materiału wybuchowego i czerwony znak:

„Dyn. Eksplodyw”, oraz znak fabryczny, wskazujący pochodzenie materiału (marka fabryczna).

Materiały strzelnicze.

a) Dla 1 i 2 grupy razem.

Materiały strzelnicze. Materiały strzelnicze luźne, jak również w postaci ładunków workowych, muszą być silnie opakowane w trwałe naczynia drewniane, tak szczelnie sfugowane, żeby nie mogło zajść rozsypywanie się zawartości. Również są dopuszczalne beczki tekturowe, t. zw. amerykańskie. Naczynia nie powinny posiadać żelaznych gwoździ, śrub i innych żelaznych części wzmacniających (obrczy, taśm i t. p.). Dopuszczalne są też do pakowania metalowe naczynia (z wyjątkiem żelaznych), o ile są one zupełnie szczelne i dość podatne, żeby przeszkodzić powstaniu wewnętrznego ciśnienia, warunkującego detonację.

b) Dla grupy 1).

Na naczyniach drewnianych i żelaznych musi się znajdować wyraźny i trwały o barwie czerwonej napis: „Proch bezdymny Eksplodyw”.

c) Dla grupy 2).

(1) Luźny proch ziarnisty umieszczony w beczkach lub skrzyniach, musi być uprzednio wyspany do trwałych gęstych worków. Do pakowania prochu przyręcznym pojedynczymi sztukami powinny być użyte mocne, szczelnie i dobrze zamykane naczynia drewniane. Ściany naczyń muszą być połączone na wczepy; dno i pokrywa powinny być przybite drewnianymi gwoździami, wziętymi na klej albo dobrze umocowane śrubami mosiężnymi. Wewnątrz naczynia, w celu umocowania przyręcznych, muszą się znajdować dwie płyty z filcu lub podobnego elastycznego materiału jedna przy ścianie czołowej, druga pod pokrywą.

(2) Waga brutto naczyń powinna wynosić najwyżej 90 kg. Pojedyncze ładunki workowe mogą mieć wyższą wagę.

(3) Do jednego naczynia nie wolno pakować razem różnorodnych materiałów strzelniczych, jak również materiałów strzelniczych z innymi zdolnymi do wybuchu materiałami.

(4) Na naczyniach muszą znajdować się wyraźne i trwałe o barwie czerwonej napisy: „Proch strzelniczy Eksplodyw”

d) Wyjątki z przepisów pod a) i b) dla tych materiałów strzelniczych grupy 1, razem z którymi zezwolone jest ładowanie spłonek wybuchowych (1 b. punkt 2a) i b).

Materiały strzelnicze 1 grupy, z którymi jest dopuszczalne ładowanie razem spłonek wybuchowych (1 b. punkt 2a i b), powinny być pakowane do trwałych szczelnych naczyń drewnianych o ścianach grubości co najmniej 30 mm. i o przyśrubowanej pokrywie. Naczynie takie może zawierać najwyżej 30 kg. materiałów strzelniczych i winno być umieszczone w mocnej, szczelnej drewnianej skrzyni ochronnej o ścianach grubości co najmniej 25 mm. i z pokrywą przymocowaną mosiężnymi albo żelaznymi (ocynkowanymi) wkrętkami. Między wewnętrznym naczyniem, a zewnętrzną skrzynią ochronną musi być ze wszystkich stron warstwa z suchej mączki drzewnej lub trocin, o grubości przynajmniej

12 cm., przyczem drogą odpowiednich prób musi być ustalone, że odległość pomiędzy zewnętrznym naczyniem, a skrzynią ochronną przy wstrząśnieniach podczas przewozu nie może ulec zmianie. Na skrzyniach zewnętrznych musi się znajdować o barwie czerwonej napis: „Proch bezdymny Eksplodyw według A d)”. Skrzynie zewnętrzne powinny być zaplombowane lub opieczętowane pieczęcią, nałożoną na główkach dwóch sąsiednich wkrętek pokrywy, lub zaopatrzone w etykietę z marką ochronną, przyklejoną do pokrywy i ścianki.

Inne materiały zdolne do wybuchu.

(1) Do opakowania materiałów zdolnych do wybuchu działu C powinny być użyte trwałe, szczelnie i dobrze zamykające się naczynia, zabezpieczające w zupełności od rozsypywania, rozpylania albo wyciekania ich zawartości.

(2) Naczynia muszą posiadać wyraźny, trwały o barwie czerwonej napis: „Zdolne do wybuchu, nie samozapalne wytwory chemiczne”.

B.

Nadawanie.

(1) Jako przesyłki pośpieszne nie mogą być nadawane: materiały wybuchowe 2 grupy, jak również materiały strzelnicze 2 grupy.

(2) Przy materiałach wybuchowych grupy 2-jej, należy pozatem przestrzegać, co następuje:

- a) Materiałów tych nie można nadawać do stacji i na linje kolejowe, gdzie ich przewóz jest wzbroniony.
- b) Przyjmowanie tych materiałów, o ile nie wysyła się ich specjalnymi pociągami, może być zgóry ograniczone do określonych dni i pociągów. Wyznaczenie dni i pociągów podlega zatwierdzeniu nadzorczych władz wojewódzkich.
- c) Przewoźne musi być opłacone przy nadaniu. Przesyłki nie mogą być obciążone zaliczeniami, jak również nie jest dopuszczalne ubezpieczenie terminu ich dostawy.
- d) Wyjawszy wypadki poszczególne, w których obowiązuje zawarta z koleją umowa oddzielna, należy każdą tego rodzaju przesyłkę zgłosić w ekspedycji stacji nadawczej najpóźniej na jeden dzień przed jej nadaniem i załączyć równocześnie dokładnie sporządzony list przewozowy. Przesyłka powinna być dostarczona w porze dziennej w godzinach wyznaczonych przez biuro ekspedycji.
- e) Przesyłki, nadawane do przewozu specjalnymi pociągami, powinny być zgłoszone w ekspedycji stacji nadawczej co najmniej na 8 dni przed nadaniem ze wskazaniem stacji przeznaczenia.

C.

Zaświadczenia. Listy przewozowe.

(1) Przy materiałach wybuchowych grupy 1 musi być do każdej przesyłki dołączone zaświadczenie uznanego przez Zarząd Kolejowy chemika, że materiał wybuchowy odpowiada co do swego składu wymaganiom, podanym w dziale Ia załącznika B do przepisów przewozowych oraz, że wytrzymał żądane tam próby. Pozatem nadawca winien złożyć w liście przewozowym oświadczenie, że opakowanie materiału wybuchowego odpowiada ściśle odnośnym przepisom, a oprócz tego:

przy przesyłce materiałów wybuchowych amonowo-saletrzanych

- a) podczas tymczasowego dopuszczenia do przewozu danego materiału wybuchowego, że jego dokładny skład chemiczny został Ministerstwu podany ze wskazaniem daty podania;
- b) po ostatecznym dopuszczeniu materiału wybuchowego do przewozu, że materiał ten został przez Ministerstwo Komunikacji do przewozu kolejami dopuszczony ze wskazaniem daty zezwolenia.

Przy przesyłce materiałów wybuchowych o składzie zbliżonym do prochu czarnego, bezpiecznych przy zwykłych czynnościach grupy 1, a także chloranowych i nadchloranowych materiałów wybuchowych grupy 1, również wymagane jest oświadczenie nadawcy,

że materiał jest dopuszczony przez Ministerstwo Komunikacji do przewozu kolejami ze wskazaniem daty zezwolenia.

Przy nitrowanej chlorhydrynie zaświadczenie chemika, uznanego przez Zarząd Kolei, nie jest wymagane. Przy dalszym wysyłaniu części przesyłki nie przez wytwórnice, a przez innych nadawców, można nie żądać zaświadczenia uznanego przez Zarząd Kolejowy chemika, o ile nadawca w liście przewozowym oświadczy, że nadany do przewozu materiał pochodzi ze zbadanej już i zaświadczonej przesyłki i że pierwotne opakowanie pod żadnym względem nie zostało zmienione. Na żądanie musi to być wiarogodnie stwierdzone.

(2) Przy nitrozwiązkach 1-ej i 2-ej grupy materiałów wybuchowych i przy mieszaninach z nich musi być w liście przewozowym podane, czy te nitrozwiązki a przy mieszaninach, czy ich części składowe są w wodzie rozpuszczalne.

(3) Przy materiałach wybuchowych grupy 2-ej należy przestrzegać, co następuje:

a) Listy przewozowe nie mogą obejmować żadnych innych przedmiotów. Wymienioną w nich nazwę materiału wybuchowego należy podkreślić na czerwono. Listy przewozowe muszą wykazywać oprócz ilości, gatunku, znaków i numerów naczyń, również wagę brutto każdego poszczególnego naczynia; listy przewozowe dla nitrocelulozy należy sporządzać osobno. Dla dynamitów (2 grupa) od powyższego można odstąpić i nadawać je za jednym listem przewozowym razem z materiałami wybuchowymi 1 grupy, z wyjątkiem jednak materiałów wybuchowych o składzie zbliżonym do prochu czarnego.

b) W liście przewozowym musi wysyłający oświadczyć, że skład i opakowanie materiałów wybuchowych odpowiada przepisom pod 1 a niniejszego załącznika. Oprócz tego każda przesyłka nabojęw z dynamitu albo z innych materiałów, wyszczególnionych w grupie 2 pod f), g) i h), musi być zaopatrzona w świadectwo pochodzenia, wystawione przez wytwórnice i urzędowo potwierdzone oraz w zaświadczenie uznanego przez kolej chemika o przepisowych własnościach i opakowaniu tych materiałów.

(4) Przy przesyłkach materiałów strzelniczych grupy 1 uznany przez Zarząd Kolejowy chemik winien w liście przewozowym zaświadczyć, że prochy odpowiadają wymaganiom niniejszych przepisów. Przy dalszej częściowej przesyłce nie przez wytwórnice a przez innych nadawców, można nie żądać zaświadczenia uznanego przez kolej chemika, o ile wysyłający w liście przewozowym oświadczy, że proch względnie ładunki prochowe pochodzą ze zbadanej już i zaświadczonej dostawy. Na żądanie musi to być wiarogodnie stwierdzone (porównaj także p. (6)).

(5) Przy materiałach strzelniczych grupy 2 mają zastosowanie przepisy dotyczące materiałów wybuchowych grupy 2 punkt (3), (porównaj także punkt (6)).

(6) Przy przesyłkach materiałów strzelniczych grupy 1, razem z którymi dopuszcza się ładowanie sponek (1 b punkt 2 a) i b), (a które są opakowane według przepisów pod A d), należy przestrzegać, co następuje:

a) Do każdego naczynia musi być załączony osobny list przewozowy, nie obejmujący żadnych innych przedmiotów.

b) Nadawca winien złożyć w liście przewozowym podpisane przez niego następujące oświadczenie:

„Niżej podpisany oświadcza, że należąca do tego listu przewozowego przesyłka ze znakiem., odpowiada co do jakości i opakowania wymaganiom podanym w załączniku B do Przepisów Przewozowych Kolei Żelaznych pod 1 a”.

W oświadczeniu tem musi być również podany znak plomby, pieczęci lub marka ochronna.

(7) Przy przesyłkach materiałów, zdolnych do wybuchu (dział C), musi uznany przez Zarząd Kolejowy chemik w liście przewozowym zaświadczyć, że materiały te były zbadane i odpowiadają wymaganiom rozdziału I a działu C niniejszego załącznika.

We wszystkich powyższych wypadkach zaświadczenie chemika może być zastąpione osobnym zaświadczeniem odnośnej władzy dołączonym do listu przewozowego, na co w liście tym należy się powołać.

D.

Środki przewozowe.

(1) Do przewozu wszystkich materiałów wybuchowych należy używać tylko wagonów krytych.

(2) Do przewozu rozpuszczalnych w wodzie nitrozwiazków (1 i 2 grupa materiałów wybuchowych) nie mogą być używane (porównaj C punkt (2)) wyłożone albo kryte ołowiem wagony.

(3) Przy materiałach wybuchowych grupy 2 i przy materiałach strzelniczych grupy 2, które nie są pakowane według A d) należy przestrzegać, co następuje:

- a) Do przewozu mogą być używane tylko wagony ze sprężynowemi zderzakami i ciągłami, z mocnym i bezpiecznym dachem, szczelnymi ścianami i dobrze zamykającemi się drzwiami, i możliwie, bez urządzeń hamulcowych.
- b) Nie wolno używać wagonów z wystającemi wewnątrz żelaznemi gwoździemi, śrubami, mutrami i t. p.
- c) Drzwi i okna wagonów powinny być zamknięte i uszczelnione, przyczem do uszczelnienia nie wolno używać papieru.
- d) Nie wolno używać wagonów, których łożyska świeżo odnowiono, ani też takich, których termin rewizji w warsztatach wkrótce ma nastąpić. Przed załadowaniem wagon powinien być dokładnie zamieciony.
- e) Przesyłki należy przewozić od stacji nadawczej do stacji przeznaczenia w tym samym wagonie. Przeładunek w drodze dopuszcza się tylko wyjątkowo w razie nieuniknionej potrzeby.
- f) Na załadowanych wagonach należy u góry na obu podłużnych ścianach umieszczać dobrze widoczne 4-kątne czarne flagi z białą literą „P”.

E.

Załadowanie.

(1) Materiałów wybuchowych grup 1 i 2 nie wolno ładować do jednego wagonu razem z zapalnikami silnymi I b. 2 i przedmiotami pod Ic, Id, Ie, II, III i V tudzież z materiałami łatwozapalnymi.

Przy przewozie materiałów wybuchowych, wyszczególnionych w rozdz. I-a A grupa 2 i w rozdziale I-a B grupa 2, jako przesyłek półwagonowych, wagon nie może być doładowany innymi towarami.

(2) Do wagonu z rozpuszczalnemi w wodzie nitrozwiazkami 1 i 2 grupy materiałów wybuchowych nie wolno ładować ołowiu (porównaj C punkt (2)).

(3) Chlorańowych i nadchlorańowych materiałów wybuchowych nie wolno ładować do wagonu razem z kwasem siarczanym, solnym albo azotowym.

(4) Przy ładowaniu materiałów wybuchowych należy pozatem przestrzegać co następuje:

- a) Naczynia muszą być ułożone w wagonie tak mocno, żeby się nie mogły poruszać; przewracać, przetaczać lub spadać z górnych warstw. W szczególności nie należy stawiać beczek na dnie, a raczej układać je rzędami równoległe do podłużnych ścian wagonu i zabezpieczyć od przetaczania i poruszania się podkładami drewnianymi, przykrytymi rogożą lub t. p.
- b) Wagony mogą być ładowane tylko do dwóch trzecich ich siły nośnej.
- c) Do jednego wagonu wolno ładować nie więcej 1000 kg razem z innymi towarami nie zawierającymi przedmiotów łatwozapalnych, które należy ładować przed załadowaniem materiałów wybuchowych, a wyładować — po wyładowaniu tych ostatnich.
- d) Materiałów wybuchowych nie wolno ładować z magazynów i ramp towarowych, lecz tylko na możliwie oddalonych bocznicach i możliwie na krótko przed odejściem pociągu, którym mają być przesłane. Ładowanie pod obowiązkowym dozorem fachowym należy do nadawcy. Specjalne przyrządy do ładowania i znaki ostrzegawcze (podkłady, podściółki, flagi i t. p.), obowiązany jest dostarczyć nadawca, przyczem przedmioty te wydaje kolej odbiorcy wraz z towarem.
- e) Osoby obce, których obecność przy ładowaniu nie jest niezbędną, nie mogą być dopuszczane do miejsc ładowania. O ile wyjątkowo z konieczności ładowanie musi się odbywać przy oświetleniu sztucznem, to latarnie powinny być umieszczone wysoko i dobrze umocowane; używanie do tego celu latarni naftowych jest niedopuszczalne.
- f) Przy ładowaniu, szczególnie nabojów dynamitowych, należy starannie unikać wstrząśnień; przedewszystkiem nie wolno naczyń przetaczać, ani też nimi rzucać.

(5) Z pomiędzy materiałów wybuchowych rozdziału I a) można przyjmować jako przesyłki pośpieszne drobnicowe tylko:

1. Materiały wybuchowe amonowe (I a A, I grupa a).
2. Trójnitoluol (I a A I grupa b) a).
3. Nitrocelulozę (Bawełna strzelnicza w kłaczkach i bawełna kolodjonowa, nieprasowana (I a A, I grupa c) z zawartością co najmniej 35% wody albo alkoholu).
4. Materiały strzelnicze 1 grupy (grupa I a B) przy wykonaniu przepisów pod A e).
5. Próbkki nowych materiałów wybuchowych wymienione w pierwszym ustępie przepisów przewozowych rozdziału I a.

Przy materiałach wybuchowych grupy 2-ej jak również przy materiałach strzelniczych grupy 2-ej należy nadto przestrzegać, co następuje:

F.

Środki ostrożności na stacjach i podczas jazdy.

(1) Zarówno przy ładowaniu jak i podczas jazdy nie wolno w wagonie ani też w pobliżu wagonu palić tytoniu, zbliżać się i wchodzić do wagonu z otwartym światłem lub wogóle z ogniem.

(2) W razie przejazdu parowozu obok miejsca ładowania, ładowanie należy przerwać, drzwi wagonowe szczelnie zamknąć, a pozostały do ładowania materiał nakryć starannie oponą lub płótnem. Przejeżdżający parowóz powinien, w miarę możliwości, nawet przy spotkaniu na otwartej przestrzeni, mieć zamknięte drzwiczki paleniska i popielnik.

(3) Wagony naładowane materiałami wybuchowymi muszą być w pociągu oddzielone od parowozu przynajmniej 4-ma innymi wagonami, naładowanymi nie łatwo zapalnymi towarami. Odnośnie do tego punktu jak również do p. G (3) węgiel kamienny i brunatny, koks i drzewo nie zaliczają się do przedmiotów łatwo zapalnych.

(4) Wagonów z materiałami wybuchowymi nie wolno puszczać podczas manewrowania luzem, lecz należy je sprzęgać i przesuwać z największą ostrożnością, unikając bezwzględnie uderzeń.

(5) Podczas dłuższych postojów na stacjach w drodze, wagony z materiałami wybuchowymi powinny być ustawiane na torach bocznych, możliwie oddalonych od miejsc zabudowanych. O ile postój ma trwać dłużej niż 1 godzinę, należy zawiadomić o tem miejscowe władze bezpieczeństwa.

G.

Wyznaczanie pociągów i ustawianie w nich wagonów z materiałami wybuchowymi.

(1) Materiały wybuchowe należy przewozić pociągami wyłącznie towarowymi; tylko na linjach, na których takie pociągi nie kursują, wolno przewozić materiały wybuchowe pociągami mieszanymi.

(2) W pociągu mieszanym dopuszcza się najwyżej 8 osi, obciążonych materiałami wybuchowymi 2 grupy albo materiałami strzelniczymi 2 grupy. Większe ilości wolno przewozić tylko specjalnymi pociągami.

(3) Wagony z materiałami wybuchowymi należy umieszczać w środku pociągu w ten sposób, żeby je oddzielały od parowozu co najmniej 4, a od końca pociągu co najmniej 3 wagony ochronne, nie zawierające materiałów łatwopalnych. Wagony w pociągu powinny być dobrze sprzężone, sprzęgła należy starannie obejrzeć na każdej stacji, gdzie czas postoju na to pozwala. Wagonów zawierających luźny proch w ilościach najwyżej 15 kg. wagi brutto albo inne materiały wybuchowe w ilości najwyżej 35 kg. wagi brutto, można nie oddzielać wagonami ochronnymi.

(4) Na wagonach załadowanych materiałami wybuchowymi, jak również na wagonach, które się znajdują tuż za nimi i tuż przed nimi, nie można osadzać hamulców. Natomiast na końcu pociągu powinien się znajdować przynajmniej jeden hamulec obsługany.

H.

Dozór nad przewozem materiałów wybuchowych.

Przy nadaniu więcej niż 1 wagonu z materiałami wybuchowymi nadawca jest obowiązany wyznaczyć specjalnego eskortującego dozorcę. Dozorca ten nie może zajmować miejsca na wagonach lub w wagonach, w których znajdują się materiały wybuchowe, musi być jednak umieszczony w tym pociągu.

I.

Zawiadomienie stacji przejściowych, leżących na linii przewozu.

(1) Wszystkie na drodze znajdujące się stacje należy zawczasu telegraficznie zawiadomić o wyjściu pociągu z materiałami wybuchowymi z podaniem numeru pociągu. Pożądanem jest również powiadomić o tem personel pociągów krzyżujących się, spotykanych i dopędzanych.

(2) O ile przesyłka ma przejść na inną kolej, stacja przejściowa powinna być jaknajwcześniej powiadomiona o przybyciu pociągu z podaniem jego numeru.

K.

Przybycie na stację przeznaczenia i wydanie przesyłki.

(1) Odbiorca winien być przez stację odbiorczą zawczasu zawiadomiony o mającej nadejść przesyłce z podaniem terminu jej przybycia, a oprócz tego wezwany do jej odbioru natychmiast po jej przybyciu na miejsce przeznaczenia; stację odbiorczą powinna telegraficznie uprzedzić stacja poprzednia o terminie przybycia pociągu. Przejęcie przesyłki powinno nastąpić w ciągu trzech godzin dziennych, wyładowanie zaś w ciągu następnych 9 godzin dziennych po przybyciu i zawiadomieniu.

(2) Eskortowane przesyłki (porównaj H), których odbiorca w ciągu 3 godzin dziennych nie odbierze, powinny być bez zwłoki przejęte przez dozorców.

(3) Jeżeli materiał wybuchowy lub strzelniczy w ciągu 12 godzin dziennych po przybyciu nie zostanie wywieziony, należy go bez zwłoki z dworca usunąć i oddać do rozporządzenia miejscowym władzom bezpieczeństwa. Również przekazuje się miejscowym władzom bezpieczeństwa (nawet na stacjach przejściowych) przesyłki materiałów wybuchowych wszelkiego rodzaju, jeżeli się okaże, że dalsze ich przechowywanie na stacji albo dalszy przewóz mógłby zagrażać niebezpieczeństwem.

(4) Aż do przejęcia ładunek należy poddać szczególnemu dozorowi.

(5) Materiały wybuchowe nie powinny być wyładowywane i składane na rampach towarowych albo w składach towarowych, lecz tylko na możliwie oddalonych bocznicach albo w odosobnionych od magazynów i jednocześnie nie służących do innych celów szopach przy zachowaniu przepisów, podanych pod E i F.

Ib. Amunicja.

Z amunicji do przewozu są dopuszczone tylko następujące artykuły:

1. Urządzenia zapalowe o nieznacznej sile wybuchowej (zapały słabe) — t. j. urządzenia, których ładunek jest tak mały i umieszczony w taki sposób, że zapalenie jego nie powoduje znacniejszego działania wybuchowego. Tu należą:

- a) Spłonki do broni palnej (metalowe miseczki ze sprasowaną zapalną masą).
- b) Zapłonniki tarciove, uderzeniowe i inne t. p., zawierające mały ładunek prochu czarnego lub zapalnej masy. Zapłonniki do granatów ręcznych bez spłonek wybuchowych; trzony do granatów ręcznych z takimiż zapłonnikami; ładunki prochowe do ćwiczebnych granatów ręcznych.
- c) Zapalniki do pocisków, min i bomb bez spłonek wybuchowych lub t. p. urządzeń o silnym działaniu wybuchowym. Spłonki do tych zapalników (kapiszony) i t. p. części o małej sile wybuchowej.
- d) Próżne łuski do nabojęw broni ręcznej ze spłonekami i próżne łuski działowe, zaopatrzone w zapłonniki.

2. Urządzenia zapalowe o znacznej sile wybuchowej (zapały silne):

- a) Spłonki wybuchowe.
- b) Spłonki wybuchowe z zapłonnikami elektrycznymi lub czasowymi.
- c) Spłonki wybuchowe, złączone na stałe z lontem prochowym powolnym.
- d) Spłonki wybuchowe, połączone z detonatorami, zawierającymi sprasowany materiał wybuchowy nie więcej niebezpieczny, niż czteronitrometyloanilina.
- e) Zapalniki działowe ze spłonekami wybuchowymi i detonatorami lub ze spłonekami wybuchowymi bez detonatorów; także zapalniki do bomb lotniczych i min.

3. Lonty: (o lontach powolnych z rdzeniem z czarnego prochu, patrz rozdział I c. p. 1c).
 - a) Lonty szybkopalne (o szczelnej plecionej pochewce i rdzeniu dużej średnicy z czarnego prochu lub rdzeniu z nitrowanych nici bawełnianych).
 - b) Lonty detonujące nazywane również lontami piorunującymi (metalowe rurki małej średnicy o cienkich ściankach, wypełnione materiałem wybuchowym nie więcej niebezpiecznym niż czteronitrometyloanilina, lub pochewka pleciona o małej średnicy, wypełniona znieczuloną masą piorunującą nie więcej niebezpieczną niż czarny proch).
4. Naboje do broni palnej ręcznej:
 - a) Gotowe naboje z łuską całkowicie metalową. Kule powinny być dobrze osadzone w łusce tak, żeby nie mogły się obluźwiać i żeby zabezpieczały od wysypywania się prochu z łusek.
 - b) Gotowe naboje z łuską tylko częściowo metalową. Proch winien być zamknięty korkiem lub przybitką; tekturowa część łuski winna być zrobiona tak, aby nie łamała się przy przewozie.
 - c) Amunicja do flowerów (spłonki z kulami lub śrutem).

5. Naboje działowe zespolone i niezespolone (osobno naładowane pociski, a osobno ładunki w łuskach lub workach), także miny do miotaczy, bomby lotnicze, naboje do wyrzucania torped i zapalniki torpedowe, pochodzące z fabryk krajowych uprawnionych do wyrobu ich, lub z fabryk zagranicznych, które otrzymały zezwolenie na przewóz tych materiałów kolejami polskimi.

- a) Gotowe naboje działowe zespolone (proch bezdymny w metalowych łuskach, pociski dobrze umocowane w łuskach); tu należą w szczególności:

Naboje—granaty (z materiałem wybuchowym kruszącym lub czarnym prochem, ewentualnie z materiałem dla wytwarzania dymu lub mgły).

Naboje — szrapnele (z czarnym prochem w komorze dennej lub centralnej i z kulami, uszczelnionymi kałafonią lub t. p. materiałem, względnie czarnym prochem).

Naboje—kartacze (kule w metalowej puszcze, uszczelnione bezpiecznym, niewybuchowym materiałem).

Naboje — granatoszrapnele.

Amunicja zespolona zapalająca.

Amunicja zespolona świetlna.
- b) Naboje działowe niezespolone (pełne strzały działowe).

Ładunki działowe (bezdymny proch w łuskach lub workach, również z podpałem z czarnego prochu). Takież ładunki do miotaczy min. Napełnione pociski (rodzaje i gatunki jak pod punktem a).
- c) Granaty i miny do miotaczy zespolone (z ładunkiem miotającym dennym). Tu należą w szczególności:

Granaty i miny wybuchowe (z materiałem wybuchowym kruszącym), świetlne, dymne, meldunkowe i t. p.
- d) Granaty i miny do miotaczy bez ładunków miotających. Bomby lotnicze (rodzaje jak pod p. c.).
- e) Ładunki miotające i zapalniki torpedowe.

6. Granaty ręczne i karabinowe.

Granaty ręczne i karabinowe, napełnione materiałem wybuchowym kruszącym, czarnym prochem, ewentualnie masą do wytwarzania dymu lub mgły.

7) Ładunki materiału wybuchowego kruszącego dla napełniania pocisków, bomb, min i torped, amunicja wybuchowa saperska w blaszankach lub opakowaniu papierowym—wszystko bez spłonek wybuchowych.

Ładunki wybuchowe do pocisków, bomb, min i torped; detonatory; naboje wybuchowe w postaci puszek, kostek, nabojów wiertniczych i t. p.

8) Środki świetlne i sygnałowe dla celów wojskowych i ratownictwa. Masa miotająca lub świetlna winna być tak silnie sprasowana, że przy paleniu się już nie eksploduje. Tu należą naboje świetlne, sygnałowe, smugowe i t. p.

9) Ognie sztuczne sygnałowe:

- a) huk i armatnie i t. p. (dla celów wojskowych lub ratownictwa), składające się z metalowej puszkii, zawierającej do 200 gr. prochu ziarnistego i zaopatrzonej w lont prochowy bez spłonki wybuchowej lub też, z papierowej łuski, zawierającej do 200 gr. prochu ziarnistego, owiniętej szpagatem i zaklejonej i zaopatrzonej w lont prochowy bez spłonki wybuchowej. (O ogniach sztucznych z zawartością prochu ziarnistego do 75 gr. patrz lc. p. 4).
- b) Petardy kolejowe alarmowe.
- c) Ognie sztuczne dla naśladowania błysków działowych i t. p.
- 10) Środki dymotwórcze.—Mieszanki czerwonego fosforu z żywicami lub tłuszczami o punkcie topności ponad 35° C., lub inne mieszanki nie więcej niebezpieczne.
- 11) Środki dla wytwarzania mgły.—Tu należą szczególnie—puszki, bębny, aparaty i pływalki do wytwarzania mgły.

Przepisy przewozowe.

A.

O p a k o w a n i e.

Do p. 1. Zapaly słabe.

- a) Spłonki do broni palnej winny być zapakowane w tekturowych lub blaszanych pudełkach objętości najwyżej 250 cm.³, zaopatrzonych w nakładane z wierzchu pokrywy. Tekturowe pudełka szyte drutem powinny być na szwach starannie zaklejone. Pudełka przez owinięcie w papier łączy się w paczki, a te ostatnie umieszcza się w mocnych, szczelnych skrzynkach drewnianych lub blaszankach. Pozostałe w skrzynkach, względnie paczkach, wolne przestrzenie muszą być wypełnione suchym materiałem pakowniczym, jak papier, słoma, wełna drzewna lub opiółki drzewne tak, aby paczki nie mogły się poruszać.

Spłonki do zapalników działowych i zapłonników uderzeniowych winny być ułożone jedna obok drugiej rzędami w papierowych pudełkach o powierzchni dna najwyżej 70 cm.², zaopatrzonych w pokrywy, nakładane z wierzchu. W pudełku takim może być ułożona tylko jedna warstwa spłonek, która po przykryciu kawałkiem miękkiego papieru winna być przy pomocy waty drzewnej lub innego t. p. materiału uszczelniona tak, aby spłonki nawet przy silnem wstrząsaniu nie mogły się poruszać.

O ile używa się pudełek szytych drutem, to szwy winny być starannie zaklejone. Łączenie w paczki i ładowanie do skrzynek powinno być dokonane według przepisu, podanego wyżej dla spłonek do broni palnej.

Waga brutto każdej skrzynki względnie blaszanki najwyżej 80 kg.

- b) Zapłonniki tarciove, uderzeniowe i t. p. jak również artykuły, wyszczególnione w p. 1 b) i c), winny być zapakowane szczelnie najwyżej po 100 sztuk w tekturowych lub blaszanych pudełkach, a te ostatnie w skrzynkach drewnianych.

Na skrzynkach winien być wyraźny i trwały napis „Zapaly słabe Ib”.

Do p. 2. Zapaly silne.

- a) Spłonki wybuchowe.

1) Najwyżej 100 sztuk winno być ustawione pionowo w mocnych blaszankach lub tekturowych pudełkach w taki sposób, aby poszczególne spłonki nie mogły się poruszyć nawet przy silnem wstrząsaniu. Próżna przestrzeń wewnątrz poszczególnych spłonek i między nimi powinna być dokładnie wypełniona suchą mąką, przygotowaną z twardego drzewa, lub innym t. p. materiałem, nie zawierającym piasku. Wypełnianie takie wewnątrz spłonek nie jest obowiązkowe, o ile masa wybuchowa w spłonkach jest zabezpieczona od rozluźniania się podczas przewozu naprzykład przez dobrze dopasowane kapturki wewnętrzne.

Przy blaszanych pudełkach dno i wewnętrzna strona pokrywy powinny być wyłożone sukniem, filcem lub t. p. materiałem, a wewnętrzne ściany boczne tekturą tak, aby bezpośrednie stykanie się spłonek z blachą pudełka było wykluczone.

Tekturowe pudełka winny być napojone z zewnątrz parafiną, cerezyną lub innym materiałem zabezpieczającym od wilgoci.

2) Napełnione w ten sposób pudełka, dokładnie zamknięte, powinny być każde osobno oklejone pasmami z mocnego papieru tak, aby pokrywa szczelnie przystawała do zawartości pudełka i zabezpieczała spłonki od wstrząśnięć. Każde 5 takich pudełek ma być zawinięte razem w mocny papier pakunkowy lub ułożone szczelnie w tekturowym pudełku, te ostatnie zaś winny być umieszczone w mocnych drewnianych skrzyniach o grubości ścianek przynajmniej 20 mm. lub w mocnych blaszankach w ten sposób, aby wewnątrz o ile możliwe nie pozostawało żadnych próżnych przestrzeni. Z każdej warstwy przynajmniej jedno pudełko lub jeden pakiet powinien być owinięty mocną wstążką, która pozwalałaby na łatwe wyjęcie pudełka. Próżną przestrzeń w skrzynkach względnie blaszankach należy wypełnić suchym materiałem pakowniczym, jak papier, słoma, wełna drzewna lub wiórki drzewne, poczem wieka naczyń blaszanych przylutowuje się, wieka zaś skrzynek drewnianych przymocowuje się wkładkami. Otwory dla wkładek w pokrywach i ścianach skrzynek powinny być zrobione przed napełnianiem ich.

3) Załadowaną w powyższy sposób skrzynkę względnie blaszankę, ustawia się pokrywą do góry w mocnej szczelnej drewnianej skrzyni ochronnej o ścianach grubości co najmniej 23 mm., z dobrze dopasowaną pokrywą na wkładkach. Między wewnętrznym naczyniem, a skrzynią ochronną musi być ze wszystkich stron wolna przestrzeń wynosząca:

α) Przynajmniej 12 cm. jeżeli w tym samym wagonie mają być załadowane materiały wybuchowe grupy 1 (wyjąwszy materiały wybuchowe o składzie zbliżonym do prochu czarnego) lub materiały strzelnicze grupy I, opakowane zgodnie ze specjalnym przepisem, podanym pod 1a Ad). Przestrzeń ta winna być szczelnie wypełniona suchą mąką, przygotowaną z miękkiego drzewa. (Mąka taka posiada inne własności, niż trociny lub wiórki drzewne, posiada ona równomierną drobną strukturę i pod ciśnieniem ugniata się; otrzymuje się ją przez mielenie miękkiego drzewa). Przez odpowiednie urządzenie należy się zabezpieczyć, aby przestrzeń ta nie mogła się zmienić od trzęsienia podczas przewozu.

β) Przynajmniej 3 cm. przy wszelkich innych przesyłkach spłonek. Przestrzeń ta powinna być szczelnie wypełniona suchym materiałem pakowniczym, jak wiórki drzewne, słoma, wełna drzewna lub opiółki drzewne.

4) Na skrzyni ochronnej powinien być wyraźny i trwały napis: „Spłonki wybuchowe 1b. Nie rzucać”.

Każda skrzynia powinna być zaplombowana lub opieczętowana pieczęcią, nałożoną na główkach dwóch sąsiednich wkładek pokrywy lub zaopatrzona w etykietę z marką ochronną, przyklejoną do pokrywy i ścianki.

5) Jedna skrzynia może zawierać najwyżej:

α) 2 kg. masy wybuchowej, składającej się z piorunjanu rtęci i chloranu potasu, o ile skrzynia ma być załadowana do jednego wagonu z mat. wyb. I grupy (z wyjątkiem mat. wyb. o składzie zbliżonym do prochu czarnego) lub z mat. strzelniczymi I grupy, opakowanymi zgodnie ze specjalnym przepisem, podanym pod 1a. Ad) [porównaj p. (3 α)].

β) 20 kg. takiejże masy wybuchowej, o ile spłonki mają być załadowane według p. (3) β). Jeżeli zamiast wskazanej masy wybuchowej spłonki zawierają inną masę o więcej silnym działaniu, to wymienione pod (5) α) i (5) β) normy ulegają odpowiedniemu obniżeniu.

Skrzynie, których waga brutto przewyższa 25 kg., muszą być zaopatrzone w rączki lub uszy.

6) Dla spłonek przesyłanych w drewnianych pudełkach (klockach) z wyborowanymi otworami, na 26 sztuk spłonek najwyżej, obowiązują następujące przepisy:

Otwory przeznaczone dla pojedynczych spłonek, winny być oddzielone jeden od drugiego ścianką grubości co najmniej 2 mm. Po umieszczeniu spłonek w otworach, pudełko zamyka się zasuwaną pokrywką. Załadowane pudełka owija się w mocną tekturę grubości około 1 mm. lub w cienką blachę i układa się w drewnianej skrzynce o grubości ścianek przynajmniej 20 mm. w sposób wskazany w punkcie (2) wykluczający wszelkie poruszanie się spłonek i pudełek. Skrzynia ochronna w tym wypadku nie jest wymagana. Skrzynka winna być oplombowana i posiadać wyraźny i trwały napis: „Spłonki wybuchowe 1b. Nie rzucać”.

b) Spłonki wybuchowe z zapłonnikami elektrycznymi (jak również czasowymi) winny być związane najwyżej po 10 sztuk. Najwyżej 10 takich wiązek, ułożonych naprzemian (połowa drutami w jedną stronę, a połowa — w drugą), owija się w mocny papier, obwiązuje i układa w mocnym blaszanem lub drewnianem pudełku, poczem wolną przestrzeń wypełnia się suchym papierem, słomą, wełną drzewną, lub wiórkami drzewnymi dla zabezpieczenia spłonek od poruszania się w drodze.

Pozatem obowiązują przepisy, podane dla spłonek wybuchowych pod p. a).

c) Spłonki wybuchowe z lontami prochowymi powinny być przedewszystkiem zwinięte pojedynczo i związane. Najwyżej 10 takich zwiniętych zapalników owija się razem w mocny papier pakunkowy i obwiązuje się. Najwyżej 10 takich paczek, t. j. 100 zapalników, upakuje się w drewnianej skrzynce o ściankach grubości przynajmniej 12 mm. w ten sposób, że każda paczka od ścianek skrzynki i jedna od drugiej powinna być oddzielona warstwą suchej wełny drzewnej, opilek drzewnych, papieru lub słomy, zabezpieczającą od poruszania się spłonek. Najwyżej 10 takich skrzynek powinno być zapakowane do skrzyni ochronnej podług przepisu podanego pod p. a).

Pozatem obowiązują przepisy, podane dla spłonek wybuchowych pod p. a).

d) Detonatory ze wstawionymi w nich spłonkami winny być zapakowane w ilościach najwyżej po 100 sztuk do mocnych skrzynek drewnianych o grubości ścianek 22 mm. Ścianki skrzynek powinny być złączone zapomocą wczepów, dna i pokrywy na wkrętkach. Detonatory przy pomocy drewnianych lub metalowych wkładek winny być ułożone w skrzynkach w ten sposób, żeby nie mogły się poruszać i żeby odległość ich wzajemna i od ścianek skrzynki wynosiła przynajmniej 10 mm. Ścianki skrzynek drewnianych wyłożonych blachą cynkową, mogą być grubości 16 mm.

Sposób dalszego zapakowania, jak w p. a) dla spłonek wybuchowych. Na skrzyni ochronnej powinien być wyraźny i trwały napis: „Detonatory 1b. Nie rzucać”.

Detonatory do torped (bez urządzenia iglicowego), o ile nie są w żelaznych skrzynkach, w których mają być zabrane na statek, powinny być zapakowane w ilościach najwyżej po 10 sztuk do skrzynek drewnianych o grubości ścianek 22 mm. Ścianki skrzynek powinny być spojone zapomocą wczepów, dna i pokrywy na wkrętkach. Ścianki skrzynek drewnianych wyłożonych blachą cynkową mogą być grubości 16 mm. Detonatory te przy pomocy drewnianych wkładek winny być ułożone w skrzynkach w ten sposób, żeby nie mogły się poruszać i żeby odległość ich wzajemna i od ścianek skrzynki wynosiła co najmniej 20 mm.

Więcej jak 5 skrzynek zapakowywać razem nie wolno. Sposób dalszego pakowania, jak p. a) przy spłonkach wybuchowych z tą różnicą, że wolna przestrzeń pomiędzy wewnętrzną skrzynką, a skrzynią ochronną winna wynosić co najmniej 10 cm.

Na skrzyni ochronnej powinien być wyraźny i trwały napis: „Detonatory do torped 1b. Nie rzucać”.

e) Zapalniki działowe rozpryskowe winny być zapakowane w ilościach najwyżej po 25 sztuk do mocnych skrzynek drewnianych o grubości ścianek 22 mm. podług przepisów podanych w p. d) dla detonatorów. Na skrzyni ochronnej powinien być wyraźny i trwały napis „Zapalniki działowe wybuchowe 1b. Nie rzucać”.

Zapalniki do bomb aeroplanowych winny być w opakowaniu ustalonym do użytku w armji, z napisem „Zapalniki do bomb aeroplanowych 1b. Nie rzucać”.

Do punktu 3. Lonty.

Lonty winny być zapakowane w mocnych, szczelnych, dobrze zamkniętych naczyniach drewnianych w sposób, zabezpieczający w zupełności od rozsypywania i rozpylania materiału wybuchowego. Zamiast naczyń drewnianych do pakowania mogą być użyte również t. zw. amerykańskie beczki z masy papierowej.

Najwyższa waga lontów w jednym naczyniu 60 kg. Na naczyniu powinien być wyraźny i trwały napis: „Lonty 1b”.

Do p. 4. Naboje do broni palnej ręcznej.

Naboje do broni palnej ręcznej winny być zapakowane w pudełkach blaszanych, drewnianych lub sztywnych tekturowych tak, żeby się nie mogły poruszać. Pudełka te powinny być umieszczone

w mocnych, szczelnych, dobrze zamykanych skrzyniach i suchym materiałem pakowniczym, jak papier, słoma, wełna drzewna lub wiórki drzewne, uszczelnione tak, aby wszelkie poruszanie się ich było wykluczone.

Waga brutto załadowanej skrzyni nie powinna przewyższać 80 kg.

Na każdej skrzyni powinien być wyraźny i trwały napis: „Naboje do broni ręcznej I b”.

Do p. 5. Naboje działowe zespolone i pociski działowe naładowane niezespolone, miny i naboje zespolone do miotaczy, ładunki miotające i zapalniki torpedowe, bomby lotnicze.

Naładowane granaty powinny być o ile możliwe bez zapalników, a posiadać zamiast nich wkretki cynkowe lub wojłokowe z blaszka; mogą się jednak znajdować w nich, szczególnie w szrapnelach, zapalniki zatwierdzonego wzoru.

Naboje zespolone i ładunki łuskowe, jak również miny, zaopatrzone w ładunki miotające, mogą zawierać w łuskach zapłonnik. Od przypadkowego uderzenia każdy zapłonnik powinien być zabezpieczony przez metalowy kabłąk z gumową nasadą, który swemi trzema ramionami obejmuje brzeg łuski i przez to jest zabezpieczony od wzruszenia się. Zamiast kabłąków można używać krążków tekturowych grubości przynajmniej 3 mm., które wkłada się w skrzynkę między ścianką jej a dnem łuski i które na wprost zapłonników posiadają odpowiednie wycięcia.

Amunicja powinna być zapakowana w mocnych skrzynkach drewnianych lub innych, mających zastosowanie w armji, w ten sposób, aby nie mogła się poruszać.

Pokrywy zwykłych skrzynek drewnianych powinny być na wkretkach. Pociski niezespolone wagi ponad 40 kg. bez zapalników na żądanie mogą być przewożone bez opakowania. Ładunki workowe powinny być opakowane, jak podano w I a A dla materiałów strzelniczych.

Skrzynki powinny być zaopatrzone w mocne ręczki, jak również w wyraźny i trwały napis: „Naboje działowe zespolone I b”, lub „Amunicja działowa niezespolona I b”, lub „Ładunki działowe w workach I b”.

lub „Pociski działowe naładowane I b”,

lub „Miny do miotaczy I b”,

lub „Ładunki torpedowe I b”,

lub „Zapalniki do torped I b”.

Do p. 6. Granaty ręczne i karabinowe.

Granaty ręczne trzonowe winny być zapakowane w ilościach najwyżej po 25 sztuk do skrzynek drewnianych z mocnych desek grubości 16 mm. lub też zapakowane w sposób, ustalony w armji. Z pomocą drewnianych wkładek granaty ręczne powinny być umieszczone w skrzynkach tak, żeby się nie mogły poruszać. W oddzielnym przedziale skrzynki w wyborowanym drewnianym pudełku (klocku) opisanem pod p. 2 a), wolno jest umieścić 26 spłonek wybuchowych.

Granaty karabinowe i granaty ręczne jajowe powinny być zapakowane w ilościach najwyżej po 50 sztuk do skrzynek drewnianych z mocnych desek grubości 16 mm. lub w sposób, ustalony w armji.

Każda skrzynka z granatami ręcznymi i karabinowymi powinna być zaplombowana lub oplecztowana pieczęcią nałożoną na główkach dwóch sąsiednich wkrotek pokrywy lub zaopatrzona w etykietę z marką ochronną, przyklejoną do pokrywy i ścianki.

Skrzynki powinny być zaopatrzone w mocne ręczki jak również w wyraźny i trwały napis: „Granaty ręczne I b”.

Do p. 7. Ładunki wybuchowe bez spłonek.

Ładunki do napełniania pocisków, detonatory, naboje wybuchowe saperskie (petardy) w blaszankach lub w opakowaniu papierowym powinny być zapakowane w mocnych, szczelnych, dobrze zamkniętych skrzynkach drewnianych tak, aby nie mogły się poruszać. Ładunki sprasowanego kwasu pikrynowego oprócz tego powinny być owinięte w papier pergaminowy lub t. p. nieprzepuszczający wody. Ładunki kruszące torped i min morskich mogą być przesyłane w swoich stalowych czerepach lub w opakowaniu, przyjętem w armji i marynarce.

Skrzynki wagi ponad 25 kg. powinny być zaopatrzone w mocne ręczki.

Na skrzynkach powinien być wyraźny i trwały napis „Ładunki wybuchowe I b”.

Do p. 8. Środki świetlne i sygnałowe.

Środki świetlne i sygnałowe powinny być zapakowane w pierwotnym fabrycznym opakowaniu do mocnych, szczelnych, wyłożonych przetłuszczonym papierem skrzynek drewnianych z mocnych desek grubości co najmniej 18 mm. w ten sposób, żeby nie mogły się poruszać.

Ścianki skrzynek powinny być połączone na wczep, dna i pokrywy na wkrętkach. Najwyższa waga brutto każdej skrzynki 100 kg. Skrzynki powinny być zaopatrzone w ręczki, jak również w wyraźny i trwały napis: „Środki świetlne I b” lub „Środki sygnałowe I b”.

Do p. 9. Ognie sztuczne sygnałowe.

Ognie sztuczne sygnałowe powinny być zapakowane w pierwotnym fabrycznym opakowaniu do mocnych beczek lub skrzynek drewnianych, których spojenia są tak uszczelnione, że wszelkie rozsypanie masy sygnałowej jest wykluczone.

Dopuszczalne są również t. zw. amerykańskie beczki z masy papierowej.

Skrzynie i beczki nie powinny mieć żelaznych gwoździ, wkrętek, obręczy i t. p.

Te miejsca ogni sztucznych, w których się je zapala, powinny być zabezpieczone tak, aby rozsypanie masy było wykluczone.

Najwyższa waga brutto skrzyni lub beczki 100 kg.

Na skrzyni względnie beczce powinien być wyraźny i trwały napis: „Ognie sztuczne sygnałowe I b”.

Petardy kolejowe alarmowe powinny być zapakowane do szczelnie zamykanych skrzynek z mocnych fugowanych desek grubości przynajmniej 22 mm. spojonych przy pomocy wczepów lub wkrętek.

Każda taka skrzynka powinna być umieszczona w dobrze zamykanej skrzyni ochronnej o pojemności najwyżej 0,06 m³. Petardy powinny być przełożone skrawkami papieru, trocinami lub wełną drzewną względnie w inny sposób ułożone w skrzynkach tak, aby stykanie się ich wzajemne lub ze ściankami skrzynek było wykluczone.

Na skrzyni zewnętrznej powinien być wyraźny i trwały napis: „Petardy kolejowe alarmowe I b”.

Do p. 10. Środki dymotwórcze.

Środki dymotwórcze powinny być szczelnie zapakowane do mocnych skrzynek lub beczek drewnianych, zaopatrzonych w wyraźny i trwały napis: „Środki dymotwórcze I b”.

Do p. 11. Środki dla wytwarzania mgły.

Środki dla wytwarzania mgły wolno przewozić tylko w oryginalnym fabrycznym opakowaniu.

Na naczyniu powinien być wyraźny i trwały napis: „Środki dla wytwarzania mgły I b”.

B.

N a d a w a n i e.

Nabojów zespolonych i naładowanych pocisków działowych, min do miotaczy (p. 5), granatów ręcznych i karabinowych (p. 6) i ogni sztucznych sygnałowych (p. 9), nie wolno nadawać do przewozu w przesyłkach pośpiesznych. Pozatem dla artykułów tych miarodajne są przepisy, podane w rozdziale I a B. dla materiałów wybuchowych 2-iej grupy.

Z zapalów silnych (p. 2) wolno nadawać do przewozu w przesyłkach pośpiesznych tylko sponki wybuchowe p. 2 a) i sponki elektryczne p. 2 b) przy zachowaniu przepisów, podanych pod A — do p. 2 a), (3) a).

C.

Zaświadczenia. Listy przewozowe.

Nadawca winien na liście przewozowym zaświadczyć, że własności i opakowanie przesyłanej amunicji odpowiadają wymaganiom rozdziału I b. załącznika B do przepisów przewozowych kolei żelaznych.

Przy przesyłaniu naboju zespolonych i naładowanych pocisków działowych, min do miotaczy (p. 5), granatów ręcznych i karabinowych (p. 6) i ogni sztucznych sygnałowych (p. 9) nazwy tych artykułów winny być w liście przewozowym podkreślone czerwonym atramentem.

Przy przesyłaniu silnych zapalów (p. 2) zaświadczenie nadawcy o własnościach i opakowaniu powinno być potwierdzone przez biegłych lub przez chemika, uznanego przez zarząd kolejowy.

Ten ostatni oprócz tego zaświadcza: przy lontach detonujących, że materiał wybuchowy, zawarty w nich, odpowiada wymaganiom rozdziału I b (p. 3); przy nabojach i pociskach działowych, bombach lotniczych, granatach i minach do miotaczy (p. 5), granatach ręcznych i karabinowych (p. 6) i ogniach sztucznych sygnałowych (p. 9), że zawarte w nich materiały wybuchowe i strzelnicze odpowiadają wymaganiom rozdz. I a.

Przy dalszem przesyłaniu powyższych artykułów amunicji nie przez wytwórnę tych artykułów, a przez innych nadawców, można ustąpić od żądania zaświadczenia chemika, o ile nadawca w liście przewozowym zaznaczy, że nadane do przewozu materiały pochodzą ze zbadanej już i zaświadczonej przesyłki i że pierwotne opakowanie pod żadnym względem nie zostało zmienione. Na żądanie musi to być wiarogodnie stwierdzone.

D.

Środki przewozowe i inne przepisy.

Do przewozu wszelkiej amunicji należy używać jedynie wagonów towarowych krytych. Przy nabojach i pociskach działowych, bombach lotniczych, granatach i minach do miotaczy (p. 5), granatach ręcznych i karabinowych (p. 6) i ogniach sztucznych sygnałowych (p. 9) obowiązują przepisy podane pod I a D dla materiałów wybuchowych 2-giej grupy. Poza tem należy przestrzegać środków ostrożności, podanych pod I a F do K.

E.

Z a ł a d o w a n i e.

Zapaly silne (I b p. 2) nie mogą być ładowane w jednym wagonie z materiałami wybuchowymi (I a) lub z artykułami amunicji, podanemi pod p. 5, 6, 7, 8 i 9. Wolno jest jednakże splonki wybuchowe, opakowane według specjalnych przepisów, podanych pod A do p. 2 a), (3) a), ładować do jednego wagonu z materiałami wybuchowymi 1-ej grupy, (z wyjątkiem materiałów, o składzie zbliżonym do prochu czarnego), jak również z takimi materiałami strzelniczymi 1-ej grupy, które opakowane są według specjalnych przepisów, podanych pod I a A d).

Przy nabojach i pociskach działowych, bombach lotniczych, granatach i minach do miotaczy, granatach ręcznych i karabinowych i ogniach sztucznych sygnałowych obowiązują przepisy, podane pod I a E (4).

Skrzynki z nabojami zespolonemi, pociskami i minami, zawierającymi zapalniki, winny być układane w ten sposób, aby pociski leżały nie wzdłuż wagonu, a wpoprzek.

UWAGA: Przesyłki materiałów wybuchowych i strzelniczych jak również amunicji nadawane do przewozu przez instytucje wojskowe, mogą być opakowane i znakowane według przepisów wojskowych, z zachowaniem jednak ograniczeń co do wagi.

Zaświadczenie chemika przy przesyłkach wojskowych nie obowiązuje, a zastępuje go odpowiednie zaświadczenie komendanta instytucji wojskowej, nadającej przesyłkę.

I c. Materiały zapalające i ognie sztuczne.

Dopuszczone są do przewozu:

1. Materiały zapalające, lonty:

- a) zapalaki oprócz bezfosforowych (szwedzkich) i inne zapalniki zapalające się przez potarcie;
- b) laseczki pirotechniczne zapalne jako to: zapalaki z ogniem bengalskim, laseczki z deszczem złotym i kwiatowym, świece czarodziejskie itp.;
- c) lonty bezpieczeństwa, lonty z cienkiego węża z rdzeniem z prochu czarnego o nieznacznym przekroju poprzecznym; (co do innego rodzaju lontów patrz i b, 1).

2. Zabawki pirotechniczne, wstążki zapalne:

- a) cukierki strzelające, karty kwiatowe, listki z papieru kleinowego (kołodjonowego) i podobne przedmioty, zawierające nieznaczną ilość papieru kleinowego (kołodjonowego) lub małe punkciki piorunianu srebra;
- b) groch piorunujący, granaty piorunujące i inne podobne artykuły z piorunianem srebra, o zawartości nie więcej nad 1 gr. piorunianu srebra na 1000 sztuk tych przedmiotów;
- c) bomby z konfetti, cylindry bosko, owoce kotyljonowe i inne podobne przedmioty, zawierające nieznaczną ilość bawełny strzelniczej kleinowej (kołodjonowej) niezbędnej dla wyrzucania nieszkodliwego naboju, jako to: kul z waty, konfetti i t. p.;

- d) listki zapalne (amorces), wstążki zapalne parafinowe, wstążki zapalne zawierające treść strzelającą, z chloranu potasowego lub saletry, z nieznacznej ilości fosforu, czerwonego siarczku antymonu, siarki, cukru mlecznego, ultramaryny, materiałów lepiących (dekstryny, gumy) i t. p. o zawartości ogólnej nie więcej niż 7,5 gr. treści strzelniczej na 1000 takich przedmiotów;
- e) tak zwane ognie sztuczne hiszpańskie, jako to: cukierki trzaskające, laseczki piorunujące, grad piorunujący.

Każdy pojedynczy przedmiot może ważyć nie więcej niż 2,5 gr. i zawierać, prócz gumy i farb, nie więcej niż 6% fosforu żółtego, 23% fosforu bezpostaciowego i 21% chloranu potasowego.

3. Ognie sztuczne:

- a) Ognie sztuczne misternie, jako to: rakiety, świece rzymskie, fontanny, koła ogniste, słońca i t. p.
- b) Ognie sztuczne drobne i salonowe, jako to: żabki, fire crackers, szmermele, deszcz srebrzysty i złocisty oraz inne ognie sztuczne do spalania się w ręku.
- c) Ognie bengalskie, pochodnie bengalskie, signal blue lights i t. p.

Co do składu ogni sztucznych obowiązują przepisy następujące:

(1) Ognie te nie powinny wywoływać silnego wybuchu ani też zawierać mieszanin łatwozapalnych albo same przez się, albo przez tarcie, ściśnięcie lub uderzenie.

Dozwala się:

- do mas, zawierających azotany, oraz do bengalskich pochodni magnezowych dodawać domieszki proszku magnezowego, nie więcej niż 3%;
- do małych gwiazdek świetlnych, zawartych w ogniach sztucznych, używać mieszanin chloranów o zawartości chloranu potasowego nie więcej niż 40%;
- rukki, zawierające pikrynian magnezowy i chlorany, układać do torebek papierowych; rurki takie jednak muszą być opakowane tak, by nie mogły spowodować wybuchu przy uderzeniu, rzuceniu lub podpaleniu.

Innych mieszanin, zawierających fosfor żółty, pyłek cynkowy, proszek magnezowy lub chlorany, nie dopuszcza się do przewozu.

(2) Przedmioty, wskazane pod lit. a) i b), powinny się składać z mączki prochowej, zmieszanej z węglem, proszkiem metalowym (sproszkowanym żelazem lanem, sproszkowaną stałą laną), blaszkami aluminiowymi, glejta i innymi proszkami mineralnymi w stanie prasowanym. Zawartość ziarnistego prochu czarnego w jednym przedmiocie nie może przekraczać 30 gramów.

4. Ognie sztuczne sygnałowe jako to: strzały armatnie i tym podobne, składające się ze sklejonej gilzy papierowej, związanej sznurkiem, zawierającej nie więcej niż 75 gramów prochu ziarnistego z lontem, jednak bez zapalnika wystrzałowego.

Przepisy o przewozie.

A.

Opakowanie.

(1) Do opakowania można używać tylko mocnych, szczelnych i dobrze zamkniętych skrzyń drewnianych. Do przedmiotów, wymienionych pod lic. 1 a), można używać także mocnych naczyń blaszanych. Do przedmiotów, wymienionych pod 2 b) — e), 3 i 4, skrzynki powinny się składać z desek fugowanych, spajanych z sobą zapomocą wyrzynanych wczepów lub listew. Grubość desek do przedmiotów wymienionych pod 1 c, 2 b—e 3 i 4 nie może być mniejsza niż 18 mm; skrzynki należy wyłożyć dobrym i trwałym papierem, zamiast którego można użyć do wykładania arkuszy cynkowych.

(2) Przed umieszczeniem do skrzynek należy odnośne przedmioty uprzednio dobrze zapakować w sposób następujący:

- a) przedmioty, wymienione pod 1 a, 2 a i 2 c, w mocne okładki lub pudełka tekturowe;
- b) przedmioty, wymienione pod 1 b, w pudełka, owijane w papier po 10 do 12 sztuk;
- c) przedmioty, wymienione pod 2 b, w skrzynki drewniane lub mocne pudełka tekturowe, owinięte papierem, z zawartością

nie więcej niż 1000 sztuk, przyczem dla zabezpieczenia od wstrząśnień należy przedmioty te dobrze przesypywać trocinami;

- d) przedmioty, wymienione pod 2 d;
- α) listki zapalne — w mocne pudełka tekturowe, z których każde może zawierać nie więcej niż 100 kapsli; po 12 pudełek listków zapalnych należy zawijać w papier i następnie po 12 tak zawiniętych pakietów łączyć w oddzielne paczki owinięte papierem;
- β) wstęgi zapalne zwyczajne i parafinowane można pakować w sposób, wskazany w punkcie poprzednim α) lub też w cylindryczne puszki blaszane z denkami szczelnymi, nakładanymi od góry i od dołu. Każda puszka może zawierać najwyżej 12 zwojów wstęgi po 50 kapsli każdy; puszki należy łączyć w oddzielne paczki, nie więcej ponad 30 sztuk, owinięte papierem;
- e) przedmioty, wymienione pod 2 e, w skrzynki drewniane, z których każda może zawierać nie więcej niż 144 sztuk ogni sztucznych, dobrze przesypanych trocinami;
- f) przedmioty, wymienione pod 3, w mocne pudełka tekturowe lub skrzynki drewniane; co zaś do przedmiotów wymienionych pod lit. c) tej samej liczby, dopuszczalne są także worki papierowe; ognie zaś sztuczne większych rozmiarów należy pakować w okładki papierowe, jeżeli miejsce zapalenia nie jest przykryte osłoną papierową; w obu wypadkach należy zabezpieczyć masę zapalną przed rozsypywaniem;
- g) przedmioty, wymienione pod 4, w mocne pudełka, w których ognie sygnałowe powinny być ułożone ściśle w trocinach lub innym materiale podobnym tak, by sztuki oddzielne nie mogły stykać się z sobą.

(3) Opakowanie wewnątrz skrzyń powinno zabezpieczać poszczególne sztuki przed poruszeniem. Przedmioty, wymienione pod 2 b — e, 3 i 4, powinny być zapakowane szczelnie, wolne miejsca należy wypełniać szczelnie odpowiednim materiałem pakunkowym suchym (wełna drzewna, papier i t. p.). Wilgotnego siana, pakułów i t. p. przedmiotów, któreby mogły same się zapalić, nie wolno do tego używać. Większe przedmioty pirotechniczne (transparenty) należy dobrze umocować w skrzyni.

(4) Na opakowaniu zewnętrznym, należy wypisać wyraźnie i trwale zawartość skrzyni, na opakowaniu zaś, zawierającym artykuły, wymienione pod 2 b — e, 3 i 4, nadto — dokładny adres wysyłającego.

(5) Waga brutto jednej skrzyni z artykułami, wymienionymi pod 2 b — e 3 i 4, nie może przekraczać 60 kilogramów, ogólna zaś waga masy palnej — 20 kilogramów, zawartość zaś prochu ziarnistego pirotechnicznego — 2,5 kg.

(6) Każda skrzynia musi być zaopatrzona w wyraźny napis literami czerwonymi: „Wybuchowe”. Przepis ten nie stosuje się przy przesyłkach zapalek.

B.

Inne przepisy.

(1) Zapalki, wymienione pod 1 a, w ilościach do 5 kilogramów zapakowane według przepisów, zawartych w ust. A, mogą być łączone w jedną przesyłkę z innymi przedmiotami (z wyjątkiem materiałów, wymienionych w niniejszym załączniku I a, I b i I c, II i III).

(2) Nie wolno ładować do jednego wagonu lontów (1 c) oraz listków zapalnych (2 d) wraz z materiałami wybuchowymi i zapalającymi się.

(3) Przewóz musi być dokonywany tylko w wagonach krytych.

(4) Nadawca, obowiązany jest w liście przewozowym na przedmioty, wymienione pod liczbą 2 b — e, 3 i 4, zamieścić oświadczenie, że rodzaj i opakowanie odpowiadają wymogom przepisów, zawartych w ust. I c, załącznika B do „Przepisów przewozowych, obowiązujących na kolejach polskich”.

C.

Przewóz.

Ognie sztuczne (3) i ognie sztuczne sygnałowe (4) są wyłączone z przewozu jako przesyłki pośpieszne.

I d. Gazy zgęszczone, skroplone i rozpuszczone pod ciśnieniem.

Dopuszczone są do przewozu wymienione niżej gazy zgęszczone, skroplone i rozpuszczone pod ciśnieniem

a) Gazy zgęszczone:

1. **Kwas węglowy.**
2. **Gaz wodny, gaz świetlny i gaz mieszany (gaz olejowy z domieszką acetylenu nie więcej niż 30%).**
3. **Gaz olejowy (gaz tłusty).**
4. **Tlen, wodór, azot, gaz ziemny, (metan) i powietrze zgęszczone, gazy szlachetne (argon, neon, helium, ksenon, krypton).**

b) Gazy skroplone:

5. **Kwas węglowy, gaz olejowy, podtlenek azotu, etan.**
6. **Amoniak, bezwodny tlenochlorek węgla (fosgen).**
7. **Chlor bezwodny, kwas siarkawy, czwórtlenek azotu.**
8. **Chlorek metylu, chlorek etylu, eter metylowy, metylamin, etylamin.**
9. **Powietrze ciekłe, tlen skroplony.**

c) Gazy rozpuszczone pod ciśnieniem:

10. **Amoniak rozpuszczony w wodzie w roztworze ponad 25% i nie przekraczającym ponad 50%.**
11. **Acetylen rozpuszczony w acetonie i wchłonięty w masę porowatą.**

Przepisy o przewozie.

A.

Rodzaj naczyń.

- a) O ile w załączniku niniejszym nie ma przepisów co do wyrobu rodzaju i jakości naczyń metalowych.
- b) Dla powietrza ciekłego i tlenu skraplanego należy używać:
 - α) szklanych naczyń o ścianach podwójnych, z próżnią między niemi.

Naczynia te muszą być obłożone filcem i zamknięte zatyczką filcową w ten sposób, by dla uniknięcia znacniejszego ciśnienia wewnątrz, nie przeszkadzały ulatnianiu się nadmiaru gazów zapobiegając jednakże wyciekaniu zawartości. Zatyczka filcowa musi być umocowana na flaszce tak, aby nierozluźniała się przy przechylaniu lub przewróceniu naczynia. Każde naczynie pojedyncze lub kilka naczyń razem musi być zabezpieczone od uderzeń, np. zapomocą kosza drucianego lub innego podobnego przyrządu niewywrotnego. Kosze te lub inne naczynia należy umieścić w skrzyniach metalowych lub drewnianych, obitych wewnątrz blachą, otwartych u góry, lub przykrytych tylko siatką drucianą, wiekiem dziurkowanym bądź też w inny podobny sposób. Skrzynie metalowe lub drewniane muszą być w dolnej swej części szczelne przynajmniej do takiej wysokości, by w razie rozbicia się naczyń, płyn nie mógł wyciekać. Do skrzyń nie można układać pakunkowych materiałów łatwopalnych; dopuszczalne są jednak materiały takie jak: filc i wełna.

β) naczynia z innego materiału:

Naczyń z innego materiału można używać tylko takich, które nie przepuszczają ciepła, nie pokrywają się rosą, ani szronem. Wszelkie inne dodatkowe opakowania tych naczyń nie są konieczne. Przepisy, dotyczące zamykania naczyń szklanych, pod α) wymienionych, obowiązują analogicznie także co do tych naczyń.

- c) Wymiary naczyń spojonych przeznaczonych dla roztworów acetylenu w acetonie nie mogą przekraczać 21 cm. średnicy i 2 metrów długości.

Naczynia muszą być sporządzone z giętkiej stali i wypełnione równomiernie rozłożoną masą porowatą, tak przygotowaną, ażeby nie tworzyły się w niej zagłębienia pod wpływem temperatury 50°C, lub wskutek wstrząśnień podczas przewozu. Masa ta nie powinna wywierać żadnego nawet powolnego działania chemicznego ani na zawartości naczynia ani na metal, z którego naczynie jest sporządzone.

Żadna z części metalowych, które stykają się bezpośrednio z roztworem acetylenu, nie może być sporządzana z miedzi, lub mieszaniny zawierającej 30% miedzi. Normalna ilość roztworu w naczyniach musi być taka, ażeby zwiększanie się objętości, jaka się tworzy przez wchłanianie acetylenu wskutek ciśnienia masy, mogło odbywać się swobodnie, i ażeby natężenie, jeżeli temperatura dosięgnie 50°C., nie przekraczała $\frac{2}{3}$ ciśnienia próbnego.

B.

Badanie urzędowe naczyń.

(1) Naczynia z żelaza spawalnego, zlewne, ze stali lanej lub miedzi, przed ich oddaniem do użytku, muszą być poddane próbie ciśnienia hydraulicznego przez rzeczoznawcę, upoważnionego przez właściwą władzę. Naczynia do przewozu roztworów acetylenu należy przed ich oddaniem do użytku zbadać także pod względem jakości masy porowatej i dopuszczalnego napełnienia rozczynnikami (patrz A, c).

(2) Przy próbie hydraulicznej ciśnienie wewnętrzne powinno wykazać:

a) Dla gazów zgęszczonych — półtorakrotne ciśnienie masy, która nie może przekraczać dopuszczalnych granic, wykazanych pod D (patrz niżej). Próbne ciśnienie musi przekraczać ciśnienie masy niemniej, niż 5 kilogramów na 1 centymetr kwadratowy.

b) Dla gazów skroplonych, wymienionych pod 5, 6, 7 i 8:

Dla kwasu węglowego, gazu olejowego i podtlenku azotu	250 kg/cm. ²
Dla etanu	140 " "
Dla czwórtlenku azotu	50 " "
Dla amoniaku	35 " "
Dla chloru	30 " "
Dla tlenochlorku węgla	30 " "
Dla kwasu siarkowego	20 " "
Dla chlorku metylu, metylaminu, eteru metylowego, chlorku etylu i etylaminu	10 " "

c) Dla gazów rozpuszczonych pod ciśnieniem:

Dla acetylenu rozpuszczonego w acetonie	60 " "
Dla amoniaku rozpuszczonego pod ciśnieniem	12 " "

(3) Próba ciśnienia musi być wznowiona:

a) dla naczyń, przeznaczonych do przewozu chloru, czwórtlenku azotu, kwasu siarkowego, tlenochlorku węgla, chlorku metylu i chlorku etylu, co dwa lata;

b) dla naczyń, przeznaczonych do przewozu innych gazów zgęszczonych lub skroplonych co 5 lat;

c) dla naczyń do rozpuszczonego acetylenu — co 10 lat.

Ponowne sprawdzenie naczyń do rozpuszczonego acetylenu może być dokonane zapomocą ciśnienia hydraulicznego lub po całkowitem napełnieniu acetylenem przy pomocy zgęszczonego azotu, powietrza lub podobnego zgęszczonego gazu;

naczynia do acetylenu muszą podczas próby ciśnienia znajdować się pod wodą, aby można stwierdzić zupełną ich szczelność;

d) dla naczyń do amoniaku rozpuszczonego pod ciśnieniem co 5 lat.

(4) Dokonywanie próbnego ciśnienia hydraulicznego odbywać się powinno w ten sposób, ażeby zwiększenie ciśnienia nie tworzyło się gwałtownie. Naczynia muszą wytrzymać próbne ciśnienie, nie tracąc trwale swej formy i nie stając się nieszczelnymi. Dla upewnienia się o tem należy sprawdzić, czy wskazówki manometru, użytego do kontroli przy próbie ciśnienia pozostają niezmiennie w ciągu co najmniej minuty.

C.

Zaopatrzenie naczyń (wentyle, napisy).

(1) Naczynia, służące do przewozu gazów zgęszczonych, skroplonych, lub rozłożonych pod ciśnieniem (z wyjątkiem powietrza ciekłego i tlenu skroplonego), powinny mieć przynajmniej jeden wentyl do napełniania i opróżnienia. Dla roztworów acetylenu (11), części wentyli mające styczność z gazem, nie mogą być wykonane z miedzi. Dla tlenochlorku węgla, gazu olejowego i mieszanego zamiast wentyli mogą być użyte zatyczki metalowe do wkręcania, muszą one jednak zamykać naczynie tak szczelnie, aby zawartości jego nie można było rozpoznać po zapachu.

(2) Na naczyniach należy umieszczać napisy trwałe i widoczne, oznaczające:

- a) dla wszystkich gazów:
 - α) nazwę gazu, wymienienie wytwórcy lub właściciela, oraz numer porządkowy;
 - β) wagę próżnego naczynia wraz z przyrządami (wentylem, osłoną ochronną, zatyczką metalową i t. p.);
 - γ) datę ostatniego badania i pieczęć rzeczoznawcy, który przeprowadził badanie;
- b) dla gazów zgęszczonych:
 - wysokość dopuszczalnego ciśnienia (patrz D (1)),
- c) dla gazów skroplonych i rozłożonych pod ciśnieniem:
 - najwyższą dopuszczalną dla napełnienia wagę ładunku.

D.

Napełnianie naczyń.

(1) Najwyższe dopuszczalne ciśnienie zawartości naczyń, służących do przewozu gazów zgęszczonych w temperaturze 15° C. określa się:

dla kwasu węglowego w formie gazu	20 kg. cm ²
„ gazu mieszanego i wodnego	10 „ „
„ gazu olejowego	125 „ „
„ tlenu, wodoru, gazu świetlnego, azotu, gazu kopalnianego (metanu), powietrza zgęszczonego i gazów osobliwych	200 „ „

(2) Najwyższa dopuszczalna granica napełniania naczyń, służących do przewozu gazów skroplonych, wymienionych pod 5, 6, 7 i 8 wynosi:

dla kwasu węglowego	1 kg. płynu na 1,34 l. pojemności naczynia
„ gazu olejowego	1 „ „ „ 2,50 l. „ „
„ etanu	1 „ „ „ 3,50 l. „ „
„ podtlenu azotu	1 „ „ „ 1,34 l. „ „
„ amoniaku	1 „ „ „ 2,00 l. „ „
„ chloru i czwórtlenku azotu	1 „ „ „ 0,80 l. „ „
„ bezwodnika kwasu siarkawego	1 „ „ „ 0,85 l. „ „
„ tlenochlorku węgla	1 „ „ „ 0,80 l. „ „
„ chlorku metylu	1 „ „ „ 1,25 l. „ „
„ chlorku etylu	1 „ „ „ 1,25 l. „ „
„ eteru metylowego	1 „ „ „ 1,85 l. „ „
„ metylaminu	1 „ „ „ 1,70 l. „ „
„ etylaminu	1 „ „ „ 1,70 l. „ „

E.

Inne przepisy.

(1) Naczynia z gazami, wymienionymi pod liczbą 5, 6 i 7 (z wyjątkiem chloru i czwórtlenku azotu) i pod 8, jeżeli naczynia te zapakowane są w skrzyniach, wolno pakować z innymi przedmiotami.

(2) Naczynia z gazami zgęszczonymi i skroplonymi, wymienionymi pod 5, 6, 7 i 8 jeżeli nie są umieszczone w skrzyniach, powinny być zaopatrzone w przyrządy, uniemożliwiające toczenie się naczyń. Wentyle naczyń muszą być zaopatrzone w przykrywki ochronne z żelaza kutego, stali lub kutołane; dla naczyń miedzianych dopuszczalne są także przykrywki ochronne z miedzi. Przykrywki takie nie są konieczne dla wentyli, umieszczonych wewnątrz szyi butli i chronionych przykryconą, dobrze przylegającą zatyczką metalową.

(3) Na naczyniach z napełnionymi gazami zgęszczonymi i skroplonymi wymienionymi pod 5, 6, 7 i 8 należy umieścić trwałe i wyraźny napis, oznaczający zawartość. Naczynia powinny być w skrzyniach tak ułożone, ażeby łatwo można było odszukać stemple o dokonaniu próby. Skrzynie drewniane i skrzynki metalowe służące do przewozu powietrza ciekłego i tlenu skroplonego (9) muszą mieć wyraźne napisy: „Powietrze ciekłe” (lub tlen skroplony), „Wierzch”, „Spód”, „Ostrożnie”, „Bardzo łatwo kruszące się”.

(4) Sztuk przesyłki nie wolno rzucać lub uderzać ani też wystawiać na działanie promieni słonecznych lub ciepła z pieców.

(5) Do przewozu używa się:

a) Wagonów niekrytych:

1. dla gazów zgęszczonych, nadanych na wozach dobrze przykrytych oponami i urządzo-nych do przewozu drogami kołowymi;

2. materiały, wymienione pod 8 w okresie pory roku od marca do października włącznie, muszą być przykrywane całkowicie oponami, jeżeli naczynia nie są zapakowane w skrzynie drewniane.

b) Wagonów krytych:

1. dla gazów zgęszczonych (patrz a 1 i c 1);

2. dla gazów skroplonych wymienionych pod 5, 6 i 7 w okresie pory roku — od marca do października włącznie;

3. dla powietrza ciekłego i tlenu skroplonego.

c) Wagonów krytych lub niekrytych:

1. dla gazu olejowego, mieszanego i wodnego, lecz w okresie pory roku od marca do października włącznie wagony niekryte muszą być nakryte całkowicie oponami, jeżeli naczynia nie są umieszczone w skrzyniach drewnianych;

2. dla gazów skroplonych, wymienionych pod 5, 6 i 7 w okresie pory roku od listopada do lutego włącznie.

(6) Naczynia z gazami zgęszczonymi lub skroplonymi należy ustawiać w wagonie w ten sposób, aby nie mogły się przewracać lub spadać. Naczynia, zawierające powietrze ciekłe, lub tlen skroplony należy ustawiać prosto i odpowiednio zabezpieczyć od uszkodzenia przez inne przesyłki. Nie można również ładować tych naczyń w bezpośredniej bliskości łatwo zapalnych materiałów w drobnych kawałkach lub płynie.

(7) a) Wagony-kotły, przeznaczone do gazów zgęszczonych, skroplonych lub rozpuszczonych pod ciśnieniem, przyjmuje się do przewozu przy stosowaniu przepisów, wymienionych pod A, B, C i D dotyczących rodzaju materiałów, badania urzędowego, zaopatrzenia i napełnienia oraz przepisów wymienionych pod E ustęp (2) co do wentylów. Naczynia powinny być trwale przytwierdzone do ramy wagonu, z którego zdejmować ich nie wolno.

b) Wagony-kotły, przeznaczone do przewozu gazów skroplonych, mające średnice o jednym przekroju, muszą być zaopatrzone wewnątrz w przegrody z otworami lub innymi podobnymi urządzeniami, w celu zmniejszenia ruchu płynu, wywołanego w razie nagłej zmiany szybkości biegu wagonu.

c) Wagony-kotły, przeznaczone do przewozu gazów skroplonych, wymienionych pod 5, 6 i 7, muszą być zaopatrzone zewnątrz pokrywą drewnianą.

d) Wagony-kotły, przeznaczone do przewozu kwasu węglowego skroplonego, tlenu zgęszczonego i wodoru zgęszczonego, mogą zawierać naczynia więcej, niż 2 m długości i 21 cm średnicy. Nie każde naczynie musi być zaopatrzone w wentyle do napełniania i opróżniania. Wystarczy, aby na dwóch końcach wagonu, połączone one były jedną rurą zbiorową, z zamykającym się wentylem, umieszczonym wewnątrz ramy wagonu. Przykrywki ochronne nie są dla tych wentyli konieczne

F.

Wyjątki od przepisów, zamieszczonych pod A—E.

(1) Gazy skroplone wymienione pod liczbą 5, 6 i 7 w małych ilościach, a mianowicie: kwas węglowy i podtlenek azotu do 3 gramów, amoniak, chlor i podtlenek azotu do 20 gramów, bezwodny dwutlenek siarki i tlenochlorek węgla (fosgen), do 100 gramów, można przewozić także w mocnych, topionych rurach szklanych, na warunkach następujących: rury szklane można napełniać kwasem węglowym i podtlenkiem azotu tylko do połowy; amoniakiem, chlorem i czwórtlenkiem azotu tylko do $\frac{2}{3}$ części; bezwodnym dwutlenkiem siarki (kwasem siarkawym) i tlenochlorkiem węgla (fosgenem) tylko do $\frac{3}{4}$ części. Każdą rurę szklaną należy zapakować do zalutowanej puszki blaszanej, wypełnionej krzemionką, następnie należy zapakować w mocną skrzynię drewnianą. W jednej skrzyni można umieszczać po kilka puszek blaszanych, nie można natomiast umieszczać rur, zawierających chlor w jednej skrzyni z rurami,

zawierającymi amoniak lub kwas siarkowy. Puszki blaszane, zawierające gazy skroplone (z wyjątkiem chloru), można pakować także wraz z innymi przedmiotami.

(2) Materjały, wymienione pod 8, w ilościach do 100 gramów, w rurach szklanych, których ogólna waga nie może przekraczać 5 kilogramów, można pakować w mocnych skrzyniach osobno, lub z innymi przedmiotami, z warunkiem, aby rury szklane były dobrze w skrzyniach ułożone. Skrzynie należy zaopatrzyć w napis drukowany na czerwonym tle: „ostrożnie z ogniem”. Skrzynki zawierające nie więcej, niż 100 gramów tych materjałów, mogą być przewożone w wagonach krytych.

(3) Kapsle metalowe z kwasem węglowym (sodorem, sparkletem) zawierające najwyżej 25 gramów ciekłego kwasu węglowego i najwyżej 1 gram cieczy na 1.34 metra sześciennego pojemności, można przewozić bez ograniczeń, jeżeli kwas węglowy jest czysty bez domieszki powietrza.

(4) Tlen zgęszczony do 0,3 kg/cm² w workach gumowych z nasyczonej tkaniny lub innych podobnych materjałów można przyjmować do przewozu bez ograniczeń.

G.

Przewóz.

Gazy skroplone, wymienione pod 8, przyjmuje się do przewozu, jako przesyłka pośpieszna, tylko w ilościach najwyżej do 100 gramów z warunkiem, aby opakowane były stosownie do przepisów, zawartych pod F, ustęp (2).

Ie. Materjały wytwarzające w zetknięciu z wodą gazy zapalne, lub podtrzymujące palenie.

Dopuszczone są do przewozu:

1. Metale alkaliów i ziem alkalicznych, jako to: sól, potas, wapń i t. p. oraz stopy tych metali z sobą;

2. Węglik wapniowy, karbid, wodorek wapniowy w którym ilość węglika wapniowego nie przekracza 0,2% hydrure de calcium.

3. Nadtlenek sodu także w mieszaninach, które nie są niebezpieczniejsze od nadtlenska sodu.

Przepisy o przewozie.

A. Opakowanie.

(1) Do opakowania należy używać mocnych, szczelnych i dobrze zamkniętych naczyń żelaznych (lub z blachy żelaznej). Materjały wymienione pod 1, w ilościach do 5 kilogramów można przewozić także w naczyniach szklanych, mocnych, dobrze i szczelnie zamkniętych. Naczynia te muszą być zupełnie suche, zaś dla materjałów, wymienionych pod 1 i 2 wysmarowane naftą.

(2) Naczynia, zawierające materjały, wymienione pod 1 i 3, muszą być umieszczone w opakowaniach ochronnych, a mianowicie:

a) naczynia z żelaza lub blachy żelaznej, zawierające materjały, wymienione pod 1, w skrzyniach drewnianych lub żelaznych koszach ochronnych;

b) naczynia szklane z materjałami, wymienionymi pod 1, lub naczynia z materjałami wymienionymi pod 3, w skrzyniach drewnianych wybitych wewnątrz blachą zabezpieczonych od zaciekania wody; naczynia szklane, umieszczane w takich skrzyniach, należy obsypać dobrze suchą krzemionką lub innym podobnym materjałem niepalnym. Naczynia z zawartością do 250 gramów mogą być pakowane zamiast do skrzyń drewnianych także do mocnych i szczelnie zamkniętych naczyń blaszanych.

(3) Na każdej sztuce musi być wypisana wyraźnie i trwale jej zawartość oraz umieszczony napis: „Chronić przed wilgocią”.

B. Inne przepisy.

(1) Przesyłki, nieprzekraczające 5 kilogramów i opakowane w myśl postanowień ust. A można pakować wraz z innymi przedmiotami.

(2) Z przesyłkami należy się obchodzić ze szczególną ostrożnością. Nie wolno ich rzucać lecz układać je należy w wagonie tak, by nie mogły się ocierać o inne wstrząsać, uderzać, przewracać, ani spadać z warstw górnych.

(3) Do przewozu należy używać wagonów krytych. Węgiel wapniowy i wodorok wapniowy (2) można przewozić także w wagonach niekrytych pod oponami.

(4) Zbiorniki opróżnione po materiałach, wymienionych pod 2, muszą być wolne od pozostałości z tych materiałów. W liście przewozowym należy zaznaczyć, co naczynia te zawierały przed nadaniem ich do przewozu.

KLASA II.

Materiały samozapalne.

Dopuszczone są do przewozu:

1. Fosfor zwyczajny (biały lub żółty).
2. Fosfor bezkształtny (czerwony), trójsiarczak fosforu, związki fosforu z metalami ziem alkalicznych, np. fosforek wapnia, fosforek strontu; następnie fosforek żelaza i podobne samozapalne związki fosforu z metalami.
3. Mieszanki fosforu bezkształtnego z żywicami lub tłuszczami, których punkt topności leży powyżej 35° C, roztwór fosforu zwyczajnego w dwusiarczku węgla.
4. Cynkoetyl, cynkometyl jako też roztwór tych produktów w eterze.
5. Sadze świeżo wypalone.
6. Węgiel drzewny świeżo wypalony, mielony, ziarnisty lub w kawałkach.
7. Silnie obciążony jedwab (jedwab cordonnet, souple, bourre de soie chappe) w pasmach.
8. a) Następujące materiały, nasycone tłuszczem, pokostem lub oliwą, wełna, włosy, wełna sztuczna, bawełna, jedwab, len, konopie, juta — w stanie surowym, w postaci odpadków od przedzenia i tkania, gałgany lub pakuły.
b) Nasycone tłuszczem, pokostem lub oliwą, wyroby z powyższych materiałów, np. koce ochronne, wyroby powroźnicze, rzemienie napędne z bawełny lub konopi, obszycia tkackie, pancierzowe i uprężne, przedzie i nici, wyroby siatkowe (sieci rybackie i t. p.).
9. Mieszanki materiałów palnych, ziarnistych lub porowatych (dziurkowatych), nasycone olejem lnianym, pokostem, smołą żywiczną i t. p. materiałami, jeżeli te mogą jeszcze podlegać samoutlenianiu (np. t. zw. trociny korkowe).
10. Natłuszczone wióry żelazne lub stalowe (wióry od toczenia, wiercenia i t. p.).
11. Nasycone tłuszczem, olejem lub pokostem: papier oraz tutki i pierścienie z tektury.
12. Metale piroforyczne.
13. Cynkowy proszek.
14. Worki używane po drożdżach nieoczyszczone.
15. Masa, która była używana do czyszczenia gazu świetlnego.
16. Nitrocelulozowe nici służące do wyrobu jedwabiu sztucznego.

Przepisy o przewozie.

A.

Opakowanie.

(1) Materiały, wymienione pod 1 i 2, należy pakować w mocne, szczelnie i dobrze zalutowane puszki blaszane, które należy ustawiać ściśle w mocnych i dobrze zamkniętych skrzyniach drewnianych. Na materiały wymienione pod 2 w ilościach do 2 kg., zamiast naczyń blaszanych można używać również naczyń szklanych lub dzbanów, które również należy pakować do mocnych i dobrze zamkniętych skrzyń drewnianych. Fosfor zwyczajny musi być zanurzony w wodzie. Skrzynie należy zaopatrzyć w wyraźny i trwały napis oznaczający ich zawartość. Na skrzyniach z fosforem zwyczajnym należy prócz tego umieścić napis: „Wierch”.

(2) Materiały, wymienione pod 3, należy ładować albo do skrzyń, szczelnych i uniemożliwiających rozsypanie, lub należy je wlewać wprost do próżnych naczyń.

(3) Cynkoetyl i cynkometyl (4), jako też roztwory produktów w eterze należy pakować do mocnych grubych naczyń kamiennych (kamionkowych i t. p.) lub szklanych zatopionych ogniem lub w inny podobny sposób szczelnie zamykanych.

Naczynia szklane lub gliniane należy pojedynczo, lub po kilka razem umieszczać w mocnych naczyniach blaszanych, przysypując popiołem, lub suchą krzemionką, poczem naczynia blaszane zalutować szczelnie.

Każda przesyłka musi mieć wyraźny napis drukowany na tle czerwonym: „Ostrożnie z ogniem”. Nadto naczynia z balonami szklanymi należy zaopatrzyć w wyraźny napis: „Nosić ostrożnie”. Nie wolno ich przewozić na wózkach lub taczkach, ani też przenosić na plecach lub ramieniu.

(4) Materiały wymienione pod 5 i 6 należy pakować w naczynia szczelnie i dobrze zamknięte. Beczki muszą być wyłożone wewnątrz materiałem uszczelniającym i umieszczone w innych mocnych naczyniach (kosze, kubły, skrzynie).

Węgiel drzewny pod (6) w kawałkach, o ile w liście przewozowym zaznaczono, że nie jest świeżo wypalony (t. j., że leżał po wypaleniu co najmniej 48 godzin) można przewozić w workach lub bez opakowania w wagonach specjalnych, przeznaczonych do przewozu węgla drzewnego.

(5) Materiały wymienione pod 7 należy pakować w mocne skrzynie. Jeżeli wysokość skrzyni przenosi 12 cm. należy pomiędzy warstwami jedwabiu utworzyć za pomocą krat drewnianych odpowiednią próżnię, będącą w połączeniu z otworami w ścianach skrzyń tak, aby umożliwić dostęp powietrza. Otwory w ścianach skrzyń należy odpowiednio zabezpieczyć na zewnątrz przed zatknięciem za pomocą listewek przybitych na zewnętrznych bokach skrzyń.

(6) Z materiałów wymienionych pod 8 a, używana wełna do czyszczenia i wilgotne pakuły, szmaty do czyszczenia muszą być silnie sprasowane i zapakowane do mocnych i dobrze zamkniętych naczyń.

(7) Materiały wymienione pod 9, tłoczone w formach, należy spakować w mocne i szczelne naczynia blaszane lub mocne skrzynie drewniane wybite wewnątrz szczelnie blachą żelazną; jeżeli zaś nie są tłoczone, należy je pakować w mocne szczelne i dobrze zamknięte naczynia.

(8) Materiały wymienione pod 10 należy pakować do mocnych, szczelnych dobrze zamkniętych naczyń metalowych. Opakowanie nie jest konieczne, jeżeli przewóz odbywa się w wagonach żelaznych zaopatrzonych w pokrywy lub w wagonach żelaznych niekrytych pod oponami.

(9) Materiały wymienione pod 12 muszą być umieszczone w rurach szklanych, zatopionych na końcach, te zaś zapakowane w pudełka blaszane, wypełnione krzemionką lub innym materiałem ziemnym, suchym i również zalutowane.

(10) Cynkowy proszek (pył) musi być zapakowany w mocne szczelnie zamknięte naczynia metalowe.

(11) Używane worki po drożdżach nieoczyszczone (14) należy pakować w naczynia szczelnie zamknięte.

(12) Masę do czyszczenia gazu świetlnego używaną, można przyjmować do przewozu tylko w wagonach żelaznych, jeżeli nie jest opakowana w szczelnych naczyniach blaszanych. Jeżeli wagony nie mają dobrze zamykanych przykryw żelaznych, należy towar przykryć takimi oponami, które przy zetknięciu się z płomieniem nie zapalają się. Naładowanie jest obowiązkiem nadawcy, wyładowanie odbiorcy. Opony obowiązuje jest na żądanie kolei dostarczyć nadawca.

(13) Nitrocelulozowe nici służące do wyrobu jedwabiu sztucznego, należy pakować do naczyń metalowych lub szczelnie zamkniętych beczek, przy użyciu w ostatnim wypadku takiej ilości wody, ażeby łatwo można było to sprawdzić, poruszając naczyniem. Jeżeli nici zapakowane są do naczyń metalowych wystarczy owinięcie je tylko wilgotną tkaniną, przyczem należy w liście przewozowym zaznaczyć o wypełnieniu tego przelisu.

B.

Inne przepisy.

(1) Wraz z innymi przedmiotami można pakować w mocne naczynia drewniane, szczelnie i dobrze zamknięte z obowiązkiem przestrzegania przepisów co do naczyń, podanych pod A, przedmioty następujące:

- a) fosfor zwyczajny (1) w ilościach nie przenoszących 250 gramów; takie ilości można również pakować w wodzie, w mocnych i dobrze zamkniętych naczyniach szklanych, które się układa następnie w szczelnych naczyniach blaszanych, przekładając odpowiednim materiałem pakunkowym; naczynie z fosforem należy umieszczać mocno w zewnętrznym naczyniu drewnianem;
- b) materiały wymienione pod 2 do 5 kg.;
- c) cynkoetyl i cynkometyl (4) w ilościach do 2 kg., przyczem naczynia, zawierające te materiały, muszą być dobrze zapakowane w skrzynie; nie wolno jednak pakować ich razem z innymi materiałami samozapalnymi, tudzież wybuchowymi (1a), amunicją (1b), materiałami zapalnymi i ogniami sztucznymi (1c) i materiałami zapalnymi wymienionymi w klasie III a i b;
- d) materiały wymienione pod 11 i 12 bez ograniczenia.

(2) Następujące przedmioty można przewozić bez ograniczeń, jeżeli jest w liście przewozowym zaświadczenie, że:

- a) sadze (5) i węgiel drzewny, mielony, ziarnisty lub w kawałkach, nie są świeżo wypalone (t. zn., że przeleżały po wypaleniu nie mniej niż 48 godzin);
- b) jedwab w pasmach (7) nie jest silnie obciążony;
- c) przedmioty wymienione pod 8 i 10 nie są nasycone tłuszczem, pokostem lub oliwą;
- d) używane worki po drożdżach (14) są oczyszczone;
- e) masa do czyszczenia gazu używana (15), jest zupełnie utleniona.

(3) Materiały wymienione pod 8, z wyjątkiem wełny, używanej do czyszczenia i pakuł (szmat do czyszczenia), zapakowanych według przepisów podanych pod A ustęp (6), muszą być suche.

(4) Tutki papierowe wymienione pod 11 wolno przewozić jedynie pod warunkiem zamieszczenia w liście przewozowym zaświadczenia, iż rzeczony przedmioty, po nasyceniu ich olejem, lub tłuszczem, zostały ogrzane, a następnie zupełnie ochłodzone w wodzie.

(5) Do przewozu należy używać:

- a) dla cynkoetylu i cynkometylu (4) wagonów niekrytych; mniejsze ilości do 10 kg., mogą być ładowane osobno lub (w ilościach do 2 kg.), razem z innymi przedmiotami, także w wagonach krytych przy zachowaniu przepisów zamieszczonych pod ust. 1c;
- b) dla materiałów wymienionych pod 7, 8 i 11 należy używać wagonów krytych lub też wagonów niekrytych z oponami. Wełnę do czyszczenia i pakuły (szmaty do czyszczenia), zapakowane według przepisów wymienionych pod A ust. (6) można przewozić w wagonach niekrytych;
- c) nitrocelulozowe nici służące do wyrobu jedwabiu sztucznego należy ładować do wagonów krytych, w których otwory wszelkie winny być zamknięte.

(6) Co do cynkoetylu i cynkometylu należy nadto przestrzegać przepisy podane pod III a B),

ust. (4).

KLASA III.

Materiały zapalne.

III a. Ciecze palne.

Następne przedmioty dopuszczone są do przewozu pod specjalnymi warunkami:

1. **Węglowodory**, a mianowicie:

- a) ropa naftowa (olej skalny) i nafta oczyszczona oraz oleje, otrzymane ze smoły węgla brunatnego, oleje torfowe i łupkowe, nafta asfaltowa i destylaty z nich, węglowodory innego pochodzenia (np. odpadki po zgęszczeniu gazu olejowego), niezapalające się przy stanie barometru, wynoszącym 760 mm. w odniesieniu do poziomu morza w przyrządzie Abel-Pensky'ego w temperaturze poniżej 21° C. lub w przyrządzie systemu Pensky-Martens'a w temperaturze powyżej 100° C.;
- b) ropa naftowa i nafta oczyszczona, nafta oleju skalnego, oleje otrzymane ze smoły węgla brunatnego, oleje torfowe i łupkowe, nafta asfaltowa i destylaty z tych materiałów (ben-

zyna, ligroina, olej do czyszczenia i t. p.), węglowodory innego pochodzenia (np. odpadki po zgęszczeniu gazu olejowego), jeżeli przy stanie barometru, wynoszącym 760 mm. w odniesieniu do poziomu morza, w przyrządzie systemu Abel-Pensky'ego wytwarzają gazy zapalne w temperaturze poniżej 21° C., a w 15° C. mają ciężar gatunkowy większy niż 0,680.

Oleje ze smoły węgla kamiennego, które w 15° C. mają ciężar gatunkowy poniżej 0,950 (benzol, toluol, ksylol, kumul i t. p.);

- c) eter naftowy (gazolina, neolina i t. p.) i inne łatwo zapalne materiały, otrzymane z ropy naftowej lub ze smoły z węgla brunatnych, jeżeli materiały te mają w 15° C. ciężar gatunkowy, wynoszący nie więcej, niż 0,680.

2. **Ciecze**, otrzymane w części z mieszanin ropy naftowej lub z innych cieczy podobnych łatwo zapalnych w części z żywicy, kauczuku, gutaperki, mydła, asfaltu, smoły lub tym podobnych materiałów.

3. **Eter etylowy** (eter siarczany) czysty lub zmieszany z innymi cieczami (np. krople Hoffmana), roztwory nitrocelulozy w eterze etylowym (kolodjum), w alkoholu metylowym, w eterze octowym, w octanie amyłowym, w acetonie, w nitrobenzolu, nitrotoluolu lub w mieszaninach tych cieczy (np. lakier zapponowy), najwyżej jednoprocentowe roztwory nitrogliceryny w alkoholu.

4. **Roztwory** nitrocelulozy w kwasie octowym.

5. **Alkohol metylowy** (spirytus drzewny), surowy i oczyszczany, aceton, paraldehyd, aldehyd octowy (w roztworze alkoholowym).

Etery wszelkiego rodzaju, np. octan amyłowy (co do eteru naftowego patrz 1 c), ciekłe etery wszelkiego rodzaju z wyjątkiem eteru etylowego (co do tego ostatniego patrz 3).

6. **Środek** ogólnie stosowany **do skażenia (denaturowania) spirytusu** (spirytus drzewny zmieszany z pirydyną).

7. **Mieszaniny spirytusu drzewnego i benzolu** (z woskiem ziemnym lub bez niego np. pansol).

8. **Dwusiarczek węgla**.

9. **Tłuszcze** ciekłe, pokosty, farby zaprawione pokostem, olej terpentynowy (smołowiec) i inne oleje eteryczne, alkohol absolutny, wyskok winny (spirytus) oraz przyrządzone z nich ciecze (lakier spirytusowy, lakier olejny, środki wysuszające (sykatywy), mydła ciekłe i t. p., w ilościach powyżej 40 kg.

Przepisy o przewozie.

A.

Opakowanie.

(1) Do opakowania należy używać mocnych, szczelnych i dobrze zamkniętych naczyń szklanych, glinianych (z kamionki i t. p.) lub metalowych. Rozczynów nitrocelulozy w kwasie octowym, nie wolno przesyłać w naczyniach metalowych.

Ciecze wymienione pod 1, a) i b), 2, 4, 5, 6, 7 i 9 można także przewozić w mocnych szczelnie zamkniętych naczyniach drewnianych (beczkach).

(2) Naczynia szklane lub gliniane z cieczami wymienionymi pod 1—9, tudzież naczynia blaszane służące do przewozu cieczy wymienionych pod 3 i 8 należy szczelnie ustawiać bądź oddzielnie, bądź po kilka razem, w mocnych naczyniach zewnętrznych (koszach plecionych lub metalowych, kubłach lub skrzyniach). Otwarte naczynia zewnętrzne (z wyjątkiem skrzyń) muszą być zaopatrzone w dobre antaby. Kosze, kubły i skrzynie otwarte, muszą mieć przykrywkę. Jeżeli przykrywa taka jest ze słomy, sitowia, trzciny lub podobnych łatwozapalnych materiałów, powinna być wówczas napojona roztworem gliny, wapna i t. p. w połączeniu ze szkłem wodnym.

(3) Każda przesyłka z cieczami wymienionymi pod 1, b) i c), 3, 4 i 8 musi mieć napisy widoczne, wydrukowane na czerwonym tle: „Ostrożnie z ogniem”. Kosze i kubły z balonami szklanymi muszą mieć nadto napis dobrze widoczny: „Przenosić ostrożnie”. Nie wolno ich przewozić na wózkach lub taczkach, ani też przenosić na ramionach lub plecach.

B.

Inne przepisy.

(1) Dozwala się pakowanie wraz z innymi materiałami w mocnych, szczelnych i dobrze zamkniętych skrzyniach drewnianych przy zachowaniu co do naczyń przepisów podanych pod A a mianowicie:

- a) ciecze wymienione pod 9 — bez ograniczeń;
- b) ciecze wymienione pod 1 — 7 w ilościach do 10 kg;
- c) dwusiarczek węgla wymieniony pod 8 — w ilościach do 2 kg.

Naczynia z cieczami wymienionymi pod 1 — 8 muszą być szczelnie ułożone w skrzyniach.

(2) Przy przesyłkach węglowodorów umieszczonych pod 1 a) i b) należy zaznaczyć w liście przewozowym, że materiały te odpowiadają warunkom co do stopnia zapalności i ciężaru gatunkowego. W razie braku takiego zaznaczenia, stosuje się do tych materiałów przepisy, jak dla eteru naftowego 1 (c).

(3) Do przewozu cieczy wymienionych pod 1 — 8 należy używać wagonów niekrytych; materiały w mniejszych ilościach, wymienionych pod 1—7, do 10 kg. oraz dwusiarczek węgla (wymieniony pod 8) do 2 kg. można ładować także do wagonów krytych, bądź oddzielnie bądź razem z innymi przedmiotami stosownie do przepisów wskazanych w ust. (1) b) i c).

(4) Co do cieczy, wymienionych pod 1 — 8 prócz tego obowiązują przepisy następujące:

- a) wagony należy przed rozpoczęciem ładowania zaopatrzyć w nalepione kartki czerwone po obu stronach wagonu z wyraźnymi napisami: „Ostrożnie z ogniem” i „Przetaczać ostrożnie” (patrz wzór kartki przy końcu załącznika);
- b) przesyłki należy ułożyć w wagonie bezpiecznie; kosze i kubły otwarte należy przymocować do wagonu; nie można ich ustawiać jedne na drugich;
- c) naczynia, które uległy uszkodzeniu w drodze, należy niezwłocznie wyładować; jeżeli zaś natychmiastowa naprawa ich okaże się niemożliwą, naczynia takie mogą być sprzedane wraz z pozostałą w nich zawartością na rachunek nadawcy bez dalszych formalności;
- d) naczynia blaszane próżne, szczelnie zamknięte, zwracane po takich materiałach, należy przewozić w wagonach krytych, inne zaś naczynia — w wagonach niekrytych; w liście przewozowym należy uczynić wzmiankę, do czego naczynia te były pierwotnie użyte.

(5) Co do cieczy przewożonych w wagonach-cysternach obowiązują przepisy wskazane wyżej pod A ust. (1) i pod B ust. (2) i (4) a).

C.

Przewóz.

Wyłączają się od przewozu, jako przesyłka pośpieszna:

- a) materiały, wymienione pod 1—7, w ilościach ponad 10 kg.;
- b) dwusiarczek węgla (8), w ilościach ponad 2 kg.;
- c) naczynia próżne, po materiałach wymienionych od 1 — 8, z wyjątkiem naczyń blaszanych szczelnie zamkniętych.

III b. Materiały zapalne w stanie stałym.

Następujące przedmioty dopuszczone są do przewozu pod specjalnymi warunkami:

(1) Przedmioty, które mogą łatwo zapalić się od iskier parowozu jako to: siano, węgiel drzewny w kawałkach, trociny drzewne, wióry, masa drzewna, skrawki papierowe, trzcina (z wyjątkiem trzciny hiszpańskiej), materiały przedzalne pochodzenia roślinnego i ich odpadki, słoma (również słomka kukurydzowa, ryżowa i lniana), torf (z wyjątkiem torfu maszynowego i prasowanego), tudzież towary, wyrabiane z domieszką odpadków naftowych, żywicznych i tym podobnych oraz materiałów porowatych zapalnych wreszcie siarka.

(2) Celuloidyna, wytwór pozostały po niezupełnem ulotnieniu się znajdującego się w kolodjum alkoholu, o wyglądzie mydła, i zawierający głównie bawełnę strzelniczą kolodjonową.

(3) Celuloid w płytach, arkuszach, sztabach; wyroby celuloidowe oraz odpadki.

Przepisy o przewozie.

A.

Opakowanie.

(1) Materiały wymienione pod 1, jeżeli nie są opakowane, należy przewozić w wagonach krytych lub na wagonach niekrytych pod oponami. Kolej żelazna może zażądać od nadawcy dostarczenia opon.

(2) Płyty celulooidyny należy pakować w sposób zabezpieczający zupełnie ich wysychanie.

(3) Materiały, wymienione pod 3 (celulooid) należy pakować w szczelne skrzynie drewniane, bądź w paczkach, opakowane mocnym papierem i ściśnięte między dwoma listwami drewnianymi.

B.

Przewóz.

Materiały, wymienione pod 1, nie przyjmują się do przewozu jako przesyłki pośpieszne drobne.

KLASA IV.

Materiały trujące.

Następujące przedmioty dopuszczone są do przewozu pod specjalnymi warunkami.

1. Preparaty arsenikowe nieciekłe, zwłaszcza kwas arsenawy (dym hutniczy) arsenik żółty (siarczek arsenu, auripigment) arsenik czerwony (realgar), arsenik rodzimy (kobalt skorupkowy lub kamień na muchy) i t. p.

2. Żelazokrzem (ferrosilicium) i manganokrzem (mangano-silicium) otrzymane drogą elektryczności.

3. Cyanek potasu i cyanek sodu w stanie stałym.

4. Preparaty arsenowe ciekłe, w szczególności kwas arsenowy.

5. Roztwór cyanku potasu lub cyanku sodu.

6. Preparaty metaliczne trujące:

a) sublimat, cynober (siarczek rtęciowy czerwony), farby miedziowe, w szczególności grynspan, zielone i niebieskie farby miedziowe, octan ołowiu;

b) inne preparaty ołowiowe, w szczególności glejta (masykot), minja, biel ołowiowa i inne farby ołowiowe; pozostałości ołowiowe.

7. Siarczan miedziowy i mieszaniny siarczanu miedziowego z wapnem, sodą i substancje podobne (proszek do papki bordoskiej i inne) kwas szczawikowy i szczawian potasu w stanie stałym.

8. Chlorany. Dwutlenek baru. Azotek sodu.

9. Anilina (olej anilinowy).

Przepisy o przewozie.

A.

Opakowanie.

(1). Naczynia do pakowania muszą być mocne, szczelne i zamknięte tak, aby zawartość ich nie mogła się wysypywać, rozpylać, ani wyciekać.

(2) Materiały wymienione pod 1 i 3 należy pakować:

a) w beczki żelazne, mocne, z przyśrubowaniem wiekiem i z obrczami do przetaczania, lub

b) w beczki podwójne z suchego i mocnego drzewa zabezpieczone obrczami lub w takie same skrzynie podwójne, z okalającymi wiązaniami, przyczem naczynia wewnętrzne należy wyłożyć materiałem uszczelniającym. Zamiast drewnianych naczyń wewnętrznych można również użyć naczyń blaszanych, zalutowanych, lub naczyń szklanych albo glinianych. Naczynia szklane i gliniane należy zapakować szczelnie w innych naczyniach, prześciela-

jąc odpowiednim materiałem. Tak opakowane naczynia można łączyć po kilka w jedną przesyłkę;

c) materiały, wymienione pod 1, można również pakować w worki z płótna, nasyczonego dziegciem, które należy umieścić w zwykłych beczkach z mocnego i suchego drzewa.

(3) Żelazokrzem (ferrosilicium) i manganokrzem (mangano silicium) pod (2), należy pakować w mocne i szczelne naczynia drewniane lub metalowe, nie przepuszczające wody.

(4) Materiały, wymienione pod 4 należy pakować:

a) w naczynia metalowe, drewniane lub gumowe, dobrze zamykane, lub

b) w naczynia szklane albo gliniane, ustawione szczelnie w innych naczyniach (kosze plecione lub metalowe, kubły, skrzynie), używając odpowiedniego do pakowania materiału; naczynia zewnętrzne (z wyjątkiem skrzyń) muszą być zaopatrzone w dobre antaby.

(5) Materiały, wymienione pod 5, należy pakować w naczynia żelazne, dobrze zamknięte i ustawione szczelnie w innych mocnych naczyniach drewnianych lub metalowych, przesypane krzemionką, trocinami lub innymi materiałami chłoniącymi.

(6) Materiały, wymienione pod 6, należy pakować:

a) w beczki żelazne lub szczelne beczki z mocnego suchego drzewa, zabezpieczone obręczami lub w skrzynie z okalającymi wiązaniami, lub

b) w naczynia żelazne (zwane hobbock) lub

c) w naczynia szklane lub gliniane; ilości zaś do 10 kg. — w podwójne mocne worki papierowe; tak naczynia jak i worki należy układać ściśle w mocne i szczelne skrzynie drewniane dobrze zamknięte i wypełnione odpowiednim materiałem pakunkowym;

d) farby wszelkie ołowiowe można także pakować do naczyń z blachy białej, lub innej blachy żelaznej;

e) wszelkie związki ołowiu i miedzi w roztworach wodnych można przewozić także w szczelnych kotłach z takiego materiału, na który rzeczony związki nie działają.

(7) Materiały, wymienione pod 7, należy pakować w mocne, szczelne i dobrze zamknięte naczynia drewniane (beczki, skrzynie), lub mocne, gęste i dobrze zeszyte worki.

(8) Materiały, wymienione pod 8, z wyjątkiem natriumacid (azoture de sodium) należy pakować w mocne szczelne i dobrze zamknięte naczynia drewniane lub z blachy falowanej. Naczynia drewniane muszą być wyłożone miękkim papierem całkowicie celem zabezpieczenia zawartości od wysypywania się. Naczynia z blachy falowanej, których grubość wynosić ma nie mniej niż 0,6 mm. należy zabezpieczyć najmniej dwiema deszczułkami, które muszą być silnie związane najmniej 6 wtkami z łożyny. Natriumacid (azoture de sodium) należy pakować w mocne, szczelne i dobrze zamknięte naczynia żelazne (lub z blachy białej).

(9) Na przesyłkach z materiałami, wymienionymi pod 1 — 8, należy podać ich zawartość w sposób wyraźny i trwały. Można wymienić nazwy okólnikowe, jako to: preparaty arsenowe, preparaty ołowiane, farby trujące. Materiały, wymienione pod 1, 3, 4, 5 i 6, a), należy nadto oznaczyć napisem: „Trucizna”, a żelazokrzem (ferrosilicium) lub manganokrzem (mangano silicium) wymienione pod 2, zaopatrzyć w napisy: „Chronić przed wilgocią”, „Nie przewracać”.

Naczynia zawierające materiały wymienione pod 8 należy zaopatrzyć widocznym i trwałym napisem „Strzec przed ogniem”. Naczynia zawierające azotek sodu powinno się zaopatrzyć napisem: „Chronić przed wilgocią”.

(10) Anilinę (olej anilinowy) należy pakować do naczyń żelaznych lub do mocnych bardzo i zupełnie szczelnych beczulek drewnianych (np. beczki do nafty).

B.

Inne przepisy.

(1) Wraz z innymi przedmiotami, z warunkiem przestrzegania przepisów, obowiązujących co do opakowania podanych pod A, można pakować do mocnych, szczelnych i dobrze zamkniętych naczyń drewnianych:

a) materiały wymienione pod 4 w ilościach do 1 kg., należy pakować do naczyń szklanych ułożonych w ściśle szczelnych naczyniach z blachy białej i przesypanych suchą krzemionką;

- b) materiały wymienione pod 1, 3 i 8, w ilościach do 5 kg., z których cyanku potasu, cyanku sodu, chloranów, dwutlenku baru i azotku sodu nie można pakować razem z kwasami i solami kwaśnymi;
- c) materiały wymienione pod 6, a), w ilościach do 10 kg.;
- d) materiały wymienione pod 2, 6, b) i 7), w ilościach dowolnych.

Naczynia, zawierające przedmioty, wymienione pod 1, 3, 4, 5 i 6, a), należy zaopatrywać w napis: „Trucizna”.

(2) Materiałów wymienionych pod 1, 3, 4, 5 i 6, a), nie można ładować wraz z produktami spożywczymi lub użytkowymi.

(3) Również materiałów wymienionych pod 3, 5 i 8, nie można ładować razem z kwasami, materiałów zaś wymienionych pod 5 — nawet z solami kwaśnymi.

(4) Materiały wymienione pod 5, można przewozić tylko w wagonach-cysternach albo na wagonach niekrytych. Natrium acid (azoture de sodium), powinien być przewożony tylko w wagonach krytych.

(5) Żelazokrzem (ferrosilicium) i manganokrzem (mangano silicium) przyjmuje się do przewozu w stanie zupełnie suchym i w naczyniach zupełnie suchych; jeżeli przewozi się je na wagonach niekrytych, wówczas muszą one być przykryte nieprzemakalnymi oponami.

(6) Późne naczynia i worki po przewiezionych materiałach trujących, wymienionych pod 1, 3, 4, 5 i 6, a), muszą być zamknięte zupełnie szczelnie. Zarówno na samych naczyniach, jak i w liście przewozowym należy oznaczyć co w nich było przewożone. Również należy przestrzegać przepisu, podanego w ust. (2).

(7) Co do kotłów-wagonów cystern, służących do przewozu materiałów trujących oraz ich roztworów wodnych należy stosować przepisy, wymienione pod A, ustęp (1) i (9) oraz B, ustęp (b). Muszą one być sporządzone z materiału, który nie ulega działaniu zarówno materiałów w nich zawartych, jak i ich roztworów wodnych. Kotły wagonów cystern, służące do przewozu materiałów, wymienionych pod 5, nie mogą mieć żadnych spójni na nity lub muszą mieć ściany podwójne. Nie mogą mieć nadto żadnych otworów w dolnych swych częściach (krany, wentyle i t. p.). Otwory wszelkie muszą być uszczelnione i zabezpieczone przyśrubowanymi mocno pokrywami metalowymi. Wagony-cysterny z materiałami wymienionymi pod 5, należy stawiać w pociągu w ten sposób, aby je przedzielał od wagonów z kwasami cieplemi przynajmniej jeden wagon.

C.

Przewóz.

Wyłącza się z przewozu jako przesyłki pośpieszne drobne, materiały wymienione pod 1, 3, 4, 5, 6a i 8, oraz naczynia próżne, w tem i worki, które mieściły materiały, wymienione pod 1, 3, 4, 5 i 6a.

D.

Wyjątki z przepisów wydanych pod A, B i C.

Nie podlegają przepisom tym wytwory, wymienione w klasie IV, jeżeli przeznaczone są do badań naukowych lub dla potrzeb farmaceutycznych, przewożone detalicznie, w ilościach do 1/2 kg. każdego z wytworów z warunkiem, aby opakowane były starannie, w mocnych skrzyniach zaś naczynia szklane lub gliniane były zakorkowane w taki sposób, ażeby zamknięcia naczyń nie rozluźniły się w czasie przewozu.

KLASA V.

Materiały żrące.

Następujące przedmioty dopuszczone są do przewozu pod specjalnymi warunkami:

1. Kwas siarkowy, kwas siarkowy dymiący, (kwas siarkowy z zawartością bezwodnika, oleum, olej wytryolowy, kwas siarkowy nordhauseński), kwas azotowy (saletrzany, serwaser) i ich mieszaniny, kwas solny, kwas fluorowodorowy, roztwory kwasu octowego, zawierające więcej niż 40% kwasu.
2. Chlorek siarki, tuzdziez azotan i siarczan żelazowy (zaprawa żelazowe).

3. Ług żrący (ług sodowy, ług potasowy i t. p.), pozostałości od rafinowania olejów, amoniak rozpuszczony w wodzie z zawartością amoniaku nie więcej 25^oo.
4. Brom.
5. Bezwodnik kwasu siarkowego.
6. Chlorek acetylu, pięciochlorek antymonu, chlorek chromyłu, tlenochlorek fosforu, pięciochlorek fosforu (nadchlorek fosforu), trójchlorek fosforu, chlorek siarczyny, chlorek tionyłu i kwas chłorosulfonowy.
7. Dwutlenek wodoru (woda utleniona).
8. Siarczek sodowy i koks sodowy (natronkoks).
9. Dwusiarczek sodu i wapnia.

Przepisy o przewozie.

A.

Opakowanie.

(1) Do opakowania materiałów, wymienionych pod 1 do 4, należy używać mocnych, szczelnych i dobrze zamkniętych naczyń — takich, które nie ulegają działaniu zawartego w nich materiału. Co do kwasu fluorowodorowego (1) patrz ust. (5). Zamknięcie musi być takie, aby nie mogło ulegać uszkodzeniu ani wskutek wstrząśnienia, ani przez samą zawartość naczynia. Przy użyciu naczyń szklanych lub glinianych należy przestrzegać przepisów następujących:

- a) naczynia służące do przewozu materiałów wymienionych pod 1 do 3 należy układać szczelnie w innych mocnych naczyniach (kosze plecione lub metalowe, kubły lub skrzynie). Naczynia zewnętrzne (z wyjątkiem skrzyń) należy zaopatrywać w mocne antaby;
- b) naczynia szklane lub gliniane ze stężonym kwasem azotowym o ciężarze gatunkowym nie mniejszym, niż 1,48 przy 15° C. (46,8^o Baumê), z czerwonym dymiącym kwasem azotowym należy układać w naczynia zewnętrzne, przesypując krzemionką lub innym stosownym materiałem, suchym, ziemnistym, w ilości dostatecznej i nie mniejszej od zawartości naczyń;
- c) materiał do prześcielania i przesypania wskazany pod a i b nie jest konieczny jeżeli naczynia szklane umieszczono w żelaznych koszach, zakrywających naczynia te całkowicie i jeżeli zabezpieczono je zapomocą zasuwek dostatecznie elastycznych i wyłożonych azbestem tak, by się w nich nie mogły poruszać;
- d) naczynia szklane lub gliniane z bromem (4) należy umieszczać w mocnych skrzyniach drewnianych lub metalowych, obsypując naczynia po same szyjki popiołem, piaskiem, krzemionką lub innym materiałem niepalnym.

(2) Przyrządy do gaszenia ognia z zawartością kwasów, wymienionych pod 1 muszą być w stanie uniemożliwiającym wyciekanie kwasu.

(3) Akumulatory elektryczne, napełnione kwasem siarkowym (1) należy umocować w skrzynce dla baterji w ten sposób, aby poszczególne ogniwa nie mogły się poruszać. Skrzynkę dla baterji należy ściśle zapakować w skrzyni, wysłanej odpowiednim materiałem pakunkowym chłującym. Skrzynię należy zaopatrzyć w wyraźny napis na wieku: „Akumulatory,” „Góra.” Jeżeli akumulatory są nabite, wówczas bieguny ich należy zabezpieczyć przed zwarcim (krótkim spięciem).

Jeżeli ogniwa zrobione są z materiałów odpornych, jak drzewo z wykładziną z ołowiu lub twardy kauczuk, z takim urządzeniem w górze, które w zupełności zabezpiecza płyn żrący przed rozpryskaniem w stopniu zagrażającym niebezpieczeństwem wówczas takie opakowanie ogniw i baterji akumulatorów nie jest konieczne, jeżeli one zapomocą odpowiednich urządzeń, jak podstawy, przegrody, podpórki zabezpieczone są dostatecznie przed przewróceniem się lub przesunięciem oraz przed uszkodzeniem przez spadnięcie na nie innych przedmiotów. Ogniwa lub baterje przymocowane do pojazdu nie potrzebują również opakowania, jeżeli pojazdy te będą dobrze przytwierdzone w wagonie lub odpowiednio mocno ułożone.

(4) Do szlamu ołowianego z akumulatorów i z komór ołowianych zawierającego kwas siarkowy można używać naczyń drewnianych tylko takich, które dostatecznie zabezpieczają kwas przed wyciekaniem.

(5) Naczynia do kwasu fluorowodorowego, rozcieńczonego (1), muszą być ołowiane lub gutaperkowe; dopuszczalne są także naczynia drewniane z trwałą powłoką parafinową. Do kwasu fluorowodorowego stężonego najmniej do 70%, można również używać naczyń żelaznych z zamknięciami szczelnie przyśrubowanymi. Takie naczynia żelazne, zarówno napelnione, jak i próżne, można nadawać do przewozu tylko po usunięciu z nich wszelkich zewnętrznych śladów kwasu. Naczynia do kwasu fluorowodorowego stężonego, zarówno próżne, jak i napelnione, muszą mieć wyraźny i trwały napis: „Stężony 70% kwas fluorowodorowy.”

(6) Bezwodnik siarkowy (5) należy pakować:

- a) w mocne puszkę z blachy żelaznej, pobielanej i zalutowanej, lub
- b) w mocne butle żelazne lub miedziane, bezpiecznie i hermetycznie zamknięte.

Naczynia i butle należy pakować szczelnie w mocne naczynia zewnętrzne drewniane, lub blaszane, przesypując krzemionką, lub innym podobnym materiałem niepalnym.

(7) Materjały, wymienione pod 6, należy pakować:

- a) w naczynia z żelaza kutego, lanego, stali lanej, ołowiu lub miedzi, zupełnie szczelne i dobrze zamknięte, lub

b) w naczynia szklane; w tym ostatnim wypadku obowiązują przepisy następujące:

α) naczynia szklane muszą mieć grube ściany i być zamknięte szklanymi szlifowanymi korkami, dostatecznie zabezpieczonymi przed wypadnięciem;

β) naczynia szklane zawierające więcej, niż 5 kg., należy umieścić w zewnętrznych naczyniach metalowych. Fiaszki mniejszej pojemności można pakować w mocne skrzynie drewniane podzielone na oddzielne przegródki podług liczby flaszek; jedna skrzynia może zajmować nie więcej, niż cztery przegródki;

γ) naczynia szklane należy umieszczać w naczyniach zewnętrznych tak, by nie dotykały ścian naczynia zewnętrznego zachowując przestrzeń nie mniej, niż na 30 mm.; przestrzeń tę należy ściśle wypełnić krzemionką, lub innym podobnym materiałem niepalnym. Dla naczyń z zawartością chlorku acetylu można użyć również i trocin;

δ) wieko naczynia zewnętrznego należy zaopatrzyć w napis oznaczający nazwę zawartości naczyń, oraz znak, odpowiedni, lub wyraz „Szkło”.

(8) Na dwutlenek wodoru (7) należy używać naczyń luźno zamkniętych. Balony gliniane, bańki lub flaszki należy dobrze zapakować w mocne skrzynie lub kosze z antabami. Balony muszą być zaopatrzone w zamknięcie bezpieczeństwa, które mogłoby się otworzyć pod ciśnieniem, wytwarzającym się wewnątrz naczynia.

(9) Na oczyszczony siarczek sodowy, krystaliczny (8), należy użyć naczyń nie przepuszczających wody, zaś na siarczek sodowy surowy, oraz na koks sodowy szczelnych naczyń blaszanych.

(10) Dwusiarczek sodu należy przewozić w naczyniach szczelnych, odpornych na działanie zawartości. Może być przewożony także na wagonach odkrytych, wyłożonych wewnątrz ołowiem, pod przykryciem opony z takim jednak urządzeniem, aby opona nie przylegała bezpośrednio do przewożonej zawartości.

B.

Inne przepisy.

(1) Wraz z innymi przedmiotami można, przy przestrzeganiu przepisów podanych pod A, pakować w naczynia drewniane, mocne, szczelne i dobrze zamknięte, następujące materjały:

- a) brom (4) — do 500 gr.;
- b) bezwodnik kwasu siarkowego (5) w ilościach do 2 kg. może być przewożony także w mocnych, przytopionych bańkach szklanych, które należy ułożyć dobrze w mocnych, szczelnie zamkniętych naczyniach blaszanych i przesytać krzemionką;
- c) materjały, wymienione pod 6 — do 5 kg.;
- d) materjały, wymienione pod 1, 2 i 3 — do 10 kg.

Powyższe przedmioty należy mocno ułożyć w naczyniu.

(2) W liście przewozowym należy zamieścić:

- a) co do kwasu azotowego (1) zapakowanego w naczynia szklane, oznaczenie ciężaru gatunkowego w 15° C.; bez takiego oznaczenia w liście przewozowym kwas należy uważać za stężony (A), ust. (1), b) i c);

- b) co do szlamu ołowianego zawierającego kwas siarkowy z akumulatorów i komór ołowianych — zaświadczenie, że został zabezpieczony przed wyciekaniem kwasu siarkowego;
- c) co do odpadków kwasu siarkowego z fabryk nitrogliceryny zaświadczenie, że zostały one zupełnie odnitrowane, bez czego rzeczony odpadki nie mogą być przyjęte do przewozu.

Na przesyłki odpadków kwasu z fabryk nitrocelulozy takie zaświadczenie nie jest konieczne; nieznaczna zawartość nitrocelulozy nie stanowi przeszkody do przyjęcia przesyłki do przewozu.

(3) Materiały, wymienione pod 1 — 5, można przewozić w wagonach niekrytych. Można jednak używać i wagonów krytych:

- a) dla przewozu materiałów, wymienionych pod 3, jeżeli są one zapakowane w mocne i szczelne beczki żelazne, napełnione tylko do $\frac{9}{10}$ części ich pojemności;
- b) dla przewozu bromu (4) w ilościach do 500 gr., dla przewozu bezwodnika siarkowego (5) do 2 kg., dla materiałów, wymienionych pod 1, 2 i 3, w ilościach do 10 kg., zapakowanych oddzielnie, lub wraz z innymi przedmiotami, jeżeli naczynia z nimi zostaną umieszczone w mocno i szczelnie zamkniętych skrzyniach drewnianych.

(4) Dwutlenek wodoru (7) oraz siarczek sodowy i koks sodowy (8) można przewozić zarówno w wagonach krytych, jak i niekrytych pod oponami.

(5) Naczynia próżne po materiałach, wymienionych pod 1 do 5, gdy są nadawane do przewozu jako przesyłki pojedyncze, muszą być szczelnie zamknięte, lub zupełnie oczyszczone. W liście przewozowym należy wymienić nazwę materiału, jaki ostatnio w naczyniu był zawarty.

(6) Przepisy podane w ust. (3) i (5) nie stosują się do przyrządów do gaszenia ognia, oraz do akumulatorów elektrycznych (A) ust. (2) i (3).

(7) Naczynia z kwasem fluorowodorowym (1) należy ustawiać tak, by przyrządy zamykające były na wierzchu.

(8) Co do naczyń, składających się z wagonów cystern, przeznaczonych do przyjęcia materiałów żrących, obowiązują przepisy podane pod A ust. (1), z wyjątkiem postanowień, zawartych w punktach a) do d).

C.

Przewóz.

(1) Materiały, wymienione pod 3, dopuszcza się do przewozu jako przesyłki pośpieszne drobne, gdy są opakowane według przepisów podanych pod B, ustęp (3) a); materiały, wymienione pod 1 — 3 w ilościach do 10 kg., brom do 500 gr. i bezwodnik kwasu siarkowego do 2 kg. przyjmuje się także w opakowaniu, wskazanem pod B, ustęp (3) b).

(2) Ograniczenie to nie stosuje się do przyrządów do gaszenia ognia i akumulatorów elektrycznych A, ust. (2) i (3).

KLASA VI.

Materiały budzące odrazę i wydzielające woń przykrą.

Dopuszcza się do przewozu:

1. Ścięta świeże i odpadki skórzane, przeznaczone do wyrobu kleju, nieprzewapnione, świeże rogi i racice, oraz kości świeże, tudzież inne materiały zwierzęce ulegające gniciu i cuchnące, nie wymienione poniżej.

2. Skóry świeże niesolone.

3. Oczyszczone suche kości, suche rogi i racice.

4. Żołądki cielece, świeże, oczyszczone od resztek pokarmu.

5. Prasowane pozostałości od wyrobu kleju z odpadków skór (wapno klejowe, ser klejowy lub nawóz klejowy).

6. Nieprasowane pozostałości, wymienione pod 5.

7. Nawóz mieszany z podściółką.

8. Inne fekalja i odchody z miejsc ustępowych.
9. Śmiecie domowe.
10. Trupy zwierząt przeznaczone do usunięcia, całe lub części.

Przepisy o przewozie.

A.

Opakowanie.

- (1) Niżej wymienione materiały nadane do przewozu jako przesyłki drobne należy pakować:
- a) przedmioty wymienione pod 1, 5 i 6, — do mocnych, szczelnych i dobrze zamkniętych naczyń drewnianych (beczek, kubłów, skrzyń) — takich, któreby nie przepuszczały przykrej woni zawartości na zewnątrz;
 - b) przedmioty wymienione pod 2, — do mocnych, szczelnych i dobrze zamkniętych naczyń drewnianych (beczek, kubłów, skrzyń) lub do mocnych nieprzemakalnych i dobrze związanych worków, nasyconych odpowiednim środkiem odkażającym jako to: kwasem karbolowym lub lizolem, w celu usunięcia przykrej woni, wydzielanej przez te przedmioty; jednakże worków do pakowania można używać tylko w miesiącach: listopadzie, grudniu, styczniu i lutym;
 - c) przedmioty wymienione pod 3 — do szczelnych naczyń (beczek lub kubłów) lub do mocnych worków;
 - d) żołądki cielęce (4) — do mocnych szczelnych i dobrze zamkniętych naczyń drewnianych (beczek lub kubłów); żołądki cielęce, w okresie pory roku od kwietnia do września włącznie, należy tak solić, by na każdy żołądek było użyte 15 do 20 gr. soli kuchennej; nadto dno naczynia oraz wierzchnia warstwa żołądków powinna być przesypana grubą warstwą soli, przynajmniej na 1 cm.; dopełnienie tego warunku powinno być zaznaczone w liście przewozowym;
 - e) kał psi (8) — do mocnych, szczelnych i dobrze zamkniętych naczyń metalowych, lub drewnianych;
 - f) nawóz z gołębników (8) — w mocne, szczelne i dobrze zamknięte naczynia drewniane (beczki, kubły); nawóz zupełnie suchy można pakować także do mocnych i nieprzemakalnych worków.

Zewnętrzna strona opakowania nie powinna mieć żadnych śladów zawartości.

- (2) Co do przesyłek **wagonowych**, obowiązują przepisy następujące:

- a) materiały wymienione pod 1 i 2:
 1. Przy użyciu specjalnych wagonów krytych, z odpowiednim urządzeniem do przewietrzania, opakowanie nie jest konieczne. Jednakże materiały te należy zlewać najmniej 5% -wym roztworem kwasu karbolowego, lub innymi odpowiednimi środkami odkażającymi, w celu zabezpieczenia przed przykrą wonią.
 2. Przy użyciu zwykłych wagonów towarowych niekrytych:
- α) w porze roku od 1 marca do 31 października, materiały te muszą być zapakowane w mocne i nieprzemakalne worki, nasycone środkami odkażającymi wymienionymi pod 1, by woń przykra zawartości nie dawała się odczuwać. Każda tego rodzaju przesyłka, musi być przykryta oponą z grubej tkaniny, nasyconej roztworem jednego z wymienionych wyżej środków odkażających, a następnie pokryta zupełnie, wielką nieprzemakalną i nienasmoloną oponą;
- β) w porze roku od 1 listopada do końca lutego, używanie worków do pakowania nie obowiązuje; towar jednakże należy przykryć tak samo osłoną z płótna chmielowego, którą następnie należy pokryć całkowicie wielką nieprzemakalną i nienasmoloną oponą. Pierwsze pokrycie należy w miarę potrzeby, przesylić jednym ze środków odkażających, wymienionych pod 1 tak, by przykra woń nie dała się odczuć;
- γ) jeżeli środki odkażające nie wystarczają do usunięcia przykrej woni, należy przesyłki pakować do mocnych, szczelnych i dobrze zamkniętych beczek lub kotłów tak, aby woń zawartości naczynia nie dała się odczuć.

- b) do przewozu materiałów wymienionych pod 3 i 7, opakowanie specjalne nie jest wymagane; jeżeli materiały te nadane są do przewozu bez opakowania, to jednak muszą być one przykryte całkowicie nieprzemakalnymi oponami;
- c) żołądki cielęce pod (4) należy pakować w ten sam sposób, jaki jest wskazany w ust. (1) d);
- d) materiały wymienione pod 5, należy przykryć zupełnie dwiema oponami dużymi, nieprzemakalnymi i nienasmolonymi. Oslonę dolną należy nasycić odpowiednimi środkami odkażającymi (kwasem karbolowym, lizolem i t. p.) tak, by zapach gnilny nie dał się odczuwać. Pomiedzy opony należy nasypać warstwę suchego wapna gaszonego, miazgi torfowego lub zużytych garbowin;
- e) materiały wymienione pod 6, należy opakować podług wskazówek, zawartych w ust. (1) a);
- f) materiały wymienione pod 8, należy pakować do mocnych, szczelnych i dobrze zamkniętych naczyń. Suchy kał psi i suchy nawóz gołębi można pakować również do mocnych nieprzemakalnych worków.

B.

Inne przepisy.

(1) Kolej żelazna ma prawo, ograniczyć przewóz do pewnych, wyznaczonych pociągów, żądać zgóry opłaty przewozowej, jako też wydawać przepisy specjalne co do czasu i terminu naładowania i wyładowania oraz dowozu na stację i wywozu ze stacji. Kolej żelazna może żądać dostarczenia opon od nadawcy.

(2) Materiały [wymienione pod 7 i 8 (z wyjątkiem kału psiego i nawozu z gołębników), 9 i 10, nie przyjmuje się do przewozu jako przesyłki drobne.

(3) Naczyn z kałem psim nie wolno toczyć; należy je przewozić stojąco.

(4) Co do przesyłek wagonowych, nadawanych luzem, kolej ma prawo żądać od odbiorcy oczyszczenia miejsca naładunkowego, względnie wyładunkowego. Kolej ma również prawo żądać od nadawcy i odbiorcy, by zarówno ładowanie jak i wyładowanie śmieci domowych było uskuteczniane zapomocą odpowiednich przyrządów, zabezpieczających w zupełności śmiecie przed rozpylaniem i rozsypywaniem. Dostarczanie takich przyrządów jest obowiązkiem nadawcy, względnie odbiorcy przesyłki.

(5) Wagony po przewiezionych luzem przedmiotach, wymienionych pod 1, 2, 3 i 7, oraz po przedmiotach, wymienionych pod 8, kolej żelazna obowiązana jest poddać każdorazowo oczyszczeniu i odkażeniu. Koszta odkażenia ponosi wysyłający lub odbiorca.

(6) Jeżeli w czasie przewozu da się czuć przykra woń, kolej ma prawo w każdym czasie na koszt wysyłającego lub odbiorcy zarządzić odpowiednie środki odkażające, celem usunięcia tej woni.

(7) Materiały wymienione pod 3 i 4 wolno przewozić w wagonach krytych. Nie wolno ich ładować z produktami spożywczymi lub innymi materiałami żywnościowymi. Do przewozu śmieci domowych należy używać wagonów, umyślnie do tego celu urządzonych i zabezpieczających zawartość przed rozpruszeniem, lub też szczelnych wagonów niekrytych pod oponami. Przedmioty pod 1, 2, 5, 6, 7 i 8 (z wyjątkiem świeżych ścięgień do wyrobu kleju, oraz z wyjątkiem kości świeżych, dodawanych przy kupnie mięsa lub do wyrobu masy na zupy), muszą być przewożone w wagonach niekrytych (patrz A (2) a1). Do przewozu suchego kału psiego, którego opakowanie odpowiada przepisom zawartym pod A (2), f), w zdaniu ostatniem można używać wagonów krytych lub niekrytych, dobrze opo-
namy okrytych.

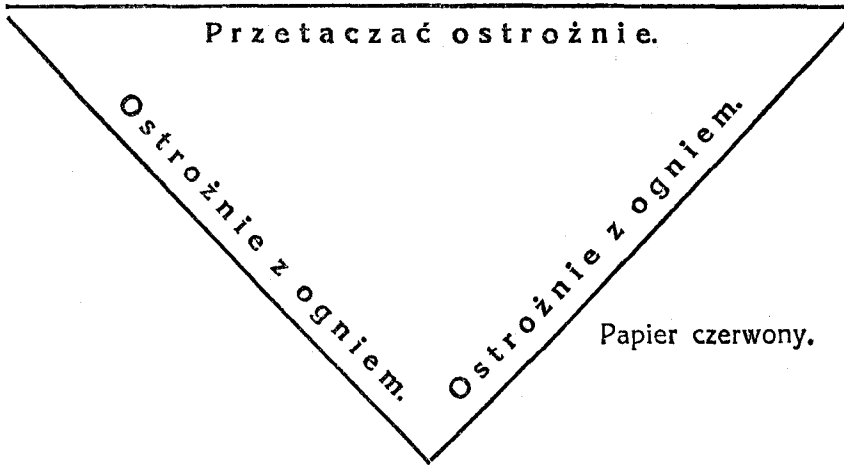
(8) Naczynia próżne, oraz zwracane opony, muszą być dokładnie oczyszczone i poddane działaniu środków odkażających, tak aby nie wydzielaty woni gnilnej. W liście przewozowym należy zaznaczyć poprzednie ich użycie. Przewozić je można tylko na wagonach niekrytych.

(9) Materiały pod 10 można przewozić tylko w wagonach żelaznych, hermetycznych i nieprzepuszczających wody. Wagony te muszą być zaopatrzone w otwory, zapobiegające rozerwaniu ścian wagonu, przy nadmiernie wielkiem ciśnieniu wywiązujących się gazów. Wagony należy odkażać według ust. (5) niezwłocznie po wyładowaniu, jeżeli ładunek ich pochodził ze zwierząt, dotkniętych księgosuszem, wąglikiem, wściekliżną, nosacizną albo pryszczycą, w innych zaś przypadkach—co cztery tygodnie.

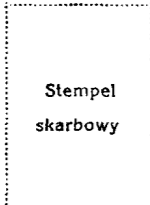
(10) Materiałów pod 1 do 3 oraz 5 do 10, wagi poniżej 5000 kg., oraz próżnych naczyń z takich materiałów i opon, pod którymi przewieziono podobne materiały, nie można nadawać do przewozu pośpiesznego.

Wzór przepisanej nalepki dla przedmiotów klasy III a. B.

Rozmiar $\frac{1}{3}$ wielkości naturalnej.

UWAGA: Części listu przewozowego obwiedzione linjami grubymi wypełnia kolej, pozostałe zaś — nadawca.

Odprawiono do	Formalności celne, p. datkowe lub policyjne na stacji
przez	

List przewozowy na przesyłkę pośpieszną

Wagon		
Rodzaj i numer *)	Cecha własności *)	Ładowność (kg) lub powierzchnia (m ²)
Nr. listu przewoz.		
Nr. ceduły		
*) Wpisuje nadawca, jeżeli sam naładował przesyłkę.		

Przewóz dokonywa się na podstawie „Przepisów przewozowych polskich kolei żelaznych” oraz Taryf towarowych wewnętrznych.

Imię i nazwisko odbiorcy

Dokładny adres odbiorcy

Stacja przeznaczenia

Miejsce dostarczenia (jeżeli znajduje się ono poza stacją przeznaczenia)

Żądana przez nadawcę:

- a) droga przewozu
- b) taryfa, mająca być zastosowaną

Wskazania nadawcy co do postępowania celnego, podatkowego lub policyjnego, wyszczególnienie odnośnych dowodów i inne oświadczenia, przewidziane w „Przepisach przewozowych polskich kolei żelaznych” i w taryfach.

Cechy	Numery	Ilość	Rodzaj opakowania	Nazwa towaru	Waga wskazana przez nadawcę (kg)	Waga rzeczywista określona przez kolej (kg)

Miejsce i data sporządzenia listu przewozowego

Podpis i dokładny adres nadawcy

Stempel stacji nadawczej i data przyjęcia przesyłki do przewozu	Stempel stacji przeznaczenia i data powiadomienia odbiorcy o przybyciu przesyłki	Stempel wagi
---	--	--------------

Oświadczenie nadawcy co do opłat uiszczonych z góry {

Kwota ubezpieczenia dostawy przesyłki w sumie (słowami)

Kwota zaliczki w gotowiznie (słowami)

Kwota zaliczenia (słowami)

Opłacono przez nadawcę	R A C H U N E K	Waga zaokrąglona (kg)	Klasa taryfy	Stawka za 100 kg.	Do pobrania od odbiorcy			
	Zaliczka w gotowiznie							
	Zaliczenie							
	Prowizja za zaliczkę w gotowiznie							
	Prowizja za zaliczenie							
	Opłata za ubezpieczenie dostawy przesyłki							
	Opłaty dodatkowe za							
	Przewoźne do							
	Suma ogólna							

Stemple stacji zdawczych na inne koleje:

*) Na stronie niniejszej i na odwrotnej u góry i u dołu winien być czerwony pas przez całą szerokość załącznika. (Szerokość pasa 1 cm.).

Oświadczenie ogólne nadawcy co do stanu opakowania towarów.

Niniejszem oświadczam, iż towary, nadawane przezemnie w ekspedycji towarowej stacji

a mianowicie: _____

nie posiadają wymaganego przez „Przepisy Przewozowe” opakowania, mianowicie: _____

UWAGA. Oświadczenie to posiada znaczenie w tym tylko wypadku, jeżeli w liście przewozowym zamieszczone zostało powołanie się na nie.

Dnia.....19.....r.

Podpis nadawcy.....

Zlecenie dodatkowe.

Upraszam ekspedycję towarową stacji..... Dyrekcji.....
aby nadaną dn..... 19..... r. do stacji.....
Dyrekcji..... za listem przewozowym №..... następującą przesyłkę:

Cechy i numery	Ilość sztuk	Rodzaj opakowania	Zawartość przesyłki	Waga w kg.

- 1) wydała mi zpowrotem na stacji nadawczej;
- 2) zatrzymała w drodze i wydała na stacji..... p.....
(nazwisko i adres)
- 3) zwróciła na stację nadawczą;
- 4) wydała na stacji przeznaczenia nowemu odbiorcy p.....
(nazwisko i adres)
- 5) wydała z pobraniem zaliczenia, zmniejszonego do kwoty

(s ł o w a m i)

- 6) wydała bez pobrania zaliczenia;
- 7) wydała bez pobrania przewoźnego i innych należności;
- 8) zatrzymała na stacji przeznaczenia do dalszego rozporządzenia.

(podpis)

..... dn..... 19..... r.

UWAGA. Zlecenia zbyteczne należy przekreślić.